मस्टो-बाणी

भूमिराज भण्डारी
राखु - नेपाल

८१.६१
४६८म

मस्टो पूजा

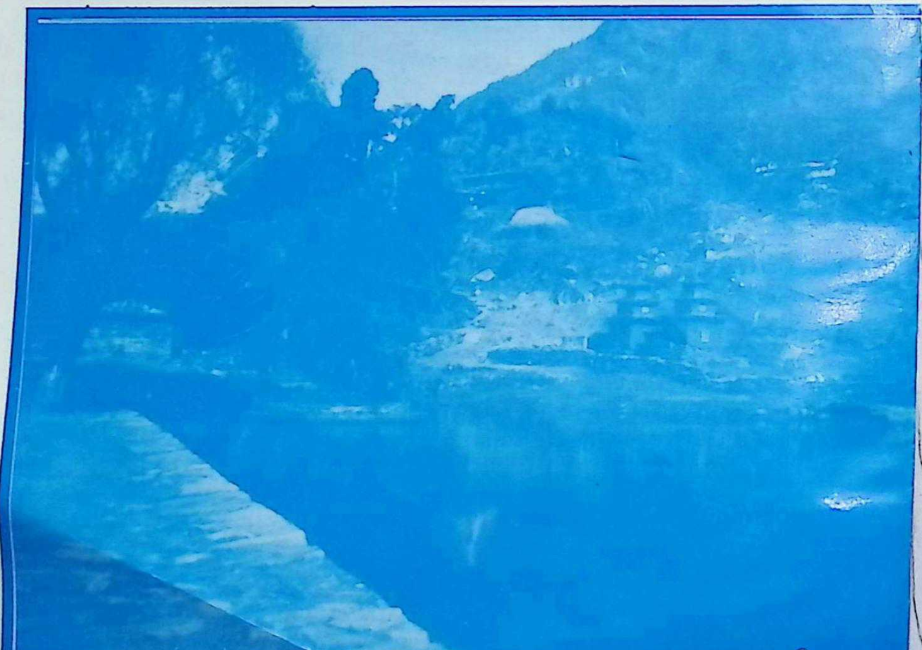

कार्की-घर्ति क्षेत्री मस्टथान - मल्लाज

मस्टो-वाणी

श्री डिल्लीरमण-कल्याणी रेग्मी
पुस्तकालयप्रति उपहार !!!
२०६३/४/२

भूमिराज भण्डारी
राखु - नेपाल

लेखक तथा प्रकाशक:
श्री भूमिराज भण्डारी
राखु सिजाल गाउँ, स्वस्थानी टोल
राखु भगबती गाबिस-८, म्याग्दी, नेपाल ।

सर्वाधिकार लेखक तथा प्रकाशकमा सुरक्षित

G.NO. 1082

प्रति: १००० (एक हजार प्रति)
प्रकाशन मिति: २०५४ जेष्ठ ४ गते

मूल्य रु. ५०।-

मस्टो-बाणी

नेपाल अधिराज्यको धौलागिरी अन्चल म्यागदी जिल्लाको राखु भन्ने बिशाल गाउँको फेदीमा नेपालका मुकुट हिमालयबाट बगेर आएका कृस्न गन्डकी (कालीखोला) र रघुगङ्गा (राउखोला) को मिलन भएको ठाउँ दोबिल्लामा तपस्स्या योगसाधना गरि राखेका महायोगी बहादुर बाबाले सदा झैं मस्टो पूर्णिमा-जेठी पूर्णिमाको दिनमा मिमिरि उज्यालो हुने बेलामा उठी कालीगन्डकीमा न्वाइध्वाइ गरी आफ्नो कुटीमा आई शालीगराम दर्शन ढुङ्गाको अगाडि धूपबत्ती बाली पूजा गरी स्तुति-प्रार्थना गर्नुभयो :

"हजुर बा-आमा, राजा-रानी, हजुर दाजुभाइ-दिदीबैनी
हजुर धनदौलत ज्ञानगीता, हजुर सबैभन्दा ठूला देउता"।

तेसपछि महायोगी बहादुर बाबाले प्रार्थना पश्चात पदमासनमा ध्यान गर्न थाल्नुभयो। तेति नै बेला उहाँको कुटीबाहिर बिमानको आबाज सुनियो। तत्कालै ध्यान समाप्त गरी उहाँ बाहिर निस्कनुभयो। त्याँ कुटी नजिकैको चौरमा बिमान बस्यो र बिमानबाट एकजना दिब्य पुरुस बाहिर मैदानमा उत्रीबक्स्यो। बिमान मुक्तीनाथको दिशातर्फ लाग्यो। सो दिब्य पुरुस त्याँबाट फटाफट हिँडेर महायोगी बहादुर बाबाको कुटीमा आई कुटीभित्र स्वाँट्टै पसीबक्स्यो। दाइने हातमा घन्ढी समाती बक्सेका, टौवा जस्तो बाल भएका, शरीरमा भोटो, कछाड, कोट र कम्मरमा पटुका बाँधीबक्सेका, सुनबाट बनेको ॐ लेखिएको जनैको माला लगाइबक्सेका, काला बर्णका दिब्य पुरुस आफ्नो कुटीभित्र उभिउको देखेर अचम्म, डर र हर्सको अनुभब गर्दै महायोगी बहादुर बाबाले दिब्य पुरुसको दुबै पाउमा शिर राखी ढोग गर्नु भयो। ढोग गरिसकेपछि माथि उठेर नमस्कार गर्दै महायोगी बहादुर बाबाले सोध्नुभयो :

"हे भगबान ! हजुर साक्षात भगबान आज यो भक्तको भक्तीबाट प्रसन्न भै दिब्यदर्शन दिन बाराअलोकबाट बिमान चढेर यो सेबकको कुटीमा सवारी होइबक्स्यो। एस मनुस्से लोक पिर्थिबीमा हामी ब्रह्मा, बिस्नु, शिब, मस्टो, राम, कृस्न, बुद्ध, काली, शालीगराम, घाम, सूर्य, चन्द्र, जून, आगो, पानी दुर्गा, भगबती, लक्ष्मी, सरस्वती, पार्बती, देबी, गणेश आदि इत्यादि भगबान-भगबतीहरुको पूजा-उपासना, ब्रत-यज्ञ, बलि, भजन, कीर्तन, आदि गर्दछौं। हजुर बा भगबान बाराअ मस्टो देउता होइबक्सन्छ जस्तो मलाई लागिरहेछ। हजुर को होइबक्सन्छ ? यो भक्तमाथि दया गरी आज्ञा होस् परमेश्वर !"

दिब्य पुरुसले दाइने हातमा भएको घन्टी किर्लिङ-किर्लिङ बजाइबक्स्यो, दायाँ-बायाँ कानमा सुनीबक्स्यो, तेसपछि घन्टीको रालो मुखतर्फ फर्काइबक्स्यो। अनि देब्रे हातमा राखीबक्स्यो र बोलीबक्स्यो :

पाँच भाइ छोराहरु र पाँच बैनी छोरीहरुलाई भासा, लिपि, गणित, धर्म सिकाए। ती पाँच भाइ छोराहरुको नाम निम्न प्रकार थियो:

जेठा छोराको नाम या कासा = यकस = यक्ष

माहिला छोराको नाम काकासा = ककस = कक्ष

साइँला छोराको नाम दाकासा = दकस = दक्ष

काइँला छोराको नाम लाकासा = लकस = लक्ष

कान्छा छोराको नाम राकासा = राकस = रक्ष

"नानी" षस लोग्नेस्वास्नीले आफ्ना पाँच भाइ छोराहरुको बिबाह आफ्ना पाँच बैनी छोरीहरुसँग गरिदिए। जेठा छोराले जेठी छोरीसँग, माहिला छोराले माइली छोरीसँग, साइँला छोराले साइँली छोरीसँग, काइँला छोराले काइँली छोरीसँग र कान्छा छोराले कान्छी छोरीसँग बिबाह गरे। इ सबै पाँच भाइ छोरा-छोरीहरुबाट हरेकका बारह-बारोटा छोराहरु र बारह-बारोटी छोरहिरु जन्मे र जनसङ्ख्या बढ्दै गयो अनि यौटै बाउ-आमाका छोराछोरिको बीचमा बिबाह गर्न नहुने नियम बन्यो। भाइतिहार-भाइटीका शुरु भयो।

बाराअलोकबाट यो पिर्थिबीमा आएको ठीक चौरासी (८४) बर्सपछि ती षस लोग्नेस्वास्नी "नानी" को एकैसाथ, सङसङै, एकै समय मस्टोपूर्णिमा - जेठीपूर्णिमाको दिनमा मरण भयो। "नानी" का छोराछोरहिरुले आफ्ना बा-आमाको मृत शरीरलाई आफ्नो राज्यको एक भागमा जमीनमूनि गाडी एक एक ओटा चौतारा र चौतारी बनाए। दुबै चौतारा-चौतारीको ओरिपरि सँधै "यल ले, जल ले, पानी ले "हए" भन्ने आबाज दिनरात सुनिन थाल्यो। ओरिपरिका ढुङ्गा, शिला, पत्थर, भीरपहरा सबै काला भए, एसरी भगबान बिस्नुका शक्तीले "शालीगराम" दर्शन ढुङ्गाको उत्पत्ती भयो। आफ्ना बा-आमा "नानी" लाई बाराअलोक बैकुन्ठ प्राप्त नभएको, मुक्ती नमिलेको देखेर "नानी" का छोराछोरी, नाति नातीनीहरुले सो चौतारा-चौतारीमा भेला भै मस्टो पूर्णिमाको दिनमा बाजा बजाउँदै मेरो पूजापाठ, धूपबत्ती गरी भेडाको कालो साण बलि चढाए। साणको बलि चढाउने बित्तिकै ती मरेका लोग्ने मानिस षस "ना" तुरुन्तै चौतारो फोरेर बीच भागबाट सुन्दर शरीर धारण गरी बाहिर निस्के र भेडाको कालो साणको रगतको भोग खाए। ती पुरुसले भोग खानेबित्तिकै आफ्नी स्वास्नीलाई बोलाए। लोग्नेको आबाज सुनेर ती मरेकी षस आइमाइ "नी" पनि सुन्दरी रुप धारण गरेर चौतारो फोरेर बाहिर निस्कीन् र लोग्ने-स्वास्नीको पूनर्मिलन भयो। "ना" ले आफ्ना छोराहरुसँग घन्टी मागे र चौतारामाथि चढेर "हेर् हेर् बा हुम्, बाबा हुम्, बाबै हुम्, कुलै हुम्, बाराय हुम्, बाराअ हुम्, मस्ट हुम्, यल ले, यल ले, जल ले, जल ले, पानी ले, पानी ले हए" भन्न थाले। शालीगराम दर्शन ढुङ्गाहरु भगबान बिस्नुका औतार सृस्टी र मस्टका अङ्ग भएकाले "मस्ट अङ्ग" भए। मस्ट+अङ्ग=मस्टाङ्ग भयो र शालीगराम "मस्टाङ्ग" भनेर यो पिर्थिबीमा प्रसिद्ध

भए। म+सत+अङ्ग=मसताङ्ग, मस्ताङ्ग, मस्टाङ्ग भयो। सत, सताङ्ग, मसताङ्ग, मस्ताङ्ग, मस्टाङ्ग भयो। शालीगराम पाइने ठाउँलाई मानिसहरु "मस्टाङ्ग" भन्न थाले। "मस्टाङ्ग" लाई आजभोलि यो पिर्थिबीमा मानिसहरु "मस्ताङ्ग, मुस्ताङ, मुस्ताङ्ग" भन्दछन्। मस्टाङ्गबाट ती मस्टले आफ्नी स्वास्नी मस्टीलाई साथमा लिएर घन्टी बजाउँदै आफ्ना सन्तानलाई "अब तिमीहरु मेरो पछि लाग, म बाराअ मस्टो भगबानको पूजा गर्ने थानमा लैजान्छु" भनी अघि-अघि हिंडे, अरु सबै षस नरनारीहरु मस्टको पछि लागे। अनि मुक्तीनाथमा आइपुगे। अनि मुक्तीनाथमा आइपुगेपछि घन्टी बजाउँदै "हेर् हेर् बा हुम्, बाबा हुम्, कुल हुम्, बाराय हुम्, बाराअ हुम्, मस्ट हुम्, मस्टै हुम्, यल ले, यल ले, जल ले, जल ले, पानी ले, पानी ले हए" भन्दै हल्लीरहे। मैले तुरुन्तै त्याँ पानीको मूल फुटालीदिएँ। तेसपछि ती मस्टले जल आफ्नो शिरमा खन्याए अनि आफ्ना छोराहरुलाई "लौ भेडाको कालो साण काटेर बलि चढाउ हए, म भोग खान्छु हए" भने। भेडाको साण काट्ने बित्तिकै मस्टले मेरा नाममा भोग खाए अनि धूप बत्ती गरे। त्यो दिन जेठ महिनाको जेठीपूर्णिमा-मस्टो पूर्णिमाको दिन थियो। म तिनीहरु देखेर सारै खुशी भएँ।

अनि बाराअलोकबाट बिमानमा चढेर धान र जौ का जमराहरु लिएर मुक्तीनाथमा आएँ। तेसपछि भबिस्सेमा यो पिर्थिबीका सबै मानिसहरुले मुक्ती पाउन अनि मेरो बाराअ लोक आउन पाउन् भनी अर्को पानीको मूल फुटाली त्यो पानीमा कैल्यै ननिभ्ने बत्ती बालीदिएँ। तेसपछि ती सबै षस मानिसहरु सो बत्तीको ओरिपरी आइ "आरती तापे। त्यो बत्ती बलेको ठाउँ "ज्वालामाई" भनेर यो पिर्थिबीमा प्रसिद्ध भयो। अब सुन बहाँदुर योगी! कसरी "मुक्तीनाथ" भयो भनेर। शालीगराम "मस्टाङ्ग" भएकाले षस मानिसहरुले "शालीगराम" पाइने ठाउँलाई "मस्टाङ्ग" भन्न थाले। अनि "ज्वालामाई" भएको ठाउँलाई "सतीनाथ, मसतीनाथ, मस्तीनाथ, मस्टीनाथ" भन्न थाले। "मसतीनाथ" बाट मुक्तीनाथ भयो र "मुक्तीनाथ" भनेर यो पिर्थिबीमा प्रसिद्ध भयो, भएको छ र भैरहनेछ।

आरती तापेपछि मैले सबै षस मानिसहरुलाई बाराअलोकबाट ल्याएको धान र जौका जमराहरु दिएर भनें - "यो सतबीउ हो, सतबीज हो। हेर तिमीहरुले इ धानका जमराहरुलाई माटोमा रोप्नु, सधैं पानी लगाउनु, ठीक चौरासी (८४) दिनपछि यो बोटबाट फल्ने धान पाक्छ, धान पाकेपछि काट्नु र बाजा बजाउँदै धान आफ्नो गाउँघरमा लैजानु, गाउँको बीचमा ठूलो खल कोट बनाउनु, कोटमा मौलो बनाउनु अनि कोटको आँगनमा धान झाँटेर थान र पराल छुट्ट्याउनु, तेसपछि धान ढिकीमा कुट्नु र चामल निकाल्नु। कोटमौलामा भेडा, बाख्रा, च्याङ्राका बोका, पाठा, साणको बलि चढाउनु। कोटमौलामा खुकुरी, खुणा, तरबार, आँसी, घन, बन्चरो आदि इत्यादि हातहतियारहरु र नरसिङा, कर्नाल, दमाहा, सनाइ, मादल, ट्याम्को, खैंजडी, मुजुरा आदि इत्यादि बाजागाजाहरुको पूजा गरी बिश्वकर्मा देउतालाई खुशि गराउनु। बलिको रगत हातहतियारहरुमा छर्कनु। बलिको रगतमा चामल मुछेर मेरो पूजा गर्नु अनि

तिमीहरुले आफ्नो निधारमा चामलका अछेताका टीका र जमराहरु शिरमा लगाउनु । आफ्ना छोराछोरी, दाजुभाइ, दिदीबैनी, भान्जाभान्जी आदि सबैलाई तेसै गरी टिका र जमरा लगाइदिनु । गाई-भैसी पाल्नु । गाई-भैंसीको रक्षा गर्नु । तेसपछि गाईं तथा भैंसीको दुधमा चामल पकाउनु, पाकिसकेपछि त्यो खीर मलाई चढाउनु अनि बोका, पाठा, साणको मासु र खीर तिमीहरुले खानु । सधैं हरेक बर्स यस्तै गर्नु र एस्लाई "दशैं" भनेर मान्नु । दशैं कोटमौलामा भेडा, बाखा, च्याङराका बोका, पाठा साणको बलि चढाउनु । एउटा कुरा मनमा राख्नु, यो हिमालय पहाड भन्दा तल चौंरी गाई नलैजानु, हिमालय-पहाडभन्दा माथि भैंसी नल्याउनु । अबदेखि पृथ्वीमा हिउँ पर्नेछ र यो पहाड हिमालय बन्नेछ । कोटमौला दशैं, धानको खेती, टीका-जमारा, भेडा-बाखा र गाई-भैंसीको विषयमा यो सारा पार्थिबीभरि प्रचार-प्रसार गर्नु । यो सारा पृथीबीमा तिमिहरु "(गाईपाला-भैंसीपाला (गोपाल-महिषपाल)" भनेर सुप्रसिद्ध हुनेछौ । सबै मानिसहरुले धानको चामल खाउन्, भात खाउन्, खीर खाउन्, दशैं मानुन्, टीका जमारा लगाउन्, जौ को सातु-पीठो, ढिणो खाउन् । साथै मेरो आत्मा सूर्यको चक्र भएका भगबान बिस्नुका औतार मस्टाङ्ग शालीगराम दर्शन ढुङ्गालाई बा मानेर अबदेखि पूजा गर्नु । अबदेखि हरेक बर्स जेठी पूर्णिमाको दिनमा म सत बाराअको पूजा धूमधामका साथ गर्नु, तिमीहरुका सन्तानले पृथ्वी ढाक्नेछन् । पानी तिम्रो प्राण हो, सत हो । अबदेखि पानीबाट नून बन्नेछ । नून तिम्रा बा-आमा "नानी" को रगत-मासु हो, अबदेखि तिमीहरुले नून खानुपर्छ, नून खाएनौ भने तिमीहरु मर्नेछौ । पिर्थिबीका सबै मानिसहरुले अबदेखि "नुन" खानु, प्रचार-प्रसार गर । नुन प्राण हो, सत हो । आजदेखि यो पिर्थिबीमा जल "नुन" मा परिण्त हुनेछ । यल (जल) बाट हिउँ बन्नेछ, जलबाट नुन बन्नेछ । अबदेखि तिमीहरुले आफ्ना बा-आमा मरेपछि बा-आमाको सम्फनामा बाटोघाटोमा चौतारा-चौतारी बनाउनु, चौतारा-चौतारीमा रुख रोप्नु र चौतारा-चौतारीको ब्या गरिदिनु । तिम्रा बा-आमाप्रतिको सच्चा भक्ती-श्रद्धा त्यो हुनेछ ।"

एति भनिसकेपछि ती "ना" नामक षस लोग्नेमानिस र "नी" नामक षसी स्वास्नीमानिसलाई मेरो बिमानमा हालेर म बाराअलोकमा फर्कें । एसरी षस नरनारी "नानी" ले मुक्ती पाएको ठाउँ भएर त्यो ठाउँ "मुक्तीनाथ" भनेर प्रसिद्ध भयो, भएको छ र भैरहनेछ ।

मुक्तीनाथमा जम्मा भएका षस मानिसहरु त्याँबाट धान र जौका जमराहरु कान र टोपीमा स्युरेर नरसिङा, कर्नाल, सनाइ, दमाहा, ट्याम्को आदि बाजाहरु बजाउँदै नाच्दै गाउँदै आफ्नो देशमा फर्के । ती षस मानिसहरुले एसरी यो पिर्थिबीमा सबैभन्दा पहिला धान र जौका जमराहरु मबाट प्राप्त गरी धान रोपेर धानको उत्पादन गरी चामल निकाली भात र खीर खान थालेकाले र जौको खेती गरि सातु, पीठो, ढिणे खान थालेकाले मबाट प्राप्त गरेको "जमरा" रोपिएको देश यो सन्सारमा "जमरा देश" भनेर प्रसिद्ध भयो । त्यो ठाउँलाई यो पिर्थिबीमा मानिसहरु आजभोलि "जम्ला, जुम्ला" भन्दछन् । अनि सतबीउ छर्ने परम्पराको शुरुआत

भयो । हेर योगी ! एसरी यो सन्सारमा धानको खेती गरी भात र खीर खाने अनि दसैं मान्ने परम्पराको शुरुआत षसहरुबाट भयो र कालान्तरमा यो पिर्थिबी भरि फैलियो । पिर्थिबीमा हिउँ पर्न थाल्यो । नुन बन्यो । सबैले नुन खान थाले । जेठी पूर्णिमा मस्टो पूर्णिमा भयो र सन्सार भरि फैलियो ।

कालान्तरमा "नानी" का सन्तानहरु "पाँचजात" मा बाँडिए । पाँच जात भनेको "पान्चयात" हो । पाँच जात-जातीलाई "पान्च यातायाती" भनिन्थ्यो । छोटकरीमा "पान्च यात" भनिन्थ्यो । "पान्चयात" भन्नाले "पाँच जात" भन्ने बुझिन्छ । "यात" बाट "जात" र "याती" बाट "जाती" भन्ने शब्दहरु बने । यात (जात) भन्नाले पुरुस (भाले) र याती (जाती) भन्नाले आइमानइ (पोथी) बुझिन्छ । "यातायाती" बाट "जातजाती" शब्द बनेको हो । एसरी षस जातीमा "पाँच जात" बेबस्थाको उदय भयो र "पान्चयात" भनी बिश्व प्रसिद्ध भए । पाँच जातजातीले चौंरी गाईको दुध, दही, मही, नौनी र ध्यु खान थाले । चौंरी गाईलाई आमासरह मान्न थाले । खुणा, आँसी, खुकुरी, बन्चरो, कुटो, कोदालो, हलो, ज्वा, बाउसो आदि औजारहरु, कर्नाल, सनाइ, नरसिङा, दमाहा, ट्याम्को, झ्याली आदि बाजाहरु र ढिकी, जाँतो घट्टको अबिस्कार भयो । जौ र धान मुख्य खाना भए । जौको सातु र ढिणो खान थाले, जौ "सत" थियो । धानको भात, खीर, चाम्रे, रोटी, भूजा, पीठो, च्युरा, श्रीम्ला, कडी खान थाले । भात "धन" थियो । जौ र धानलाई "सत धन" भनिन्थ्यो । जौ लाई "यवु" भनिन्थ्यो । "यवु" बाट "यउ, जउ, जौ" भै बनेको हो । "यवुम" बाट "यवुँ, युँ, हिउँ" भै "हिउँ (ह्यूँ)" शब्द पनि बन्यो । "धान" भन्ने शब्द "दाना" बाट बनेको हो । षस जातीसँग "धान" भएकोले, षस जातीले धान उत्पादन गरेकाले, षस जातीले धान-चामल दान गर्ने भएकाले षस जातीलाई "दानी, खानदान, दाना, दानब, दानबेन्द्र" भनीन्थ्यो । "दाना" बाट "दान, धान" हुँदै "धान" शब्द बन्यो । धानलाई "धन" मानियो । त्यौदेखि षस जातजातीले धान-चामलको टिका र जौको जमरा लाउन थाले, दसैं शुरु भयो । सन्सारभरि "जौ-धान" फैलियो, खेती हुन थाल्यो । जौ-धानका साथै मकै, कोदो, फापर, गउँ, वा, आलु आदिको खेती हुन थाल्यो । भात, पीठो, रोटी, ढिणो, सातु, खोले, आटो, खान थालियो । गाई र भैंसी पाल्न थाले । गाई र भैंसको दुध, दही, मही, नौनी र ध्यु खान थाले । गाईका साँढे-गोरु खेतबारी जोत्ने काममा प्रयोग गर्न थालियो । भेडा, बाख्रा, च्याङ्राका ऊनबाट लुगा बनाएर लाउन थाले । प्वाको गादो, भाङरा बुनेर भिर्न थाले । भेडा, बाख्रा, च्याङ्राका मासु खान थाले । कौवा र कुकुर पाल्न थाले । अनि कौवातिहार, कुकुरतिहार, गाईतिहार, भैंसी तिहार, भाइतिहार - भाइटीका मान्न थाले । गाई पाल्ने र गोरस खाने हुनाले गोरखा पनि भनिए ।

पाँच जातजातीका राजा राकसईश कुम्भकर्ण थिए । कुम्भकर्णलाई "हिममानजल" भनिन्थ्यो । "हिममानजल" भन्ने शब्द "यीममानयल, इममानयल, इममानजल, हिममानजल" भै बनेको हो । "हिममानजल" को मतलब मल (जल-पनी) बोकेर हिँड्ने "हिमालय मानिस"

भन्ने बुझिन्छ। कुम्भकर्ण मरेपछि धौलागिरी हिमाल भएर बसे। कुम्भकर्णको हतियार त्रिशुल र खुकुरी थियो, उनी शिबका भक्त थिए। उनको बाजा कर्नाल थियो। "पाँच जात" लाई "पान्चयात" भनिन्थ्यो। "पाँचजात" अन्तरगत "राकस" हरु सर्वशक्तीमान, बिद्बान, बलवान, गुणी, खानदान, बीर, पराक्रमी, साहसी, ठूला, दानी, बिजइ, सुन्दर भएकाले इनीहरुलाई "राकसइस - राक्षस" भनिन्थ्यो। "पाञ्चयात" लाई श्रीपन्चम, श्रीपन्चमी पनि भनिन्थ्यो। "यातयाती" भन्नाले "जातजाती" बुझिन्छ। "पाञ्चयातयाती" भन्नाले "पाँच जात-जाती" बुझिन्छ। "यात" बाट "जात" र "याती" बाट "जाती" शब्द बन्यो। "पाञ्चयात" शब्दबाटै "पञ्चायत" शब्द बनेको हो। सत्य जुगदेखि चलेको "पान्चयात" भन्ने शब्द नेपाल र भारतमा आज भोलि पनि "पन्चायत" पन्चायत बेबस्था", "पन्चायती राज" भनेर लोकप्रिय र सुप्रसिद्ध छ। "पन्चायत" भनेर "पाँच जनाको संघ" भन्ने बुझिन्छ। "पन्चायत" लाखौं बर्स पुरानो बेबस्था-पद्धतिको नाम हो। "पन्चायत" पुरानो ज्यूँदो इतिहास हो।

कालान्तरमा जुम्लाका षसहरुको इन्दु देसका आर्य मानिसहरुसँग जम्काभेट भयो। षसहरुले आफूलाई "नानी" बाट जन्मेका, षस मानिसहरु हौं भनी परिचय दिए। इन्दु देशका मानिसहरुले हामी रीगाबाट फैललिई यहाँ इन्दु नदीको आसपासमा बसोबास गरेका "यर-यरी", अर-अरी, आरा-आरी" जातीका "ययी (अइ)" का सन्तानहरु हौं भनी परिचय दिए। षसहरुले आर्यहरुलाई "आरा-आरी, अर-अरी, यारा-यारी, यर-यरी, जार-जारी, सारा-सारी, सर-सरी, श्र-श्री, हारा-हारी, हर-हरी," आदि भन्दथे। आर्यहरु "ययी" का सन्तान थिएं। आर+य=आर्य भयो। "ययी" बाट "अइ" भयो र "अइजन, ऐजन" भन्न थालियो। आर्यहरु सेता बर्णका थिए। आर्यहरुले "नानी" बाट जन्मेका षस नरनारीहरु काला बर्णका भएकाले "नाअर-नाअरी, नीआर-नीआरी, नागर-नागरी, नीगार-नीगारी, नारानारी, नरनारी, काराकारी, करकरी, यातयाती, जातजाती, थरथरी, दारादारी, दरदरी, यानायानी, पानापानी, बानाबानी, वानावानी, गानागानी, गणगणी, दामादामी, नामानामी, कामाकामी, नानानानी, पालापाली, लालालाली, रारारारी" आदि भन्दथे। अनि षसहरु र आर्यहरुको बीचमा सन्धी-सम्धी-सम्झौता भयो। फलस्वरुप षस बंशका युबकहरुले आर्य बंशका युबतीहरुसित बिबाह गरे। एसरी काला षस मानिसहरुको सेता आर्य मानिसहरुसँग बिबाह भएकाले षस जातका दुलाहाहरुका बाले आर्य जातका दुलहीहरुका बालाई सम्धेलो गर्दा "अबदेखि तपाईं आर्यहरु हामी षसहरु जस्तै कालो भैंजानोस्" भनी दुबै गालामा कालो रङ पोतिदिए। दुलहीहरुका बाले दुलाहाहरुका बालाई "अबदेखि तपाईं षसहरु हामी आर्यहरु जस्तै सेतो भैजानोस्" भनी दुबै गालामा सेतो रङ दलिदिए। त्यसँदेखि बिबाहमा सम्धेलो गर्दा दुलाहाको बाले दुलहीको बालाई "कालो रङ" दलिदिने र दुलहीको बाले दुलाहाको बालाई "सेतो रङ" दलिदिने परम्परा शुरु भयो र सो परम्परा आजसम्म पनि चलिरहेको छ, चलिरहनेछ र चलिरहनु पर्दछ। एसरी काला बर्णका षसहरुले सेता बर्णका आर्य नारीसँग बिबाह गरेकाले काला षसहरुले आर्यहरुलाई

"कालो रङ" र तेसको बदलामा सेता आर्यहरुले षसहरुलाई "सेतो रङ" दलादल गरी बेउली (दुलही) अन्माउने अथवा छोरी-दिदीबैनीलाई बिबाह गरी लोग्नेको घरमा पठाउने परम्परा-चलन बसेको हो । षसं जातजातीका मानिसहरुले "पानी र आगो" लाई "बा-आमा अथवा "नानी" मान्दथे । षस जातजातीका मूलदेउता" पानी (यल-जल)" भन्नाले "बा" थिए । आर्य जातजातीका मानिसहरुले "पानी र आगो" लाई "बा-आमा" अथवा "ययी-अइ" मान्दथे । आर्य जातजातीका मूल देउता "आगो (अग्नी) थिए भन्नाले "मा (आमा)" थिइन् । षस जातीले यल (जल-पानी) को पूजा गर्ने भएकाले "बा दल" भनिन्थ्यो र आर्य जातीले आगो (अग्नी) को पूजा गर्ने भएकाले "मा दल" भनिन्थ्यो । षस र आर्य जातीको बीचमा बिबाह-सन्धी-सम्बन्ध कायम भएपछि दुबै जातीले पैला "पानी" को पूजा गरेपछि "आगो" को पूजा गर्ने नियम बन्यो । बिबाहमा "जल खाने" र "यज्ञ (जग्गे) बनाउने" कानुन बन्यो । पानी र आगोको दुबै जातीले बराबर पूजा गर्न थाले । पानी "सत" मानिए, आगो "सती" मानिइन् । त्यो समयभन्दा पहिला षस जातीले "आगोमा पोलेको" कुरा खाँदैन्थे भने आर्य जातीले "पानीमा पकाएको" खानेकुरा खाँदैन्थे, त्यो जमाना अचम्मको जमाना थियो । सत्य युग भनेको त्यो थियो । बिबाह-सन्धीपछि, दुबै जातीले "पानीमा पकाएर "र" आगोमा पोलेर" खान थाले । पानी र आगो बराबर भए । नयाँ सभ्यता शुरु भयो । एसरी पानीबादी काला षसहरु र आगोबादी सेता आर्यहरुको बीचमा "सम्धी-संन्धी" भयो । कालान्तरमा षस जातीले आफ्ना छोरहिरुको बिबाह इन्दु देशका आर्य जातीका छोराहरुसँग गरीदिए । त्याँदेखि षस जाती र आर्य जातीका बीचमा समय-समयमा बिबाह हुन थाल्यो । षसहरु पानीबादी भएकाले आइमाइहरुलाई मासिक धर्म र जस्वला हुँदा पानी "नछुनी" धर्म मान्दथे भने आर्यहरु आगोबादी भएको हुँदा आइमाइहरुलाई पोइ मरेपछि ज्यूँदै आगोको चितामा जलाएर मार्ने "सती" धर्म मान्दथे । कालान्तरमा दुबै जातीले "नछुनी धर्म" र "सती धर्म" मान्न थाले र सन्सारमा "नछुनी प्रथा" र "सती प्रथा" को चलन-परम्पराको विकास भएर गयो ।

षसहरुको देश हिमालय र आर्यहरुको देश इन्दु एक-आपसमा टाढा भएकाले षसहरुले आफ्ना दिदी-बैनीहरुलाई बर्सको एकचोटि आफ्नो घरमा बोलाएर भोज ख्वाउने परम्परा "दर खाने तीज" को शुरुआत भयो । इन्दु देशका आर्यहरुले पनि आफ्ना दिदी-बैनीहरुलाई बर्सको एकचोटि आफ्नो घरमा बोलाएर "दर ख्वाउने तीज" मान्न थाले । एसरी षस र आर्यहरुको बीचमा बिबाहको आदान-प्रदान भएपछि इन्दु देशका अरहरुले पनि धानको खेती गरी भात र खीर खान थाले । दशैं कोट मौलामा पूजा गरी टीका-जमारा लगाउन थाले, दुर्गा काली भगबती देबीको पूजा गर्न थाले । भेडा, बाखा, च्याङ्राका बोका, पाठा, साणको बलि चढाउन थाले । अनि दसैं मानीसकेपछि हिमालयका षसहरुले बर्सको एकचोटि इन्दु देशमा गै आफ्ना दिदी बैनीहरुको हातबाट टीका लगाउन थाले । एसरी भाइतिहार-भाइटीकाको चलन बढ्यो । इन्दु देशका आर्यहरुले पनि हिमालयमा आई आफ्ना दिदीबैनीहरुबाट टीका-फूलमाला लगाई भाइत्यार

-भाइतिहार मान्न थाले । भाइतिहार, भाइटीका, भाइत्यार सन्सारभरि फैलियो ।

षस जातका छोरीहरुले आर्य जातका आफ्ना लोग्नेहरुबाट्ट जन्मेका शाखा-सन्तानलाई भासा, लिपि, धर्म र गणितको बिसयमा सिकाए । इन्दु देशका आर्यहरु र हिमालयका षसहरु यौटै भासा बोल्दथे तर आर्यहरुले लेख्न-पढ्न बिर्सेका थिए । त्याँदेखि भासा, लिपि, गणित र धर्मको बिकास भयो । आर्यहरुले षसहरुले जस्तै मेरो अनि ब्रहमा, बिस्नु, शिब, सरस्वती, लक्ष्मी, पार्बती, दुर्गा, काली, बाराय, बाराअ, बराह, बराही, भगबती आदि अनेकौं देबी देउताहरुको पूजा गर्दथे । तीज, दसैं, तिहार, मस्टो पूर्णिमा आदि मान्दथे ।

षसहरु काला भएकाले र षसहरुकी पुर्खाकी आमाको नाम “नी” भएकोले, “नी” का सन्तानहरुले पालिएको, रक्षा गरिएको षस साम्राज्जेलाई इन्दु देसका आर्यहरुले “नीपाला, नीपाल” भन्दथे । “नीपाल” लाई “नीपालसंघ” भनीन्थ्यो । नीपालसंघ “पाँचजात-पाञ्चयात” को संघ थियो । “पाञ्चयात” लोकप्रिय संघ थियो । “पान्चयात” षस नरनारी “नानी” का पाँच भाइ छोराका सन्तानहरुको संघ थियो । षस जातजातीका पुर्खाकी आमाको नाम “नी” भएको हुँदा षसभासा नेपाली भासामा आइमाइको जातजाती, थरथरीको पछाडि सम्मानपूर्बक “नी” जोडने धर्म जस्तो : बाहुनी, छेत्रीनी, कमिनी, दमिनी, सुबेदारनी, मालीक्नी, मगरनी, थपिनी, गोरीनी, चीनानी, साहुनी आदि इत्यादि चल्यो, चलेको छ, चलिरहनेछ र चलिरहनुपर्दछ । “नीपाल” लाई हिजो-आज “नेपाल” भनिन्छ ।

जुम्लाबाट फैलिएका इ षसहरुले हालको काश्मीर, तिब्बत-ल्हासा, नेपाल, भारत, बङ्गलादेश, श्रीलंका आदि भू-भागहरु ढाके । कालान्तरमा षसहरुले पानीजहाजहरु बनाए अनि अफ्रिका, अस्ट्रेलिया, फिजी, हवाइ, न्यूजिल्यान्ड, पापुआ न्यू गिनी, सामोआ आदि देशहरुमा पनि बसाइँ सरे ।

षसहरुले मुस्ताङ्गमा पाइने शालीगराम दर्शन ढुङ्गालाई “बा” मानेर पूजा गर्दथे । ब्रहमपुत्र, कालीगन्डकी, नारायणी बागमती, गङ्गा, सतलज, जमुना, इन्दु-सिन्धु आदि नदीहरुमा न्वाउँदथे । मान-सरोबर, सताल, मुस्ताङ्ग, मुक्तीनाथ, बाराणसी, काशी, गया र कालीगन्डकी ठूला तीर्थस्थल बने । सताललाई कालान्तरमा “कसताल, राकसताल” भनियो । “सताल” बाट बग्ने नदीलाई “सतालय, सतलय, सतलज” भनियो ।

“याकासा” का सन्तानहरु मानसरोबरदेखि ल्हासासम्म फैलिएर बसे । याकासा-यकस-यक्ष भएका इ षसहरुले चौंरी गाईको पशुपालन गर्दथे, चौंरी गाईलाई आमा सरह मानेर पूजा गर्दथे । इनीहरुले चौंरी गाईको पूजा गरेको देखेर चीनका मानिसहरुले चौंरी गाईलाई नै “याक” भन्ने नाम दिए ।

“ल षस” का सन्तानहरु लहासाका मालिक भए । “लहासा” शब्द “लाषासा-लासा-लहासा” भै बनेको हो । इनीहरुका राजा भगबान लक्ष्मण भए । “लक्ष्मण” भन्ने शब्द “लाकासामाना-लकसमन-लक्समन-लक्ष्मण” भै बनेको हो । इनीहरुले चौंरी गाईलाई आमा

सरह "लक्ष्मी" मानेर पूजा गर्दथे, हरेक बर्स गाईयात्रा मनाउँदथे, सँधै लाखे नाच नाचिन्थ्यो। लहासामा सुनको भन्डार थियो। लहासा एकदम शक्तिशाली, धनी राष्ट्र थियो।

सबै षसहरुले बिबाह गर्दा चौंरी गाईको पुच्छर "चमर" दुलहा र दुलहीको ओरिपरी अनिबार्य रुपले डोलाउँदथे र अझै पनि डोलाउँदैछन्। चम्री गाईको पुच्छर भएकोले "चमर" भनिन्छ र "चमर" डोलाउने मानिसलाई "चमार" भनिन्छ। बाराय, बाराअ, बराह देउताको पूजा गर्दथे। षस जातजातीका मानिसहरुले "जाण-रक्सी" खान्थे। इनीहरुले हिउँद जाडो मौसममा "रक्सी" र गर्मी बर्खा मौसममा "जाण" खान्थे। षस मानिसहरुलाई आर्यहरुले "याना-यानी, राकस-राकसी" भन्दथे। "जाण" भन्ने शब्द "याना, यान, याण, जाण" भै बनेको हो र "रक्सी" भन्ने शब्द "राकसी-रकसी-रक्सी" भै बनेको हो।

आर्यहरुले षस जातीबाट भासालाई लिपिमा लेख्न सिकेकाले सो लिपिलाई "नागरी लिपि" भन्ने नाम दिए। सबै षसहरुले "मस्टो पूर्णिमा" - जेठी पूर्णिमा (जेठ शुक्ल पूर्णिमा) को दिनमा धुमधामका साथ मस्टो बाराअ भगबानलाई "बा" मानेर पूजा गर्ने भएकाले आर्यहरुले इनीहरुलाई "बा दल, काला बा दल, बा दर, बा नर, बा कर, बा गण; बा थर, नी दल, बा र थ" आदि भन्दथे। षसहरुले भासालाई "बा कुरा, बाउ कुरा, बा बोली, बाउ बोली, बा भाका, बाउ भाका, बा भासा, बाउ भासा, बाइ बोली, बाइ कुरा, बाइ भासा, पितृभासा" आदि भन्दथे। आफ्नो देशलाई "पितृभूमि, बा थलो, बाउ थलो, बाउ भूमि, बा भूमि" भन्दथे। षसहरुले भासा-साहित्य, ज्ञान-बिज्ञान, गणित, कला, सङ्गीतमा ठूलो उन्नति गरेका थिए। हातहतियार, पानीजहाज बनाएका थिए।

इन्दु देसका आर्यहरुले "मा" को धुमधामका साथ पूजा गर्ने भएकाले षस साम्राज्जेका नागरिकहरुले आर्यहरुलार्य "मा दल, मा दर, मा थर, मा रथ, मा गण, मा नर, कुइरा" आदि भन्दथे। आर्यहरुले भासालाई "मा कुरा, माउ कुरा, मा बोली, माउ बोली, मा भाका, माउ भाका, मा भासा, माउ भासा, माई बोली, माइ कुरा, माइ भासा, मातृ भासा" आदि भन्दथे। आफ्नो देसलाई "मातृभूमि, मा थलो, माउ थलो, माउ भूमि, मा भूमि" भन्दथे। आर्यहरुले भासा-साहित्य, ज्ञान-बिज्ञान, गणित, कला, संगीत आदिमा ठूलो उन्नति गरेका थिए। इनीहरुले हात-हतियार, अस्त्र-शस्त्र, पानी जहाज, बिमान आदिको ठूलो बिकास गरेका थिए। इनीहरु बिमानमा चढेर हाबामा उड्ने भएकाले षसहरुले आर्यहरुलाई "बायुयाना" भन्दथे। "बायुयाना" भनेको हवाईजहाज-बिमानमा चढेर बायु (हाबा) मा उड्ने मानिसहरु "बायुयान, वायुजन" भन्ने बुझिन्छ।

षस साम्राज्यका षसहरुलाई आर्यहरुले "रायाना-रायानी, हिमायाना-हिमायनी, नारायाना-नारायानी, कारायाना-कारायानी, दारायाना-दारायानी, रामायाना-रामायानी, नारानारी, नरनरी, काराकारी, करकरी, दारादारी, दरदरी, गणगणी, कालायाना-कालायानी, षासाषासी, षसषसी" आदि भन्दथे। "याना" भनेको मानिस हो। "याना" शव्दबाट "याना, यन, जन, जनता, जन्ती"

बनेको हो । सबै षसहरुले गाई-भैंसी पालेकाले इनीहरुलाई "गोपाल, महिसपाल" पनि भनिन्थ्यो ।

इन्दु देसका आर्यहरुले धर्मलाई "इन्दु धर्म" भन्दथे। "इन्दु धर्म" बाट "हिन्दु धर्म" भएको हो। नीपालसंघका षसहरुले धर्मलाई "सनातन धर्म" भन्दथे। "सनातन" शब्द "स (राम्रो), ना (षस जातजातीका बाको नाउँ), तन (पूजा गर्ने ठाउँ-चलेको परम्परा)" भन्ने तीन शब्दहरुबाट बनेको हो जसको मतलब "ना" ले थापना गरेको राम्रो धर्म, परम्परा, रीतिरिबाज, चालचलन" अथबा "ना" को पालादेखि चलेको, बिकास हुँदै गएको राम्रो धर्म "सनातन" भन्ने बुझिन्छ। अर्को श्रब्दमा "सनातन" को मतलब "ईश्वरीय (स) "ना" (बा) को शरीर (तन) "सनातन" हो। अत: "सनातन धर्म" भन्नाले आदि र अन्त नभएको, अबिनासी, सृस्टीकाल देखिनै भगबान बाराअ-बराह देउता मस्टोको आज्ञा अनुसार चलेको धर्म र मानबजातीका पुर्खा "ना" को पालादेखि चलेको धर्म भन्ने बुझिन्छ । कालान्तरमा नेपालमा आर्यहरुको प्रबेशपछि षस जातजातीको "सनातन धर्म" र आर्य जातजातीको "हिन्दु धर्म" संयुक्त भै "सनातन हिन्दु धर्म" भनेर प्रसिद्ध भयो र भएको छ। षसहरु र आर्यहरुको धर्ममा नाम मात्रको फरक थियो। इनीहरुका देबीदेउताहरु यौटै थिए। देबीदेउताहरुलाई सम्मानपूर्बक "नाथ-नाथी, थान-थानी, देब-देबी, बा-मा, बाइ-माइ" आदि भनिन्थ्यो। पूजा गर्ने ठाउँलाई "-थान-थानी, कोट-कोटी, मौला-मौलो, मठ-मन्दिर, देबल, नाथ-नाथी" आदि भनिन्थ्यो। इ दुबै जातीका मानिसहरुले म बाराअ-बराह मस्टो, भगबान ब्रहमा, बिस्नु, शिब, राम, कृस्न, सरस्वती, आगो, पानी, लक्ष्मी, पार्बती, काली, दुर्गा, देवी, भगबती, गणेश, शालीगराम, गोरखनाथ, पशुपतिनाथ आदि तेत्तिसकोटी भगबान-भगबतीहरुको पूजा-आराधना गर्दथे। तीज, दसैं, तिहार आदि चाडपर्बहरु मान्दथे।

कालान्तरमा नेपाल उपत्यका काठमान्डौमा षस मानिसहरुले "नरबलि-नरमेध" गरी भगबान-भगबतीको थानमा मानिसको बलि चढाउन थाले । यो देखेर मलाई सारै दु:ख लाग्यो । सो "नरवलि-नरमेध" रोक्नको लागि मैले मेरा अंश भगबान बिस्नुलाई लुम्बीनीमा राजकुमार सिद्धार्थ गौतम बुद्धको रुपमा औतार लिन लगाएं । भगबान बिस्नुले भगबान बुद्धको रुपमा नऔं औतार लिईवक्स्यो र काठमाण्डौमा आई "हिम्सा" को नाममा गरिएको "नर वलि-नरमेध" को बिरुद्ध "अहिम्सा परमो धर्म" भनेर धर्म-उपदेश दिइबक्स्यो र काठमान्डौमा "नरवलि-नरमेध" गर्न छोडियो । मानिस मरेपछि नदीका घाट किनारामा लगी पोलेर खरानी पार्ने र सो खरानी पानीमा वगाउने धर्म नेपाल उपत्तेका काठमान्डौमा पनि सवैलाई अनिवार्य भयो । एसरी भगबान वुद्धबाट धर्मको स्थापना भयो । भगबान बुद्धवाट भाग्तमा धेरै धर्म-उपदेशहरु दिइबक्स्यो । भगबान बुद्धवाट "वुद्ध धर्म" को स्थापना गरीवक्स्यो, भगवान बुद्धका उपदेशहरु "पाली भासा-लिपि" को "त्रिपिनाक" धर्मग्रन्थमा लिखिन छन् । एसरी भगबान बुद्धवाट "बुद्ध धर्म" को स्थापना गरीवक्स्यो । "बुद्ध धर्म" त्याँबाट सन्सारभरि फैलियो । "बुद्ध, धर्म, संघ, पाली र त्रिपिताक" पिर्थिबीभरि लोकप्रिय भए, भएका छन्,

भैरहनेछन् र भैरहनुपर्छ। "बुद्ध पूर्णिमा" बैशाख शुक्ल पूर्णिमाको दिनमा पर्दछ भन्नाले जेठ शुक्ल पूर्णिमामा पर्ने "मस्टो पूर्णिमा" भन्दा ठीक एक महिना अगाडि पर्दछ ॐ मणि पदमे हुम् ।

एसरी मानिस जातीमा तेश्रो सृस्टीका नरनारी "नानी" बाट जन्मेका षसहरुबाट यो पिर्थिबीमा मैले चाहे अनुसारको र सिकाए अनुसारको धर्मको थापना, ज्ञानबिज्ञान, भासा-लिपि, साहित्ते, गणित, कला, संगीत आदिको बिकास र प्रचार-प्रसार भएकाले मेरा तेश्रा सृस्टीका "षस" मानिसहरु मेरा लागि प्यारा छन्। मेरा तेश्रा सृस्टी "नानी" प्यारा छन्। "नानी" सत हुन्, आँखा हुन्, सनातन-सनातनी, मस्ट-मस्टी हुन्।

अब ध्यान दिएर सुन बहादुर योगी ! सृस्टीकममा यो पिर्थिबीको लागि मेरा सबैभन्दा प्यारा सृस्टी "मानिस जाती" हुन्। मानिस जाति यो पिर्थिबीका लागि अरु प्राणीभन्दा सर्बोच्च भएकाले मैले "म सत हुम्, मस्ट हुम्, मस्टो हुम्" भन्दछु र मेरा दिब्य शक्ती प्राप्त गरेका तथा मेरा आत्माले बास गरेका सर्बश्रेष्ठ भक्तहरु मस्ट डाङ्रेले पनि "मस्ट हुम्" भन्ने दिब्य-बाणीको घोसणा गर्दछन्, आफ्नो शिर-शरीरमा यल-जल-पानी खन्याउँछन्, "हेर् हेर् बा हुम्, बाबा हुम्, बाराअ हुम्, बाराय हुम्, बराह हुम्, बाबै हुम्, कुल हुम्, यल ले, जल ले, पानी ले हए" भन्दछन्। अनि यो पिर्थिबीका मानिसहरु मेरा नाममा धूप-बत्ती बाली भेडा-बाखा-च्याङ्राका बोका-पाठा-साँण्को बलि चढाउँछन् र मस्ट डाङ्रेले मस्टो पूर्णिमा-जेठी पूर्णिमाको दिनमा मेरा नाममा भोग खान्छन्, त्यो भोग बास्तबमा मैले खाएको हो। "मस्ट" हुम् भन्नुको मतलब "म सत हुँ, सत्य जुगदेखि चलेको सत हुम्, स हुम्" भन्नु हो, बुझ्यौ, बहादुर योगी। "मस्ट" को इतिहास, अर्थ, परम्परा र महिमाको इतिहास र कथा छोटकरीमा एत्ती नै हो, हेर योगी !"

तेसपछि महायोगी बहादुर बाबाले परमात्मा भगबान बाराअ मस्टोमा बिन्ती चढाउनुं भयो : हजुर प्रभु ! बराह ! बराय ! बाराअ ! परमेश्वर ! मस्टको विसयमा सबै कुरा छर्लङ्ग बुझें। अब म हजुरमा भासा-लिपिका अक्षर-बर्णहरु र गणितका अङ्कहरुको इतिहास बारे बताइंबक्सनुहुन हार्दिक अनुरोध गर्दछु हे भगबान ! सत ! बाराय ! बाराअ ! नाथ ! मस्टो बराह !

भगबान बराअ मस्टोले भनीबक्स्यो : ल त योगी ! तिम्रो यो प्रश्न अमृतमय छ, ल सुन ! यो पिर्थिबी ज्यादै ठूलो भएकोले बारायलोकमा तीन थरिका मानिसहरुको रचना गरी समय-समयमा एस पिर्थिबीमा ल्याएको इतिहास त तिमीलाई भर्खरै बताएँ। बाराअलोक, ब्रह्मलोक, बिस्नुलोक, शिबलोक, बैकुन्ठलोक, कैलासलोक, देबलोक, देबीलोक, धर्मलोक, पापलोक, स्वर्गलोक, न्वर्गलोक, यमलोक आदि सबै लोकहरुमा भासा-लिपि गणितको चलन छ। मैले सबै मानिसहरुका पुर्खा बा-आमाहरु (ययी-अइ, नानी, सासी) लाई बाराअलोकमै भासा-लिपि र गणित सिकाएर यो पिर्थिबीमा ल्याएको थिएँ। तर षस नरनारी बाहेक अरु मानिसहरुका सन्तानले भासा बोले पनि लिपि र गणितको लेखाई-पढाईमा अलि मन

लगाएनन् । बिर्से पनि । षस नरनारी "नानी" ले आफ्ना पाँच भाइ छोराहरु र पाँच बैनी छोरीहरुलाई धर्म, भासा, लिपि, गण्ति सिकाए । त्याँबाट फेरि यो पिर्थिबीमा भासा, लिपि, गणितको प्रचार-प्रसार, बिकास र रक्षा भयो। सबैभन्दा पैला शुरुमा मैले भासा-लिपिका अक्षर हरु चौरासी (८४) ओटा सिकाएको थिएँ। इ ८४ (चौरासी) ओटा अच्छेरहरु "चौरासी ब्यन्जन" भनी पिर्थिबीमा प्रसिद्ध भए । चौरासी ब्यन्जनहरुलाई "चौरासी नानी" पनि भनिन्थ्यो । "ब्यञ्जन" भन्ने शब्द "व+याना+याना" बाट "व्यन यन, व्यन्यन, व्यन्जन, व्यञ्जन" भै बनेको हो। एसरी चौरासी ब्यन्जनहरुलाई "चौरासी याना, नानी, योनी" पनि भनिन्थ्यो। ती चौरासी (८४) बेन्जनहरु एस प्रकार छन्:-

य या यी यु ये यो, व वा वी वु वे वो, क का की कु के को
ग गा गी गु गे गो, च चा ची चु चे चो, त ता ती तु ते तो
द दा दी दु दे दो, न ना नी नु ने नो, प पा पी पु पे पो
ब बा बी बु बे बो, म मा मी मु मे मो, स सा सीं सु से सो
र रा री रु रे रो, ल ला ली लु ले लो !!!

सुन बहादुर योगी ! गणितका अंकहरु एसप्रकार छन्, लौ हेर:-

० (सुन्ना), १ (एक), २ (दुई), ३ (तीन), ४ (चार), ५ (पाँच), ५ (छ), ७ (सात), ८ (आठ), ९ (नौ), १० (दस), ११ (एघार) आदि ।

अब सुन, बहादुर योगी ! षस जातका छोरहिरको बिबाह इन्दु देसका आर्य जातका मानिसहरुसँग भएपछि, इ षस नारहिरुले आफ्ना आर्य सन्तानहरुलाई भासा-लिपि र गणित सिकाए । अनि भासाको लेखाइ-पढाइमा बिकास भयो । एसरी षस (कस) र यर (अर) दुबै जातीका मानिसहरुको साजा भासा र लिपि भएकाले भासा-लिपिका चिन्हहरुलाई "षसयर, कसअर, कसयर, षसअर, कसार, कसरे" आदि भनी भन्न थालियो। षस जात र आर्य जातका मानिसहरुको बिबाह सम्बन्धबाट षस र आर्य मानिसहरु छिटो बोल्न थाले र उच्चारणमा पनि परिबर्तन आयो, भासा-लिपिको बिकास भयो। फलस्वरुप "नागरी लिपिँमा नयाँ १०८ (एकसय आठ) बर्णहरु थपिए। "य" बर्णबाट "अ,ह,ज,झ,ञ" बर्णहरु बने। "य" बाट "ञ" बन्यो। "य" बाट "अ" बन्यो। "अ" बाट "ह" बन्यो। "य" बाट "ज" बन्यो। "ज" बाट "झ" बन्यो। "य" पिता भए। "य" लाई "बुडो जे" मानियो। किनभने "य" बाट "अ,ह,ज,झ,ञ" ध्वनि बर्णहरुको सृस्टी भयो। "य" हुम्। "अ" ध्वनीका "अु, ओ" बर्णहरु, "वु, वो" बाट बनेका हुन्। "क" बाट "ष", "ग" बाट "घ", "च", "छ", "म" बाट "ङ" बर्णहरु बिकसित भए। इ १०८ (एक सय आठ) बर्णहरु एसप्रकार छन्:-

अ आ अी अु अे ओ, ह हा ही हु हे हो, ज जा जी जु जे जो,
झ झा झी झु झे झो, ञ ञा ञी ञु ञे ओ, ष षा षी षु षे षो,
घ घा घी घु घे भो, छ छा छी छु छे छो, थ था थी थु थे थो,

ट टा टी टु टे टो, ठ ठा ठी ठु ठे ठो, ड डा डी डु डे डो,

ढ ढा ढी ढु ढे ढो, ध धा धी धु धे धो, ण णा णी णु णे णो,

भ भा भी भु भे भो, ङ, ङा ङी ङु ङे ङो, फ फा फी फु फे फो !!!

एसरी हेर, बहादुर योगी ! षस र आर्यहरुको साजा नागरी लिपिमा एसप्रकार जम्माजम्मी १९२ (एकसय बयानब्बे) अक्षरहरु भए । "अ" बर्णको अबिस्कार भै नागरी लिपिमा मूल बर्ण "अ" भएकाले "षसयर" को अगाडि "अ" जोडियो र "अकसयर" भयो । "अकसयर" बाट "अक्स्यर, अक्षर" भै "अक्षर" भन्न थालियो किनभने कलान्तरमा "क+स" मिलेर नयाँ बर्ण "क्ष" बनेको हो ! आजभोलि "अक्षर" लाई "अच्छेर" पनि भनिन्छ। त्याँदेखि "यउम" नभनीकन "अउम (ॐ)" भनी दुबै जातीले जपध्यान गर्न थाले । "अउम" मूलमन्त्र भयो । "अउम" कालान्तरमा ॐ बन्यो ।

षस जाती र आर्य जातीको साजा लिपि "नागरी लिपि" का अक्षरमालाका सम्पूर्ण अक्षर हरु (बर्ण-व्यन्जन) १९२ ओटा (एकसय बयानब्बे) एसप्रकार छन्:-

अ आ अी अु अे ओ, क का की कु के को, ष षा षी षु षे षो

ग गा गी गु गे गो, घ घा घी घु घे घो, ङ ङा ङी ङु ङे ङो

च चा ची चु चे चो, छ छा छी छु छे छो, ज जा जी जु जे जो

झ झा झी झु झे झो, ञ ञा ञी ञु ञे ञो, ट टा टी टु टे टो

ठ ठा ठी ठु ठे ठो, ड डा डी डु डे डो, ढ ढा ढी ढु ढे ढो

ण णा णी णु णे णो, त ता ती तु ते तो, थ था थी थु थे थो

द दा दी दु दे दो, ध धा धी धु धे धो, न ना नी नु ने नो,

प पा पी पु पे पो, फा फा फी फु फे फो, ब बा बी बु बे बो,

भ भा भी भु भे भो, म मा मी मु मे मो, य या यी यु ये यो

र रा री रु रे रो, ल ला ली लु ले लो, व वा वी वु वे वो

स सा सी सु से सो, ह हा ही हु हे हो !!!

समयको गतिसँगै षस जातीका मानिसहरुले ज्ञानबिज्ञान, भासा, साहित्ते, संगीत, कला, खेतीपाती, उद्योगधन्दा आदिको बिकास गर्दै गए र अफ्रीका-अस्ट्रेलियातर्फ बसाइँ सरे । आर्यहरुले पनि ज्ञान-बिज्ञान, संगीत, कला, भासा-साहित्ते, उद्योगधन्दा, खेतीपाती आदिको झन् ठूलो बिकास गर्दै गए । जनसंख्या बढ्यो । षसहरु र आर्यहरुको वीचमा पिर्थिवीको शासन-बेबस्था र भू-भागको लागि लडाइँ, झगडा, प्रतिस्पर्धा हुन थाल्यो । आर्य मानिसहरुले षसहरुलाई दुश्मन सम्झन थाले । षसहरुले नबुझुन् भनी "नागरी लिपि" का अच्छेरहरुलाई शब्द बनाउँदा भिन्दै तरिकाले लेख्न थाले । इनीहरुले "अी अु अे ओ" को ठाउँमा क्रमश: "इ उ ए ० " को रचना गरे । आर्यहरुले एसरी नागरी लिपिका "छत्तीस वर्ण" (अक्षेर-अच्छेर) हरुवाट मात्र भासा-लिपिको लेखापढी गर्न थाले । ती छत्तीस बर्णहरु एसप्रकार छन्:-

अ इ उ ए ० क ष ग घ ङ च छ ज झ ञ ट ठ ड ढ ण त थ द ध न
प फ ब भ म य र ल व स ह !!!

उदाहरणको लागि, लौ हेर, योगी ! "छत्तीस वर्ण (आर्य लिपि)" का इ ३६ (छत्तीस) अच्छेरहरुबाट "नेपाल" लेख्दा "नएपअअलअ", "श्रीकृस्न" लेख्दा "सरइकरइसनअ" र "हिमालय" लेख्दा "हइमअअलअयअ" आदि तरिकाले लेखिन्थ्यो । आर्य लिपिमा भासा लेख्न-पढ्नमा अप्ठ्यारो थियो । षसहरुले आर्य लिपि बुझ्न सक्दैनथे, नागरी लिपि सजिलो थियो । आर्यहरुले छत्तीस अक्षेरहरुलाई "छत्तीस बर्ण" भन्दथे । एसरी आर्यहरुले नयाँ तरिकाले लेखापढी गर्न थाले । षसभासा र आर्यभासा यौटै थियो तर लिपिको कारणले गर्दा बिस्तारै फरक हुँदै गयो । तेस पछि आर्यहरुले ठूलो बैज्ञानिक उन्नति गरे । बिजुली बत्ती, पानीजहाज, हवाइजहाज-बिमानहरुको अबिस्कार गरे । इन्दु देसका आर्यहरुबाट पृथ्वीका सारा मानिसहरुलाई छालाको रङ तथा बर्णको आधारमा "चार बर्ण-सेता, पहेँला, स्याम र काला बर्णा" मा बिभाजन गरी आफुलाई सबैभन्दा माथि र षसहरुलाई सबैभन्दा तललो चौथो बर्णमा राखियो र हेलाँ गर्न थालियो ।

सेता बर्णका मानिसहरुलाई "अमन" भनीन्थ्यो, इनहिरु भगबान बिस्नुका भक्त थिए । "रामन" हरु ब्रहमपुत्र नदी र सतलज नदीको बीचको भू-भाग नेपाल, तिव्वत र भारतमा बस्दथे । इ तीन बर्ण "सेता पहेँला, काला" जातजातीका मानिसहरुको पारस्परिक बिवाहबाट जन्मेका र "ब्रहमा, बिस्नु, शिब" तीनोटै भगबानहरुका भक्त "स्याम" (सेता-काला) बर्णका मानिसहरुलाई "बाराअमन" भनिन्थ्यो । "बाराअमन" हरु भारतमा बस्दथे । एसरी आर्यहरुले "चार बर्ण" को सिद्धान्त प्रतिपादन गरेका थिए र पृथ्वीमा लागु गरेका थिए । यो "चार बर्ण" बेवस्था हजारौं बर्ससम्म चल्यो । "बामन" हरुले थल प्राणीहरुको हत्या गर्दैन्थे र मासु खदैन्थे । ""रामन हरुले आकासमा उड्ने प्राणी (चराचुरुङगी) हरुको हत्या गर्दैन्थे र मासु खदैन्थे । "अमनहरुले जलप्राणीहरुको हत्या गर्दैन्थे र मासु खदैन्थे । "वाराअमन" हरुले "ब्रहमा, विस्नु, शिव" तीनै देउताको वरावर सम्मानका साथ पूजा गर्दथे । "वाराअमन" शव्दवाट "वराहमन, व्राहमन, व्राहमण" भएको हो ।

"इन्दु" देसका आर्यहरुले ठूलो उन्नति गरेपछि आफूलाई "स वर्ग" घोसित गरे । "स वर्ग"का आर्यहरुलाई "देवगण, सुरगण" भनिन्थ्यो । आर्यहरुले "हरप्पा-मोहनजोदारो" जस्ता विश्वविख्यात "सगर-सहर"हरुको विकास "इन्दु घाटी" मा गरे । "इन्दु" देसलाई कालान्तरमा "इन्डीया" भनिएको हो । इन्दु देसका राजालाई देवगण-सुरगण आर्यहरुले "इन्द्र" भन्दथे । "इन्द्र" शव्दको व्युत्पत्ति "इ+नद+र" हो जस्को अर्थ "इ (नामक) नद (नदी) र (राजा)" हो । "राजा" शव्दको व्युत्पत्ति "राया" हो र प्राचीनकालमा राजालाई "र, रा" मात्र भनिन्थ्यो । "रा" मा "या" जोडिएर "राया" भै "राजा" शव्द बनेको हो । "इन्दु देस" लाई "इन्द्रलोक, स्वर्गलोक" भनिन्थ्यो । "स्वर्ग" शव्दको व्युत्पत्ति "स+वर्ग" हो । "स वर्ग" बाट "सवर्ग, स्वर्ग" शव्द बनेको

हो ।

आर्यहरुले षस साम्राज्यका षसहरुलाई "न वर्ग" भन्दथे । "ना" षस जात-जातीका पुर्खा बाको नाम भएकोले "ना" का सन्तान भएकाले षसहरुलाई "ना वर्ग" भनिन्थ्यो । "ना वर्ग" बाट "न वर्ग" शब्द बनेको हो । "न वर्ग" बस्ने देसलाई "नरलोक, नरकलोक, नर्कलोक" पनि भनिन्थ्यो । तेसबेला "नरकलोक" लाई "न्वर्ग" भनिन्थ्यो । "न्वर्ग" शब्दको व्युत्पत्ति "न+वर्ग" हो । "न वर्ग" बाट "नवर्ग, न्वर्ग, न्वोर्गे, नरक, नर्क" शब्दहरु बनेका हुन् । "न्वर्ग" शब्द अपभ्रंस भै "नरक-नर्क" बनेको हो । "न्वर्गलोक" लाई "यमलोक" पनि भनिन्थ्यो । "यम" शब्दबाटै "हिम" शब्द बनेको हो । "न्वर्गलोक" लाई "यमलोक" पनि भनिन्थ्यो । "यम" शब्दबाटै "हिम" शब्द बनेको हो । "नेपाल" लाई तेसबेला "यमलोक, हिमलोक, हिमाललोक, हिमालय" भनिन्थ्यो र नेपालका आदिवासी भूमिपुत्र भूमिपति षस जातजातीलाई "याता-याँती" भनिन्थ्यो । "याता-याती" भनेको "हिममानब" हुन् । "जात-जाती" शब्द "याता-याती" बाट बनेको हो र "यती" शब्द "यती" कै अपभ्रंस हो । "यती" भनेका खस जातजाती हुन् जस्लाई परापूर्वकालदेखि "हिममानब" भनेर भनिन्छ । "याता" भनेको "जात" हो जस्को अर्थ हुन्छ - खस पुरुष र "यती" भनेको "जती" हो जस्को अर्थ हुन्छ - खस नारी "यती" । "स्वयम्भू" लाई तेस्बेला "यमभू" मात्र भनिन्थ्यो जस्को अर्थ "यमभूमि, यमलोक, यमथान" हो । काठमाण्डौमा आर्यहरुको प्रवेशपछि "यम भू" शब्दको अगाडि "स्व" शब्द जोडी "स्वयम्भू" नामाकरण गरिएको हो । प्राचीनकालको नेपालमा "घोडा-गधा" नभएकाले हिमालय कैलाशपति भगवान शिव "साँढे (गोरु)" र भगवान यमराज "महिष (राँगो)" मा चढ्दथे । नेपालमा "गोपाल वंश" का कूलदेउता भगवान शिव थिए । गोपाल वंशी षसहरु पछि "महिष पाल" षस जातजातीको शासन नेपालमा चल्यो । नेपालमा "महिष पाल" वंशका कूलदेउता भगवान यमराज थिए । "महिष पाल" वंशका सबैभन्दा ठूला, प्रतापी, वीर र अन्तिम सम्राट "महिषासुर" थिए । "गोपाल-महिषपाल" दुबै षस जातजातीले आफ्ना पूर्खा असुर खस जातजाती झैं "गाई-भैंसी" को पालन र रक्षा गर्दथे । त्यै कारणले ""गाई, गोरु, बर, बाच्छा, बाच्छी, भैंसी, राँगा, पाडा, पाडी" लाई नेपालमा परापूर्वकालदेखि "यमराजका साणी, जीमराजका साणी, जेमराजका साणे, जीमराजका नामा" आदि भनेर भनिन्थ्यो र गाली गर्दा अझै पनि भनिन्छ । "गोपाल - महिषपाल" दुवै थरी खस जातजातीका कूलदेउता "पशुपतिनाथ" थिए ।

नरलोकमा "नगर-नहर" हरुको बिकास भयो । "न बर्ग" का मानिसहरुलाई "दानब, दैत्य, असुर, राक्षस, यक्ष" आदि भनिन्थ्यो । नरलोक अन्तर्गत हालको नेपाल, तिब्बत, भारत, लंका, कास्मीर, राकसताल-मानसरोबर, भूथान (भुटान), सिक्किम आदि पर्दथे । नेपाललाई हिमलोक, हिमाललोक, हिमालय, यमभू पनि भनिन्थ्यो । इन्दु देस इन्डीयाका आर्यहरुको "चार बर्ण" बेबस्थाको नराम्रो असर नरलोकका षस जात-जातीमाथि पर्‍यो । नरलोकमा आर्यहरुबाट राजनैतिक, आर्थिक, धार्मिक र सामाजिक नियन्त्रण गर्ने उद्देस्सेले बारम्बार हमला, कुटपीट,

काटमार भयो । चीनका बामनहरु र नेपालका रामनहरुमा भन्दा भारतका रामन र बराहमन (बाराअमन) हरुमा ठूलो मर्का र अन्याय भयो । अतः भारतका सम्पूर्ण "बाराअमन (बराहमन)" हिमालय कैलाशमा आई हिमालय कैलाशपति भगवान शिबको पूजा, प्रार्थना र स्तुति गरे । भगबान शिबसँग मानब समाजको "चार बर्ण" ब्रेबस्था हटाइदिन बिन्ती चढाए । भगवान शिबले सो कुरा जायज ठहऱ्याई भगबान ब्रह्मा र भगबान बिस्नुका सल्लाह र आज्ञा अनुसार चीनका बामनहरुबाट एक लाख सेना गण, नेपालका रामनहरुबाट दुई लाख सेना गण र भार तका रामनहरुबाट तीन लाख सेना गण गरी जम्मा ६ लाख सेनाको फौज लिएर आर्यहरुको देस इन्डीयाको राजधानी "हरप्पा-मोहनजोदारो" मा हमला गरिबक्स्यो । भगबान शिबको नेतृत्वमा षस (रामन) हरुको बिजय भयो । "बर्णसम्कर" - को सिद्धान्त मन नपराउने कट्टर आर्य नर नारीहरु इन्दु (इन्डीया) छोडेर युरोपतर्फ बसाइँ सरे । बाँकी सबै आर्य नरनारहिरु भगबान शिबको शरणमा परे ।

भगबान शिबको नेतृत्वमा षस जात-जातीले बिजय गरेको दिन फाउ (फागु) पूर्णिमाको दिन थियो । सबै षस सेनागणले अबीरजात्रा, सिंदुरजात्रा गरी फाउ खेली बिजय उत्सब मनाए । त्यँदिखि फाउ खेल्नी परम्पराको शुरुआत भएको हो । "फाउ पूर्णिमा" लाई "फागु पूर्णिमा - होली पूर्णिमा" को रुपमा फागु पूर्णिमालाई मनाइन्छ । "होली पूर्णिमा" फागुन महिनाको फागुन शुक्ल पूर्णिमाका दिनमा पर्दछ । "होली" महान् ऐतिहासिक, राजनैतिक, सामाजिक, धार्मिक दिबस हो । यो पिर्थिबीका सबै मानिसहरुले "होली-पूर्णिमा" मान्नु-मनाउनु पर्दछ । "होली पूर्णिमा" काला खस जात-जातीको सेता आर्य जात-जातीको बर्णबादी (रंगभेद) सिद्धान्तमाथिको दिग्बिजय हो । काली होली लाली भइन् । एसरी "काला-काली" षस मानिसहरुको "सेता-सेती" आर्य मानिसहरुमाथिको सर्बोच्च महान् बिजय भएको सबैभन्दा ठूलो "होली फाउ पूर्णिमा" को दिनलाई यो सन्सारका सबै मानिसहरुले "काला युग-काली युग, कली युग, कलीजुग" को शुरुआतको रुपमा हर्सोल्लासको रुपमा "लालरङ्ग (रातो रङ्)" दलेर मनाए । "बर्णसम्कर (वर्णसंकर)" बेबस्थाको उदय भयो ।

भगबान शिबबाट सबै आर्य नरनारीहरुलाई माफी दिई अभयदान दिईबक्स्यो अनि सबै षस सेनागण र आर्य नरनारीलाई एक ठाउँमा जम्मा गरेर भगबान शिबबाट हुकुम भयो :- "लौ सुन ! आजदेखि "चार बर्ण" सामाजिक - राजनैतिक - धार्मिक बर्ण-बेबस्था सदाको लागि यो पिर्थिबीको मानब समाजबाट हट्यो । यो पिर्थिबीका सबै बर्णका मानिसहरु भन्नाले "बामन, र ामन, अमन, बाराअमन (बराहमन)" हरु अब उप्रान्त बराबर छन् । एक-आपसमा साना ठूला छैनन् । अब "वर्णसम्कर" भयो । आजदेखि तिमी सेता अमन आर्यहरु र इ काला रामन षसहरु सदाको लागि एक-आपसमा बराबर भयौ । तिमी काला रामन षसहरुले इ गोरा अमन आर्यहरुका छोरहिरु र दिदीबैनीहरुसँग बिबाह गर अनि सम्धेलो (सन्धि-सम्धी) गर्दा सेता आर्यहरुलाई तिमी काला षस-बर्णको प्रतिनिधित्व गर्ने "कालो रङ्" दुबै गालामा दलिदेउ । अनि

तिमी आर्यहरुले तिम्रा काला षस सम्धीहरुलाई उनीहरुको दुबै गालामा तिमी सेता अमन आर्य-बर्णको प्रतिनिधित्व गर्ने "सेतो रङ्" दलिदेउ। एसरी सेता आर्यहरुले षस-रङ्ग "कालो-रङ" आफ्नो गालामा पोतेपछि र काला षसहरुले आर्य-रङ्ग "सेतो रङ्" आफ्ना गालामा पोतेपछि बल्ल काला षस र सेता आर्यहरुको बीचमा रहेको छालाको रङ्गको सेता-कालाको भेदभाब हटेर "बर्णभेद-रङ्गभेद" हटी बर्ण-रङ्गको समानता हुनेछ। एसरी तिमीहरुको बीचमा सन्धी-संझौता-सम्धी-सम्धेलो हुन्छ र पृथ्बीमा शान्ती कायम हुनेछ। सम्पूर्ण मानब जातीको रक्षा र धर्मको थापना गर्न भगबान मस्टो बराहबाट भगबान ब्रह्मा र भगबान बिस्नुका सल्लाहले मलाई शिबलोकबाट हिमालय कैलाशपतिको रुपमा हिमालय कैलाशमा पठाइबक्सेको हो। इ काला षसहरुले तिमी आर्यहरुले जस्तै भगबान मस्टो बाराअ-बराह, भगबान ब्रहमा, भगबान बिस्नु, म भगबान शिब-शंकर, सरस्वती, लक्ष्मी, पार्बती, गणेश आदि हजारौं देबी-देउताहरुको पूजा गर्दछन्। तिमीहरुले जस्तै तीज, दसैं, तिहार मान्दछन्। दसैंमा दसैं कोट मौलामा साण, बोका, पाठा आदिको बलि चढाई भगबती काली दुर्गाको पूजा गर्दछन् ठूलो दसैं (बडा दसैं) र चैते दसैंमा। इ षसहरु मेरा र भगबान ब्रह्मा अनि भगबान बिस्नुका प्यारा भक्त हुन्। इ षस जात-जाती सृस्टीकर्ता, पालनकर्ता, संहारकर्ता भगबान मस्ट (मस्टो) बाराय-बाराअ, बराये, बराहका भक्त हुन्। हरेक बर्स मस्टो पूर्णिमा (जेठ शुक्ल पूर्णिमा) को दिनमा भगबान मस्ट बराहको पूजा गर्दछन्। भगबान मस्टो "धामीझाँक्री-डाङ्रे (मस्ट)-बाइ" को रुपमा प्रकट हुने सनातन देउता र यो सारा ब्रह्मान्डका सृस्टीकर्ता, पालनकर्ता र संहारकर्ता हुन्। मस्टो परम्परा सम्पूर्ण खस जात-जातीको सृस्टीकालदेखि अबलम्बन गरिएको सनातन धर्म परम्परा हो। मस्टो पूर्णिमा सबैभन्दा जेठो पूर्णिमा हो, यो जेठ महिनाको जेठ शुक्ल पूरुर्णिमामा पर्दछ, कैलेकाइँ जेठ शुक्ल पूर्णिमा असार महिनामा पनि पर्दछ। जेठ-असार महिनाको जेठ शुक्ल पूर्णिमाको दिनमा पर्ने भएकोले "मस्टो पूर्णिमा" लाई "जेठी पूर्णिमा - जेस्टी पूर्णिमा" पनि भनिन्छ। "जेठा-जेठी" शब्दहरुको ब्युत्पत्ति "याता-याती" हो। "याता-याती" बाट "येता-येती,, जेता-जेती, जेठा-जेठी" भएको हो। अत: "जेठी पूर्णिमा" भन्नाले "येती" का सन्तान हिमालयका आदिबासी भूमिपुत्र भूमिपति खस जात-जातीले जेठ शुक्ल पूर्णिमाको दिन हिमालय भूमि नेपालमा सृस्टी काल-सत्य जुगदेखि कूलदेउता मस्ट बराह भगबानको पूजा-बलि गरिने महान् "मस्टो पूर्णिमा" हो। तेसैले षस-षसिनीहरु बराह मस्टो भगबानका सबैभन्दा प्यारा "बाराअमन-बराहमन" हुन्। तर तिमी आर्यहरुले एस्ता मेरा प्यारा भक्तहरुलाई नीच संझ्यौ, मानिसमा नै गनेनौ। तेसैकारणले आज तिमीहरु लडाइँमा हार्‍यौ। तिमीहरुको प्राण इ षस जात-जातीको हातमा छ तर इ षसहरु असल-राम्रा मानिसहरु भएकाले मेरा आज्ञा अनुसार तिमी आर्य-अमनहरुलाई माफी दिई आफू सरह बराबरीको स्थान यो षसलोकमा दिन चाहन्छन्। तिमी आर्यहरु पनि आजदेखि इ षसहरु जस्तै मेरा प्यारा भक्त भयौ, तिमीहरुको देश इन्डीया अबदेखि भारत भयो। तिमीहरु भारत बाहेक खसभूमि-खसलोक नेपाल र बामनलोक,

किरातभूमि, मंगोल क्षेत्र चीनसम्म खुला आवतजावत, बसोबास, ध्यान-तपस्या, पूजा-पाठ, धर्मकर्म गर्न सक्दछौ । तिमी आर्यहरुले नेपाल-भारतका षस जात-जातीका छोरहिरु र दिदीबैनीहरुसँग रोजेर बिबाह गरी घरजम गर्न सक्छौ र गर्नुपर्दछ। बर्णसम्कर भनेको यै हो। तिमी आर्यहरु इ षसहरु जस्तै हिमालयका नागरिक भयौ । मेरो तर्फबाट षस जात-जाती र आर्य जात-जातीमा केही भेदभाब छैन, समानता छ किनभने तिमीहरु पनि षस जात-जाती जस्तै "बाराअमन-बराहमन-ब्राह्मण" हौ । अब देखि तिमी "अमन"हरु, इ "रामन"हरु र "बामन" हरु सबै "बाराअमन (बराहमन)" भयौ । अबदेखि कसैले पनि आफूलाई "बामन, रामन, अमन"भन्न पाउँदैन । सबैले आफूलाई "बाराअमन (बराहमन)" भन्नुपर्दछ । अब बर्णसंकर जुग शुरु भयो । अब "बाराअमन (ब्राहमन)" जुग शुरु भयो । अबदेखि तिमीहरुको भासा "संस्कृत" र लिपि "देबनागरी" भयो । संस्कृत भासालाई षस जात-जातीले जस्तै "नागरी" लिपि अनुसार लेखापढी गर्नु, तिमीहरुको "छत्तीस बर्णे" लिपि नचलाउनु । अबदेखि सबैं मानिसहरु "बराहमन", सबैको भासा "संस्कृत" सबैको लिपि "देबनागरी" सबैको धर्म "सनातन हिन्दु" भयो। म "बराह, बाराय, बराये, बाराअ" को तेश्रो शक्ती संहारकर्ता महादेब शिब हुम्, अ हुम् । अतः अबदेखि सबैले "अउम (ॐ)" भनेर जप्नु । अबदेखि "बराहमन" सर्बोच्च-सर्बमान्य बर्णसंकर-जातसंकर शक्ती भयो । "ब्राह्मण" शव्दको व्युत्पत्ति "बाराअमन" बाट "बराअमन, बराहमन, ब्राहमन, ब्राहमण" भै बनेको हो। म सदा "बराहमन" जात-जाती, "संस्कृत" भासा, "देबनागरी" लिपि, "सनातन हिन्दु" धर्म र मस्टोभूमि "हिमालय"को रक्षा गर्दछु।"

एती भनी भगबान शिबले आर्यहरुलार्य नागरी लिपिका अक्षरहरु फेरि सिकाईबक्स्यो अनि भारतका षस राजाहरुबाट एउटा बढाराजा चुनी भारत (इन्ढीया) रास्टको "महाराजा" घोसित गरिबक्स्यो । काला षसहरु र सेता आर्यहरुको बीचमा बिबाह गराई सन्धी-सम्झौता-सम्धेलो गराईबक्स्यो, कालो रङ र सेतो रङ दलादल गरियो । अनि भगबान शिव नेपालको हिमालय कैलाशमा फर्किबक्स्यो ।

त्यो ऐतिहासिक फाउ पूर्णिमाको दिनदेखि आर्यहरुको देस "इन्दु (इन्ढीया)" भारतको अग भयो । भारतबाट षसहरु त्याँ बसाईं सरे । आर्यहरु भारतमा बसाईं सरे । "इन्दु-भारत" भन्दा भन्दै "हिन्दु-भारत" भनी प्रसिद्ध भयो । भारतबाट आर्यहरु हजारौं-हजारौंको सङ्ख्यामा भगबान शिबको तपस्या गर्न, बरदान प्राप्त गर्न नेपालमा आए । रीसी-मुनि, योगी-सन्न्यासी भएर बसे । धेरैजसोले नेपालका आदिबासी भूमिपुत्री षसिनी (काली) आइमाइहरुसँग बिबाह गरेर घरजम गरी बसे । अनि थर-गोत्रको ठूलो बिकास भयो । जातजाती सङ्ख्या फैलियो ।

सबै षसहरु आर्यहरुसरह भए, सबै आर्यहरु षसहरुसरह भए । देब भनिने आर्यहरु पनि मानव भए, दानब भनिने षसहरु पनि मानब भए । देब र दानबको लढाइ सदाको लागि सकियो । दानबगण, असुरगण षसहरु पनि मानब भए । देब र दानबको लढाई सदाकोलागि

सकियो। दानबगण, असुरगण षसहरु र देबगण, सुरगण आर्यहरु बराबर भए। सबै बर्णसम्कर षस-आर्य, आर्य-षस भए।

अब सुन योगी ! आर्यहरुले आफ्नो रास्ट्रलाई किन "इन्डीया" भन्दथे भने बिसयमा। आफुलाई "यर-यरी, यार-यारी, आरा-आरी, अर-अरी" भन्ने आर्यहरु "रिगा" बाट फैलिएर केही आर्यहरु "इन्दु" नदीको भूभागमा आए र "हरप्पा" मा बसोबास गर्न थाले। हरप्पालाई इनीहरुले आफ्ना पुर्खाका बा "य" को नाममा "यरपा" भनी नामाकरण गरेका थिए। "यरपा" बाट अरपा, हरपा, हरप्पा" हुन गयो। तेस्तै गरी इ आर्य जातीका मानिसहरुले "इन्दु (इन्दुस)" नदीलाई आफ्नी पुर्खाकी आमा "यी" को नामबाट "यीनदी" नाम राखे। "यीनदी" बाट "इनदी" भयो। "इनदी" मा "या" जोडियो र "इनदीया" भयो। "इनदीया" को मतलब "इ नाम गरेकी नदी हुन्, "इ" हो। "इनदीया" बाट "इन्दीया, इन्डीया, इण्डिया" भयो। "इन्डीया" भारत भयो र भारतको नयाँ इतिहास शुरु भयो। "इन्दु" बाट "हिन्दु" भयो। तेस्तै गरी "इन्दु" शब्दको अगाडि "स" (राम्रो) जोडिएर "स+इन्दु" = सिन्दु, सिन्धु" भयो। "इन्दी" बाट "हिन्दी" र "हिन्दी" बाट "हिन्दुस्थान" भन्ने शब्दहरु बने। "इन्दु" शब्द "यी नदी" बाट "इ नद, इ नदु, इन्दु" भै बनेको हो। आर्यहरुले "नदी" लाई स्त्रीलिंग मान्दथे। हालमा बिश्वमा भारतलाई "इन्डीया" भनेर नै सबै मानिसहरुले भन्दछन् र आर्यहरुको प्राचीन "इन्डीया" सभ्यता-"हरप्पा-मोहनजोदारो सभ्यता" लाई "सिन्धुघाटीको सभ्यता" भनेर भनिन्छ। "सिन्धुघाटीको सभ्यता" भन्नु "इन्दुघाटी, हिन्दुघाटीको सभ्यता" भन्नु हो। "इन्दु" नदीलाई "सिन्धु-सिन्धु नदी" अथवा "सिन्धु" नदीलाई आर्यभासा इङ्लिस भासामा "इन्दु-इन्दुस" नदी भनेर नै भनिन्छ। "इन्दु-सिन्दु-हिन्दु" शब्दहरुको मतलब यौटै हो। "यीन्दाबाद" बाट "जीन्दाबाद" शब्द बनेको छ। सिन्धु घाटीको सभ्यता "हिन्दु सभ्यता" हो। युरोप-अमेरिकाका आर्यहरुले भारतलाई "इन्डीया" र सिन्धु नदीलाई "इन्दु" भनेर सृस्टीकालदेखि अझै तक भनीराखेका छन्। "हरप्पा-मोहनजोदारो" को सभ्यता इन्डीयाको प्राचीन आर्य हिन्दु सभ्यता हो। "इनद" बाट "इनदु, इनदी" शब्द बने।

आर्यहरु भारतबाट नेपाल रास्टको नेपाल उपत्तेकामा आए। त्याँदेखि "नीपाल" लाई "नेपाल" भन्न थालियो। यो पिर्थिबीको सबैभन्दा अग्लो हिमालय नेपालको "नगरमाथा"लाई "सगरमाथा" हिमालय भनी नामाकरण गरियो। त्याँदेखि यो सन्सारमा "सगरमाथा" भनेर नै प्रसिद्ध भएको छ। "नगरमाथा-सगरमाथा" को मतलब "नगर-सहर" की "आमा" हो। नेपाल रास्टको नेपाल उपत्तेकामा आएपछि आर्यहरुले "काठमान्डौ" शहरको स्थापना गरे। अब सुन योगी ! कसरी "काठमान्डौ" भन्ने नाम रहन गयो भन्ने बारे। "काठमान्डौ" भन्ने शव्द तीनोटा शब्दहरु "काठा, माना, डाव" मिलेर बनेको छ। एसको अर्थ हुन्छ - "काठा" भन्नाले "काठबाट आगो बालेर यज्ञ होम गरी सदा अग्नीको पूजा गर्ने सेता बर्णका आर्य, "माना" भन्नाले

"मानिस, मानव" र "डाव" भन्नाले "सम्मो (समथर) जग्गा (फाँट)।" एसरी "काठमानाडाव" भन्ने शब्दबाट "सम्मो जग्गामा आर्यहरुको बस्ती" अथवा "आर्यहरुको बस्ती भएको सम्मों जग्गा" भन्ने बुझिन्छ। "काठमानाडाव, काठमानडाव, काठमान्डाउ, काठमान्डौ, काठमाण्डौ" भएको हो। "काठमान्डौ" लाई आजभोलि "काठमान्डु" पनि भनिन्छ। नेपालमा अझैपनि षस जाती आर्य जातीका "बाहुन-बाहुनी" लाई "काठा-काठी" भन्दछन्, गाली गर्नु पर्दा खेरि। "काठमान्डौ" बाट आर्यहरुको जनसङ्ख्या बढेपछि नेपाल अधिराज्यको पूर्ब, पश्चिम, उत्तर, दक्षिण तर्फ बसाइँ सरेका हुन्। नेपाल अधिराज्यमा आर्यहरुको प्राचीन बस्ती "काठमान्डौ" हो। एसरी नेपाल रास्ट्रको राजधानी नेपाल उपत्तेका "काठमान्डौ" भनेर बिश्वप्रसिद्ध भयो र भैरहनेछ। काठमान्डौको बाग्मतीमा आर्यघाट बन्यो। नेपालका षस आइमाइहरुसँग आर्यहरुको बिबाह भयो र नेपाल रास्टको नेपाली समाज बर्णससम्कर हुँदै गयो। आर्यहरु नेपालबाट तिब्बत ल्हासा र चीनमा पनि पुगे। बामनहरुसँग बिबाह गरी मित्रता गरे। भगबान ब्रहमा, भगबान बिस्नु र भगबान शिबका ठूला भक्त भए। मान-सरोबरमा षसहरुले झैं पूजापाठ, जपध्यान गरी परिकमा गर्न थाले, ब्रहमपुत्र यानुन नदीमा न्वाउन थाले, शालीगराम दर्शन ढुंगालाई बा भगबान बिस्नु मानेर पूजा गर्न थाले। एसरी सबै आर्य लोग्नेमानिसहरुले षस नारीहरुसँग बिबाह गरे भने सबै षसहरुले आर्य नारहिरुसँग बिबाह गरे। अनि समाज बर्णसंकर भयो। षस र आर्यहरु दुबै प्रसन्न भए। त्याँदेखि दसैं चाडलाई "बडादसैं-महानदसैं, ठुलो दसैं" मानियो। किनभने "बडा दसैं" सम्पूर्ण मानबहरुको साजा महान् चाड मानियो, मानिएको छ, मानिनेछ। बडादसैंमा १५ दिनसम्म बाजा बजाउनी, नाच्नी-गाउनी, भोजभतेर गर्नी, खेलकूद खेल्नी, पूजा गर्नी, पीङ खेल्नी, ठेलो फाल्नी, रक्सी-जाण खानी, राँगा, पाडा, बोका, पाठा, परेवा, कुखुरा, हाँस आदिको बलि चढाउनी, मासु खानी, चामलको टिका जौको जमरा लाउनी, नातापाता इस्टमित्र भेटघाट गर्नी, मोजमज्जा गर्नी गरिन्छ।

लौ सुन, बहादुर योगी! त्यो फाउ पूर्णिमाको दिनमा भगबान शिबले "चार बर्ण" हरुमा बिभाजित मानब समाजलाई बराबर अथवा सम बनाइबक्सेकोले भगबान शिबलाई यो पिर्थिबीमा अनि बाराअलोक, कैलाशलोक, सत्यलोक, बैकुन्ठलोक, ब्रहमलोक, बिस्नुलोक, शिबलोक, देबलोक, देबीलोक, मर्त्यलोक, नरलोक, स्वर्गलोक, यमलोक, न्वर्गलोक, धर्मलोक, पापलोक आदि सबै लोकहरुमा "बर्णसमकर, बर्णशंकर, मंहादेब, सम्भू, शम्भू, सम्कर, शंकर, हिमालय कैलाशपति, संहारकर्ता, संहारक, पशुपतिनाथ, प्रलयकारी" आदि नामले सम्बोधन गरिन थाल्यो। फाउ पूर्णिमालाई "होली पूर्णिमा" भनियो। भासा "संस्कृत", र लिपि "देवनागरी" र सबै षस-आर्य मानिसहरु "ब्राहमन" भए। अब हेर योगी! कसरी भासा "संस्कृत" भयो भन्ने बारेमा। "संस्कृत" भन्ने शब्द तीनोटा शब्दहरु - "सम, स, कृत" मिलेर बनेको छ। "सम" को मतलब "बराबर", "स" को मतलब "राम्रो-राम्ररी" र "कृत" को मतलब "बनाइएको" हो। एसरी "संस्कृत" शब्द बन्यो जस्को ठेट अर्थ हुन्छः "षस जातजाती र आर्य जातजाती दुबै जातकि

मानिसहरुको राम्रोको लागि बराबर बनाइएको भासा"। त्यँदेखि "संस्कृत भासा" को नामले षसभासा र आर्यभासा फेरि एक भै बिश्वप्रसिद्ध भयो, भएको छ र भैरहनेछ। अत: "संस्कृत भासा" भन्नाले षसभासा र आर्यभासा मिलेर बनेको साजा भासा भन्ने बुझिन्छ। षसभासा र आर्यभासाको बोलाईमा धेरै फरक भैसकेको थिएन तर लेखाइमा लिपिले गर्दा आकाश-जमीनको फरक थियो। देबनागरी लिपिमा लेख्न थालेपछि षसभासा र आर्यभासा "संस्कृत भासा" भए। बोलाइ, पढाइ, सुनाइ, लेखाइ बराबर भयो, एकरुपता भयो।

अब कसरी "देबनागरी लिपि" भनियो भन्ने बारे। आफुले आफुलाई "देब" घोसित गरेका इन्डीयाका आर्यहरु र "नागरी" भनीने नेपालका षसहरुको साजा लिपि भएकाले "नागरी" शब्दमा "देब" जोडिएर "देबनागरी लिपि" नामाकरण गरिएको हो र यै नामले बिश्वप्रसिद्ध भयो, भएको छ, भैरहनेछ र भैरहनुपर्छ। एसरी "संस्कृत भासा" र "देबनागरी लिपि" भनी नामाकरण गरिएको हो। अनि षस र आर्य दुबै थरकि मानिसहरु "मस्टो बराह" भगबानबाट सृस्टी गरिएका "मनु, मनुवा, मन, मन्छे, मान्छे, मानिस, मनुस्य" भएकाले "बराहमन" (ब्राह्मण) भनी बिश्वप्रसिद्ध भए, भएका छन् र भैरहनेछन्। षस जातजातीको "सनातन धर्म" र आर्य जातजातीको "हिन्दु धर्म" एक आपसमा मिलेर बनेकाले "सनातन हिन्दु धर्म" भनी साजा धर्मको रुपमा विश्वप्रसिद्ध भयो, भएको छ, भैरहनेछ र भैरहनुपर्छ।

लौ सुन, बहादुर बाबा! कालान्तरमा भारतमा फेरि नयाँ प्रकारको "चार वर्ण" बर्ण-बेबस्था खडा भयो। ती चार बर्ण हुन्: "ब्राहमण, क्षत्रिय, वैश्य-शूद्र।" "ब्राह्मण" शब्दको ब्युत्पत्ति "बराहमन", "क्षेत्रिय" शब्दको ब्युत्पत्ति "कसतरीय-षसथरीय", "बैश्य" शब्दको व्युत्पत्ति "वइशाय" र "शुद्र" शब्दको व्युत्पत्ति "सुदर (राम्रा दर-द्रबिड)" हो। "ब्राहमण" जातका मानिसहरुलाई चार आश्रममा भन्नाले "ब्रह्मचर्य, गृहस्थ, वानप्रस्थ, सन्न्यास" मा बाँडिएको थियो। भारतमा आर्यहरुको नयाँ सृस्टी बर्णबादी "चार बर्ण" नेपालका षसहरुलाई मन नपरेकोले जातबादी षसहरुले नेपालमा परापूर्वकालदेखि प्रचलित "पाँच जात" बेबस्थामा परिबर्तन गरी "चार जात" बेबस्थाको सूत्रपात गरे। नेपालको "चार जात" बेबस्था थियो: "बाहुन, सिंजापति, गोपाल, महिसपाल"। नेपालमा किरातकालपछि "गोपाल-महिसपाल" हरुलाई "कामी-दमाई" भन्न थालियो। अनि नेपालमा "चार जात" भन्नाले प्राचीन खस सनातन परम्परा अनुसार "बाहुन, क्षत्री, कामी, दमाई" भनेर बुझिन्छ। "बाहुन" शव्दको ब्युत्पत्ति "बाउ+ना" बाट भएको हो जस्को मतलब "खस" जातजातीका पूर्खा-पिता-बाउ "ना" हो। "बाउना, बाउन, बाहुन" हुँदै "बाहुन" शव्द बनेको हो। खस जातजातीले "मस्टो" देउता र कूल पुर्खा बाउ "ना" को धूमधामसँग पूजा गर्दथे। "शालीगराम" दर्शन ढुङ्गालाई "ना" मानिन्थ्यो। "ढुङ्गा" लाई "बा" मानेर षस जतजातीले पूजा गर्दथे र अझै पनि "ढुङ्गा" लाई देउता मानेर पूजा गर्ने सनातन परम्परा, धर्म-संस्कृति लोकप्रिय-लोकप्रसिद्ध छ, भैरहनेछ र भैरहनुपर्छ। "ढुङ्गा" का मूर्तिहरुको पूजा गर्नु, ढुङ्गामा पूजा गर्नु, शालीगरामको पूजा-दर्शन

गर्नु सनातन हिन्दु धर्मको सबैभन्दा महत्वपूर्ण बिशेसता हो। त्यै भएर "ढुङ्गा" लाई "ना" भन्ने सनातन धर्म बमोजिम "ढुङ्गाना" शव्दको सृस्टी भएको हो र हिजो-आज "ढुङ्गाना" भन्ने शव्दलाई आफ्नो थर-थरी, जात-जाती, वंश पछाडि लेख्ने चलन पनि छ।

"क्षत्री" भनेर "सिजापति षस थरी" भन्ने बुझिन्छ। नेपालमा आर्यहरुको आगमन पश्चात् आदिवासी भूमिपुत्र भूमिपति सिजापति खस जात-जातीलाई "क्षत्री" भन्न थालियो भने आर्यहरुले "बाहुन" जातको उपाधि धारण गरे। षसहरुले आर्यहरुलाई "काठाकाठी" र आर्यहरुले षसहरुलाई "जात-जाती" भनेर एक-अर्कालाई भन्दथे। "जात-जाती" शव्द उच्चारणमा परिवर्तन भै "जाँठा-जाँठी" बन्न पुगेको छ साथै "जातक" भनीने शव्द "जात" बाट आएको हो। एस्तरी "जाँठा-जाँठी" शव्द "याता-याती" बाट "जाता-जाती, जाटा-जाटी, जाठा-जाठी, जाँठा-जाँठी" भएर बनेको हो। हिजो-आज "काठा-काठी, जाँठा-जाँठी, जातक" शव्दहरु षस र आर्यको बीचमा गाली गर्दा मात्र प्रयोग गरिन्छ।

भारतमा "चार जात-छत्तीस बर्ण" भन्नाले "ब्राहमण, क्षेत्रिय, वैश्य, शूद्र" र आर्य लिपिका "अ इ उ ए ० क ष ग घ ङ च छ ज झ ञ ट ठ ड ढ ण त थ द ध न प फ ब भ म य र ल-व स ह" बर्णहरुलाई बुझाउँछ। "छत्तीस बर्ण" पद्धति देवनागरी लिपि झैं लेख्न-पढ्नमा सजिलो र बैज्ञानिक नभएकाले नेपालका खसहरुले मन पराएनन् साथै "चार बर्ण" बेबस्था पनि मन नपराएकाले नेपालमा आफ्नै प्रकारको "चार जात-बाहुन, सिजापति (षस), कामी, दमाई" बेबस्था नै चलिरह्यो। किनभने नेपालमा "बराहमन (ब्राहमण)" भनेर "बाहुन, षस, कामी, दमाई" चार जात र ती चार जातबाट जन्मेका सम्पूर्ण थर-थरी, जात-जातीलाई भनिन्थ्यो। सबै मानिसहरु मस्टो "बराह" देउताका सृस्टी हुन् र "मन" भनेको "मन्छे, मुन्छे, मानब, मनुष्य, मनु, मानिस" हो। "बराहमन" भन्नाले "बराह" देउताले सृस्टी गरेका समस्त "मन" (मानिस) हुन्। अर्को शव्दमा "बराह (मस्टो)" देउताले सृस्टी गरेका सबैभन्दा पहिला नर नारी "नानी" का सन्तानहरुमध्ये पुरुसबर्गलाई "बराहमना" र आइमाइबर्गलाई "बराहमनी" भनिन्थ्यो जस्को शाव्दिक अर्थ "बराह" देउताले सृस्टी गरेको म "ना" र "नी" हुं। "बराहमना-बराहमनी" शव्दहरु कालान्तरमा "ब्राह्मण-ब्राह्मणी" बने। अत: "बराहमन (ब्राहमण)" भन्नाले "बाहुन, क्षत्री, कामी-दमाई" सबै जातजातीलाई बुझाउँछ जस्ले "बराह" मस्टो देउताको पूजा गर्दछन् र जो "बराह" देउताका सृस्टी हुन्। एसरी नेपालमा "चार जात" बेबस्था "बाहुन, सिजापति, गोपाल, महिसपाल" चलीरह्यो। "देबनागरी लिपि" को सट्टामा "छत्तीस बर्ण" लिपिलाई कसैले मन पराएनन्, तिरस्कार-बहिस्कार गरिदिए। "देबनागरी" लिपि "प्राचीन, सनातन, लोकप्रिय, सरल, सजिलो, मूल, वैज्ञानिक" लिपि हो र भैरहनेछ। "देबनागरी" सबै लिपिहरुको "बा" लिपि हो।

कालान्तरमा लहासाका वामन किरात जातीका मानिसहरुवाट नेपाल उपत्यका काठमाण्डौमा हमला भयो। काठमान्डौमा तेसवेला "महिसपाल" वंशी षस जातजातीको

शासन थियो । "महिसपाल" बंश "दम" जातका थिए । महिसपाल बंशी "दम" जातका षस राजा-रानीलाई "पादम-पादमे र मादम-मादमे" भनी संबोधन गरिन्थ्यो । किरात जातकि मानिसहरुलार्य "मन" र महिसपाल मानिसहरुलाई "दम" भनिन्थ्यो । किरात-महिसपाल युद्धमा "दृष" जातका महिसपाल राजाहरुको पतन र किरातबंशी राजाहरुको शासन शुरु भयो । किरातीहरुले "किरातीपुर" को थापना गरे जस्लाई हिजो-आज "किरतीपुर, कीर्तिपुर" भनिन्छ । "षसौली" बाट काठमाण्डौ पसेका "दम" महिसपाल बंशी षसहरुको सम्मानमा किरातहरुले आफ्नो धर्मग्रन्थ बेदको नाम "मन्दम" राखे । "मन्दम" शब्द कालान्तरमा "मुन्दुम" बन्यो र "मुन्दुम" कै नामले बिश्वप्रसिद्ध भयो । "दम" जात नेपालका प्राचीन "पाँच जात" का षसहरुमा एक प्रमुख सभ्य जात थियो जस्लाई "दर, दरजी, दरशन, दरसनी" पनि भनिन्थ्यो । "पादम-पादमे" भन्नाले "दम" जातका मानिसहरुको "बा-राजा" र "मादम-मादमे" भन्नाले "मा-रानी" भन्ने बुझिन्छ । "पादम" बाट "पदम-पदमे" भएको हो ।

"महिसपाल" बंशी षस जात-जातीका केही मानिसहरु किरत-बिजयपछि काठमाण्डौबाट पूर्ब र पशिचमतर्फ लागे भने केही काठमाण्डौ उपत्यकामा नै बसे । नेपाल उपत्यका काठमान्डौ छोडेर पूर्ब-पशिचम लाग्ने महिसपाल बंशी षसहरु "दमाइ" भनी प्रख्यात भए भने काठमाण्डौ उपत्यकामा नै ब्रसेर किरात र आर्यहरुसँग बिबाह गर्ने महिसपाल बंशी षसहरु कालान्तरमा "षस-आर्य-किरात", तीनै बर्णको सामूहिक रगत, धर्म, सँस्कृतिको मिश्रणबाट नयाँ जात-जाती "नेवार" को रुपमा बिकसित भए । "नेवार" जातजातीलाई नेपाली षस भाषामा "न्यार" भनिन्छ र "न्यार" शब्दको ब्युत्पत्ति "नी+आर" हो जस्को अर्थ "काला आर्य वा अनार्य" हो । "नीआर, नीअर" शब्दबाटै "निगार, निगर, निग्रो" शब्दहरु बनेका हुन् । "न्यार (नेवार)" जातजाती "महिसपाल (भैँसीपाल)" बंशी षस जातजातीका सन्तान भएकाले अझैपनि गाली गर्दाखेरि "पाडा (महिस)" भन्ने चलन नेपालमा छ ।

"कामी" जात-जाती "गोपाल बंश" का शाखा-सन्तान हुन् भने "दमाई" जात-जाती "महिसपाल" बंशका शाखा-सन्तान हुन् । "गोपाल बंश" का षसहरु "महिसपाल" बंशका षसहरुबाट लडाइँमा हारेकाले उनीहरु "षस" नभैकन "कामी (कांम गर्ने)" जातमा राखिए भने "महिसपाल" बंशका षसहरु "किरात (मंगोल)" बाट लडाइँमा हारेकाले "षस" नभैकन "दमाई" जातमा राखिए । तेसबेला "षस" भनेर सम्मानपूर्बक "राजा" हुने जात (शासक) बुझिन्थ्यो । गण्डकी-कर्णाली (खसलोक-खसान) भूमिका "सिजापति" षसहरुले मात्र "किरात-आर्य" गणहरुबाट "सिजा (जुम्ला)" साम्राज्य जोगाइ राखेकाले "सिजापति षस" हरुलाई "क्षत्रिय (कसतरीय-षसथरीय)" जात-जतीमा राखियो भने "आर्य" हरुलाई "बाहुन" र "किरात (काठमाण्डौका शासक)" हरुलाई पनि "क्षत्रिय" उपाधि दिइयो र "षस" बराबरका मानियो । "षसलोक-षसान" अन्तर्गत सिजा (जुम्ला), मस्टाङ्ग (मुस्ताङ्ग), खसौली (तराइ), कास्की (गण्डकी-पोखरा), खासा (तिब्बत), काश्मीर (खश्मीर (खस्मीर), काशी (काँसी-बाराणसी) आदि भू-

भागहरु पर्दथे र इ सबै भू-भागका आदिबासी, भूमिपुत्र, भूमिपति षस जातजातीलाई "षसथरीय-क्षत्रिय" भनेर भनिन्थ्यो। "षस (खस)" शब्द "कस" बाट बनेको हो र कालान्तरमा देवनागरी लिपिमा "कस (षस)" शब्दको लागि यौटै अक्षर "क्ष" को अविस्कार भै प्रचलनमा ल्याइएकाले "क्षत्री" शब्दको उच्चारण "कसतरी-षसथरी" बाट "छेत्री" हुन पुगेको छ र "छेत्री" भनेर उच्चारण गरिए पनि "छेत्री" शब्दको अर्थ "षस (खस)" भन्ने नै बुझिन्छ।

नेपालमा आर्य (लिच्छवी) हरुको उदय र किरात (मंगोल) हरुको पतन पश्चात् नेपाली समाज "तागाधारी" र "मतवाली" गरी दुई जातमा बाँडिन गयो र षस (क्षत्री) जात-जाती पनि कोही तागाधारी (आर्यबादी) र कोही मतवाली (खसबादी-मस्टवाली) जातमा बाँडिएका हुन्। "तागाधारी-मतवाली" गरी दुई जातमा बाँडिए तापनि नेपाली समाज पुरानो "चार जात" बेबस्था-अनुसार नै चल्यो। "चार जात-छत्तीस बर्ण" भन्ने हजारौं-हजारौं बर्स पुरानो उखान नेपालमा अझै पनि लोकप्रिय छ र लोकप्रसिद्ध भै चलनचल्तीमा छ तर "छत्तीस वर्ण" ले "छत्तीस जाती" लाई बुझाउँछ। "चार जात-छत्तीस बर्ण" भन्नाले नेपाल रास्टका मानिसहरु "चार जात छत्तीस जाती" भन्ने बुझ्दछन्। "चार जात" भन्नाले "बाहुन, क्षत्री, कामी, दमाई" र "छत्तीस बर्ण (जाती)" भन्नाले खसभासा नेपाली बाहेक अरु बिभिन्न छत्तीस भासाहरु पितृभासा-मातृभासा भएका जातजाती भन्ने बुझिन्छ। "आर्य लिपि (छत्तीस बर्ण)" मानिसहरुले मन नपराएपछि लोप भएर गएकाले "देबनागरी लिपि" ले बिकास गर्ने मौका पायो।

नेपालमा सृस्टीको शुरुदेखि नै "देबनागरी" लिपि चलनचल्तीमा भएकोले लोकप्रिय थियो, रह्यो। षसहरुभन्दा आर्यहरु अति छिटो बोल्दथे। आर्यहरुको बोलाई र लेखाई षसहरुको भन्दा फरक थियो। आर्यहरु पनि सभ्य, बिकसित, बैज्ञानिक भएकाले उनीहरुको भासाा, साहित्य, ब्याकरण र शब्दकोश बिकसित, फराकिलो र ठूलो थियो। षसहरु र आर्यहरुको अन्तर बर्णीय, अन्तरजतीय बिबाह र नेपाल-भारतमा सङ्सङै बसोबास गर्दाखेरि "संस्कृत" भासाको उच्चारणमा बिशाल परिबर्तन भएकाले "देबनागरी" लिपिका अक्षर-बर्णहरुमा पनि समसामयिक र बैज्ञानिक सुधार र थपथाप भयो। यै "देबनागरी" लिपिको आधुनिक बर्णमाला अनुसार "रीगबेद, बेद, उपनिसद, पुराण, श्रुति, स्मृति, मनुस्मृति, महाभारत, रामायण, बेदान्त, भगबद्गीता" आदि इत्यादि सनातन हिन्दु धर्मका सबै शास्त्रहरुको "संस्कृत भासा" मा निर्माण भयो। "रीगबेद" संस्कृत भासा-देबनागरी लिपिमा सनातन हिन्दु धर्मको सबैभन्दा जेठो, मूली ग्रन्थ हो। "संस्कृत भासा" मा कालान्तरमा बिशाल साहित्यको निर्माण भयो। अब लौ हेर, बहादुर योगी! देबनागरी लिपिको "बर्णमाला" को बिसयमा म ब्याख्या गर्दछु:-

सम्पूर्ण "अक्षर (बर्ण)" हरुलाई "स्वर बर्ण" र "ब्यन्जन बर्ण" मा बाँडियो। "अी, अु, अे" को सट्टामा "इ,उ,ए" कायम राखियो। "स्वर र बेन्जन बर्णहरुको इकारान्त र उकारान्तमा ह्रस्व र दीर्घको बेवस्था भयो। अ+इ=ऐ, अ+उ=औ, अ+म्=अं बने। ञ बाट नाकेस्वर बन्यो र स्वर -ब्यन्जन बर्णहरुमा ँ जूनटीकी (चन्द्रबिन्दु) को बेबस्था भयो। आधा बेन्जनहरु जसतै व्, ५, र

आदिको बेबस्था भयो। खुट्टा काट्ने नियम बन्यो। अनि सबै बेन्जन बर्णहरुमा पनि ऐकार, औकार, अंकार, अँकार रुपहरु बने। जस्तै: कै, कौ, कं, कँ आदि। बेन्जन बर्णहरुका अकार, आकार, इकार, उकार, एकार, ओकार, ऐकार, औकारहरु" "अ,आ, इ, उ, ए, ओ, ऐ, औ" सँग मिलेर नयाँ प्रकारका संयुक्त बर्णहरु बने, जस्तै : क्य, क्या, क्व, क्यै, क्वै आदि इत्यादि। "र" मा आधा बेन्जनहरु मिलेर जस्तो : क्+र=क्र, क्+री=कृ आदि बने। र्+य=र्य, र्+व=र्व आदि अनि र्+र=र्र गरी ' को चल्ती भयो। "ख, श" बर्णहरु थपिए। क+स=क्ष, त+र=त्र, ज+ञ=ज्ञ बर्णहरु बने। तेस्तै त्+त=त्त, द्+द=द्द, द्+य=द्य, क्+त=क्त को प्रचलन आयो। "ऋ, ॠ" आदिको प्रचलन भयो। लौ त, योगी ! "देबनागरी" लिपिका बर्णमाला (अक्षर माला) का सम्पूर्ण बर्ण-अक्षरहरु निम्न प्रकार छन् :-

स्वर बर्णहरु

अ आ इ ई उ ऊ ए ऐ ओ औ अं अ: अँ

व्यन्जन बर्णहरु

क क् क का कि की कु कू के कै को कौ कं क: कँ
क्य क्या क्यि क्यी क्यु क्यू क्ये क्यै क्यो क्यौ क्यं क्य: क्यँ
क्व क्वा क्वि क्वी क्वु क्वू क्वे क्वै क्वो क्वौ क्वं क्व: क्वँ
क्र क्रा क्रि क्री कृ क्रु क्रू क्रे क्रै क्रो क्रौ क्रं क्र: क्रँ
ख ख् ख खा खि खी खु खू खे खै खो खौ खं ख: खँ
ख्य ख्या ख्यि ख्यी ख्यु ख्यू ख्ये ख्यै ख्यो ख्यौ ख्यं ख्य: ख्यँ
ख्व ख्वा ख्वि ख्वी ख्वु ख्वू ख्वे ख्वै ख्वो ख्वौ ख्वं ख्व: ख्वँ
ख्र ख्रा ख्रि ख्री खृ ख्रु ख्रू ख्रे ख्रै ख्रो ख्रौ ख्रं ख्र: ख्रँ
ग ग् ग गा गि गी गु गू गे गै गो गौ गं ग: गँ
ग्य ग्या ग्यि ग्यी ग्यु ग्यू ग्ये ग्यै ग्यो ग्यौ ग्यं ग्य: ग्यँ
ग्व ग्वा ग्वि ग्वी ग्वु ग्वू ग्वे ग्वै ग्वो ग्वौ ग्वं ग्व: ग्वँ
ग्र ग्रा ग्रि ग्री गृ ग्रु ग्रू ग्रे ग्रै ग्रो ग्रौ ग्रं ग्र: ग्रँ
ग्य ग्या ग्यि ग्यी ग्यु ग्यू ग्ये ग्यै ग्यो ग्यौ ग्यं ग्य: ग्यँ
ग्व ग्वा ग्वि ग्वी ग्वु ग्वू ग्वे ग्वै ग्वो ग्वौ ग्वं ग्व: ग्वँ
ग्र गा ग्रि ग्री गृ ग्रु ग्रू ग्रे ग्रै ग्रो ग्रौ ग्रं ग्र: ग्रँ
घ घ् घ घा घि घी घु घू घे घै घो घौ घं घ: घँ
घ्य घ्या घ्यि घ्यी घ्यु घ्यू घ्ये घ्यै घ्यो घ्यौ घ्यं घ्य: घ्यँ
घ्व घ्वा घ्वि घ्वी घ्वु घ्वू घ्वे घ्वै घ्वो घ्वौ घ्वं घ्व: घ्वँ
घ्र घ्रा घ्रि घ्री घृ घ्रु घ्रू घ्रे घ्रै घ्रो घ्रौ घ्रं घ्र: घ्रँ
ङ ङ् ङ ङा ङि ङी ङु ङू ङे ङै ङो ङौ ङं ङ:

ङ्य ङ्या ङ्यि ङ्यी ङ्यु ङ्यू ङ्ये ङ्यै ङ्यो ङ्यौ ङ्यं ङ्यः ङ्यँ
ङ्व ङ्वा ङ्वि ङ्वी ङ्वु ङ्वू ङ्वे ङ्वै ङ्वो ङ्वौ ङ्वं ङ्वः ङ्वँ
ङ्ऱ ङ्ऱा ङ्ऱि ङ्ऱी ङृ ङ्ऱु ङ्ऱू ङ्ऱे ङ्ऱै ङ्ऱो ङ्ऱौ ङ्ऱं ङ्ऱः ङ्ऱँ
च् चृ च चा चि ची चु चू चे चै चो चौ चं चः चँ
च्य च्या च्यि च्यी च्यु च्यू च्ये च्यै च्यो च्यौ च्यं च्यः च्यँ
च्व च्वा च्वि च्वी च्वु च्वू च्वे च्वै च्वो च्वौ च्वं च्वः च्वँ
च्र च्रा च्रि च्री चृ च्रु च्रू च्रे च्रै च्रो च्रौ च्रं च्रः च्रँ
छ् छृ छ छा छि छी छु छू छे छै छो छौ छं छः छँ
छ्य छ्या छ्यि छ्यी छ्यु छ्यू छ्ये छ्यै छ्यो छ्यौ छ्यं छ्यः छ्यँ
छ्व छ्वा छ्वि छ्वी छ्वु छ्वू छ्वे छ्वै छ्वो छ्वौ छ्वं छ्वः छ्वँ
छ्र छ्रा छ्रि छ्री छृ छ्रु छ्रू छ्रे छ्रै छ्रो छ्रौ छ्रं छ्रः छ्रँ
ज् ज् ज जा जि जी जु जू जे जै जो जौ जं जः जँ
ज्य ज्या ज्यि ज्यी ज्यु ज्यू ज्ये ज्यै ज्यो ज्यौ ज्यं ज्यः ज्यँ
ज्व ज्वा ज्वि ज्वी ज्वु ज्वू ज्वे ज्वै ज्वो ज्वौ ज्वं ज्वः ज्वँ
ज्र ज्रा ज्रि ज्री जृ ज्रु ज्रू ज्रे ज्रै ज्रो ज्रौ ज्रं ज्रः ज्रँ
झ् झृ झ झा झि झी झु झू झे झै झो झौ झं झः झँ
झ्य झ्या झ्यि झ्यी झ्यु झ्यू झ्ये झ्यो झ्यौ झ्यं झ्यः झ्यँ
झ्व झ्वा झ्वि झ्वी झ्वु झ्वू झ्वे झ्वै झ्वो झ्वौ झ्वं झ्वः झ्वँ
झ्र झ्रा झ्रि झ्री झृ झ्रु झ्रू झ्रे झ्रै झ्रो झ्रौ झ्रं झ्रः झ्रँ
ञ् ञ् ञा ञि ञी ञु ञू ञे ञै ञो ञौ ञं ञः
ट् ट् ट टा टि टी टु टू टे टै टो टौ टं टः टँ
ट्य ट्या ट्यि ट्यु ट्यू ट्ये ट्यै ट्यो ट्यौ ट्यं ट्यः ट्यँ
ट्व ट्वा ट्वि ट्वी ट्वु टवू ट्वे ट्वै ट्वो ट्वौ ट्वं ट्वः ट्वँ
ट्र ट्रा ट्रि ट्री टृ ट्रु ट्रू ट्रे ट्रै ट्रो ट्रौ ट्रं ट्रः ट्रँ
ठ् ठ् ठ ठा ठि ठी ठु ठू ठे ठै ठो ठौ ठं ठः ठँ
ठ्य ठ्या ठ्यि ठ्यी ठ्यु ठ्यू ठ्ये ठ्यै ठ्यो ठ्यौ ठ्यं ठ्यः ठ्यँ
ठ्व ठ्वा ठ्वि ठ्वी ठ्वु ठ्वू ठ्वे ठ्वै ठ्वो ठ्वौ ठ्वं ठ्वः ठ्वँ
ठ्र ठ्रा ठ्रि ठृ ठ्रु ठ्रू ठ्रे ठ्रै ठ्रो ठ्रौ ठ्रं ठ्रः ठ्रँ
ड् ड् ड डा डि डी डु डू डे डै डो डौ डं डः डँ
ड्य ड्या ड्यि ड्यी ड्यु ड्यू ड्ये ड्यै ड्यो ड्यौ ड्यं ड्यः ड्यँ
ड्व ड्वा ड्वि ड्वी ड्वु ड्वू ड्वे ड्वै ड्वो ड्वौ ड्वं ड्वः ड्वँ
ड्र ड्रा ड्रि ड्री डृ ड्रु ड्रू ड्रे ड्रै ड्रो ड्रौ ड्रं ड्रः ड्रँ

ढ ढ् ढ ढा ढि ढी ढु ढू ढे ढै ढो ढौ ढं ढः ढँ

ढ्य ढ्या ढ्यि ढ्यी ढ्यु ढ्यू ढ्ये ढ्यै ढ्यो ढ्यौ ढ्यं ढ्यः ढ्यँ

ढ्व ढ्वा ढ्वि ढ्वी ढ्वु ढ्वू ढ्वे ढ्वै ढ्वो ढ्वौ ढ्वं ढ्वः ढ्वँ

ढ्र ढ्रा ढ्रि ढ्री ढृ ढ्रु ढ्रू ढ्रे ढ्रै ढ्रो ढ्रौ ढ्रं ढ्रः ढ्रँ

ण ण् ण णा णि णी णु णू णे णै णो णौ णं णः

त त् त ता ति ती तु तू ते तै तो तौ तं तः तँ

त्य त्या त्यि त्यी त्यु त्यू त्ये त्यै त्यो त्यौ त्यं त्यः त्यँ

त्व त्वा त्वि त्वी त्वु त्वू त्वे त्वै त्वो त्वौ त्वं त्वः त्वँ

त्र त्रा त्रि त्री तृ त्रु त्रू त्रे त्रै त्रो त्रौ त्रं त्रः त्रँ

थ थ् थ था थि थी थु थू थे थै थो थौ थं थः थँ

थ्य थ्या थ्यि थ्यी थ्यु थ्यू थ्ये थ्यै थ्यो थ्यौ थ्यं थ्यः थ्यँ

थ्व थ्वा थ्वि थ्वी थ्वु थ्वू थ्वे थ्वै थ्वो थ्वौ थ्वं थ्वः थ्वँ

थ्र थ्रा थ्रि थ्री थृ थ्रु थ्रू थ्रे थ्रै थ्रो थ्रौ थ्रं थः थ्रँ

द द् द दा दि दी दु दू दे दै दो दौ दं दः दँ

द्य द्या द्यि द्यी द्यु द्यू द्ये द्यै द्यो द्यौ द्यं द्यः द्यँ

वा द्‌य द्‌या द्‌यि द्‌यी द्‌यु द्‌यू द्‌ये द्‌यै द्‌यो द्‌यौ द्‌यं द्‌यः द्‌यँ

द्व द्वा द्वि द्वी द्वु द्वू द्वे द्वै द्वो द्वौ द्वं द्वः द्वँ

वा द्‌व द्‌वा द्‌वि द्‌वी द्‌वु द्‌वू द्‌वे द्‌वै द्‌वो द्‌वौ द्‌वं द्‌वः द्‌वँ

द्र द्रा द्रि द्री दृ द्रु द्रू द्रे द्रै द्रो द्रौ द्रं द्रः द्रँ

ध ध् ध धा धि धी धु धू धे धै धो धौ धं धः धँ

ध्य ध्या ध्यि ध्यी ध्यु ध्यू ध्ये ध्यै ध्यो ध्यौ ध्यं ध्यः ध्यँ

ध्व ध्वा ध्वि ध्वी ध्वु ध्वू ध्वेध्वै ध्वो ध्वौ ध्वं ध्वः ध्वँ

ध्र ध्रा ध्रि ध्री धृ ध्रु ध्रू ध्रे ध्रै ध्रो ध्रौ ध्रं ध्रः ध्रँ

न न् न ना नि नी नु नू ने नै नो नौ नं नः नँ

न्य न्या न्यि न्यी न्यु न्यू न्ये न्यै न्यो न्यौ न्यं न्यः न्यँ

न्व न्वा न्वि न्वी न्वु न्वू न्वे न्वै न्वो न्वौ न्वं न्वः त्वँ

न्र न्रा न्रि न्री नृ न्रु न्रू न्रे न्रै न्रो न्रौ न्रं न्रः न्रँ

प प् प पा पि पी पु पू पे पै पो पौ पं पः पँ

प्य प्या प्यि प्यी प्यु प्यू प्ये प्यै प्यो प्यौ प्यं प्यः प्यँ

प्व प्वा प्वि प्वी प्वु प्वू प्वे प्वै प्वो प्वौ प्वं प्वः प्वँ

प्र प्रा प्रि प्री पृ प्रु प्रू प्रे प्रै प्रो प्रौ प्रं प्रः प्रँ

फ फ् फ फा फि फी फु फू फे फै फो फौ फं फः फँ

प्य प्या प्यि प्यी प्यु प्यू प्ये प्यै प्यो प्यौ प्यं प्य: प्यँ
फ्र फ्रा फ्रि फ्री फृ फ्रु फ्रू फ्रे फ्रै फ्रो फ्रौ फ्रं फ्र: फ्रँ
ब ब् ब बा बि बी बु बू बे बै बो बौ बं ब: बँ
ब्य ब्या ब्यि ब्यी ब्यु ब्यू ब्ये ब्यै ब्यो ब्यौ ब्यं ब्य: ब्यँ
ब्व ब्वा ब्वि ब्वी ब्वु ब्वू ब्वे ब्वै ब्वो ब्वौ ब्वं ब्व: ब्वँ
ब्र ब्रा ब्रि ब्री बृ ब्रु ब्रू ब्रे ब्रै ब्रो ब्रौ ब्रं ब्र: ब्रँ
भ भ् भ भा भि भी भु भू भे भै भो भौ भं भ: भँ
भ्य भ्या भ्यि भ्यी भ्यु भ्यू भ्ये भ्यै भ्यो भ्यौ भ्यं भ्य: भ्यँ
भ्व भ्वा भ्वि भ्वी भ्वु भ्वू भ्वे भ्वै भ्वो भ्वौ भ्वं भ्व: भ्वँ
भ्र भ्रा भ्रि भ्री भृ भ्रु भ्रू भ्रे भ्रै भ्रो भ्रौ भ्रं भ्र: भ्रँ
म म् म मा मि मी मु मू मे मै मो मौ मं मः मँ
म्य म्या म्यि म्यी म्यु म्यू म्ये म्यै म्यो म्यौ म्यं म्य: म्यँ
म्व म्वा म्वि म्वी म्वु म्वू म्वे म्वै म्वो म्वौ म्वं म्व: म्वँ
म्र म्रा म्रि म्री मृ म्रु म्रू म्रे म्रै म्रो म्रौ म्रं म्र: म्रँ
य य् य या यि यी यु यू ये यै यो यौ यं य: यँ
र् र् र रा रि री ऋ ॠ रु रू रे रै रो रौ रं र: रँ
र्य र्या र्यि र्यी र्यु र्यू र्ये र्यै र्यो र्यौ र्यं र्य: र्यँ
र्व र्वा र्वि र्वी र्वु र्वू र्वे र्वै र्वो र्वौ र्वं र्व: र्वँ
र्र र्रा र्रि र्री र्रु र्रू र्रे र्रै र्रो र्रौ र्रं र्र: र्रँ
ल ल् ल ला लि ली लु लू ले लै लो लौ लं ल: लँ
ल्य ल्या ल्यि ल्यी ल्यु ल्यू ल्ये ल्यै ल्यो ल्यौ ल्यं ल्य: ल्यँ
ल्व ल्वा ल्वि ल्वी ल्वु ल्वू ल्वे ल्वै ल्वो ल्वौ ल्वं ल्व: ल्वँ
ल्र ल्रा ल्रि ल्री लृ ॡ ल्रु ल्रू ल्रे ल्रै ल्रो ल्रौ ल्रं ल्र: ल्रँ
व व् व वा वि वी वु वू वे वै वो वौ वं व: वँ
श श् श शा शि शी शु शू हशे शै शो शौ शं श: शँ
श्य श्या श्यि श्यी श्यु श्यू श्ये श्यै श्यो श्यौ श्यं श्य: श्यँ
श्व श्वा श्वि श्वी श्वु श्वू श्वे श्वै श्वो श्वौ श्वं श्व: श्वँ
वा श्व श्वा श्वि श्वी श्वु श्वू श्वे श्वै श्वो श्वौ श्वं श्व: श्वँ
श्र श्रा श्रि श्री श्रृ श्रु श्रू श्रे श्रै श्रो श्रौ श्रं श्र: श्रँ
ष ष् ष षा षि षी षु षू षे षै षो षौ षं ष: षँ
ष्य ष्या ष्यि ष्यी ष्यु ष्यू ष्ये ष्यै ष्यो ष्यौ ष्यं ष्य: ष्यँ
ष्व ष्वा ष्वि ष्वी ष्वु ष्वू ष्वे ष्वै ष्वो ष्वौ ष्वं ष्व: ष्वँ

प्र प्रा प्रि प्री प्रृ प्रु प्रू प्रे प्रै प्रो प्रौ प्रं प्रः प्रँ

स् स् सा सि सी सु सू से सै सो सौ सं सः सँ

स्य स्या स्यि स्यी स्यु स्यू स्ये स्यै स्यो स्यौ स्यं स्यः स्यँ

स्व स्वा स्वि स्वी स्वु स्वू स्वे स्वै स्वो स्वौ स्वं स्वः स्वँ

स्र स्रा स्रि स्री सृ स्रु स्रू स्रे स्रै स्रो स्रौ स्रं स्रः स्रँ

ह् ह् ह हा हि ही हु हू हे है हो हौ हं हः हँ

ह्य ह्या ह्यि ह्यी ह्यु ह्यू ह्ये ह्यै ह्यो ह्यौ ह्यं ह्यः ह्यँ

वा ह्म्य ह्म्या ह्म्यि ह्म्यी ह्म्यु ह्म्यू ह्म्ये ह्म्यै ह्म्यो ह्म्यौ ह्म्यं ह्म्यः ह्म्यँ

ह्म्व ह्म्वा ह्म्वि ह्म्वी ह्म्वु ह्म्वू ह्म्वे ह्म्वै ह्म्वो ह्म्वौ ह्म्वं ह्म्वः ह्म्वँ

क ह्व ह्वा ह्वि ह्वी ह्वु ह्वू ह्वे ह्वै ह्वो ह्वौ ह्वं ह्वः ह्वँ

ह्ञ ह्ञा ह्ञि ह्ञी ह्ञु ह्ञू ह्ञे ह्ञै ह्ञो ह्ञौ ह्ञं ह्ञः ह्ञँ

वा ह्र ह्रा ह्रि ह्री ह्रु ह्रू ह्रे ह्रै ह्रो ह्रौ ह्रं ह्रः ह्रँ

क्ष् क्ष क्षा क्षि क्षी क्षु क्षू क्षे क्षै क्षो क्षौ क्षं क्षः क्षँ

ज्ञ् ज्ञ ज्ञा ज्ञि ज्ञी ज्ञु ज्ञू ज्ञे ज्ञै ज्ञो ज्ञौ ज्ञं ज्ञः ज्ञँ

त्र् त्र त्रा त्रि त्री त्रु त्रू त्रे त्रै त्रो त्रौ त्रं त्रः त्रँ

(अड) ड डा डि डी डु डू डे डै डो डौ डं डः डँ

(अढ) ढ ढा ढि ढी ढु ढू ढे ढै ढो ढौ ढं ढः ढँ

हेर योगी ! देबनागरी लिपिका सम्पूर्ण अच्छेरहरु (बर्णहरु-अक्षरहरु) को इतिहास यत्ती मात्र छ । संस्कृत भासाका सम्पूर्ण ग्रन्थहरु यो देबनागरी लिपिमा रचना गरिएको छ । देबनागरी लिपि आज भोलि नेपाली, हिन्दी, आदि नाना थरिका भासाहरुमा प्रयोग गरिन्छ र सँधै गरिरहनुपर्दछ। देबनागरी लिपिको प्रभाब जापानी भासाको प्राचीन लिपि "हिरागाना र काठागाना" को ध्वनी बेबस्थामा प्रतेच्छे र गहिरो छ। "काठागाना" भन्नाले "काठा, काठागण" भनीने सेता बर्णका आर्य मानिसहरुको भासा "आर्यभासा" का शव्दहरुलाई प्राचीन कालमा जापानी भासामा लेखिने जापानी लिपि हो जुन आजभोलि आर्यभासा "इङ्लिस भासा" लगायत सबै बिदेशी भासाका शव्दहरुको लागि प्रयोग गरिन्छ र "हिरागाना" जापानी भासाको लागि प्रयोग गरिन्छ। "हिरागाना-काठागाना" को ध्वनी बेबस्था एउटै छ तर बर्णहरु फरक-फरक छन् । "हिरागाना-काठागाना" देबनागरी लिपिबाट बिकसित लिपि हो । देबनागरी लिपिको प्रभाव "तामिल लिपि" मा प्रतेच्छे र गहिरो छ। "देबनागरी लिपि" सन्सारका सबै लिपिहरुको "बा" हो । पिर्थिबीका सबै मानिसहरुले यो देबनागरी लिपिको सदा रक्षा र बिकास गर्नुपर्दछ, बुझ्यौ योगी ! "देबनागरी लिपिको सदा रक्षा र बिकास गर्नु ।

एति कुरा सुनेपछि महायोगी बहादुर बाबाले भन्नुभयो - बुझें हजुर ' बाराय-बाराअ-बराह मस्टो भगबान परमेश्वर जगतपति प्रभु ! अब मलाई धर्मशास्त्र, बलि, काटमार, पूजाआजा,

खानापीना, बिहेब्रर्तन, जन्ममरण, यौन-सम्भोग, तीर्थब्रत, धर्मकर्म आदिको बिसयमा बताईबक्स्योस् हे हिमालयेथान ! पिर्थिबीपति ! बाराअनाथ !

वराहं भगबान मस्टले भनीबक्स्यो - "लौ सुन, योगी ! भगबान ब्रहमा सृस्टीकर्ता होइबक्सन्छ, भगबान बिस्नु पालनकर्ता होइबक्सन्छ र भगबान शिब संहारकर्ता होइबक्सन्छ। भगबान बिस्नुबाट यो सारा जगतको पालन गरिबक्सन्छ। भगबान बिस्नुले यो पिर्थिबीमा पैलो औतार मत्स्य, दोश्रो औतार कूर्म, तेश्रो औतार बराह, चौथो औतार नरसिँह, पाँचौ औतार बामन, छैठौ औतार परशुराम, सातौं औतार राम, आठौं औतार श्रीकृस्न, नऔं औतार बुद्ध र दसौं औतार कल्की लिइबक्सेको छ। अनि भबिस्सेमा पनि आबस्सेकता परेमा औतारहरु लिइबक्सनेछ। सबै सनातन हिन्दु धर्माबलम्बी मानिसहरुले सनातन हिन्दु धर्मका धर्मशास्त्रहरु सर्बश्री "रीगबेद, सामबेद, यजुरबेद, अथर्ब बेद, उपनिसदहरु, बायु पुराण, भबिस्य पुराण, लिङ्ग पुराण, पदम पुराण, बराह पुराण, कूर्म पुराण, ब्रहमपुराण, मार्कण्डेय पुराण, मत्स्य पुराण, गरुण पुरुण, ब्रह्मबैबर्त पुराण, ब्रहमान्ड पूराण, अग्नी पुराण, श्रीमद्देबी भागबत, स्कन्द पुराण, नारद पुराण, बिस्नु पुराण, श्रीमदभागबत पुराण, गणेश पुराण, शिबपुराण, कल्की पुराण, महाभारत, रामायण, भगबदगीता, स्वस्थानी ब्रत कथा, स्मृति, श्रुति, मनुस्मृति, बेदान्त, मीमांशा, शुकसागर, योगवाशिष्ठ, शिबगिता, मस्टो-बाणी, रामगीता, अस्टाबक्र गीता, दुर्गासप्तशती, स्वयम्भू पुराण" आदि इत्यादि सारा ग्रन्थहरु गाउने, सुन्ने, भज्ने, लेख्ने, पढ्ने, बोल्ने, गर्नु पर्दछ, पाठ गर्नुपर्दछ। बाचन-श्रबण गर्नुपर्दछ, प्रचार-प्रसार, रक्षा र बिकास गर्नुपर्दछ। सारा मानिसहरुले तीज दर खाने हरितालिका, मालिकाको पूजा, दसैं-जमारे औंसी, घटस्थापना, फूलपाती, कालराती, मार, बिजयादसमी टीका, पूर्णिमा, तिहार-कौवातिहार, कुकुरतिहार, गाईतिहार, गोरुतिहार, लक्ष्मीपूजा, गोबर्धन पूजा, भाइतिहार-भाइटिका, न्वाइ, सतबीउ छर्ने, सतबीजरोपणम, पुसी पन्द्रम, माघे संक्रान्ती, फाउ (फागु) पूर्णिमा-होली पूर्णिमा, शिबरात्री, चैतेदसैं-चैत्रास्टमी, रामनवमी, नयाँ बर्स बैशाख १ गते, बुद्ध जयन्ती-बुद्ध पूर्णिमा (बैशाख पूर्णिमा), भगवान वराह मस्टो पूजा जेठी पूर्णिमा "मस्टो पूर्णिमा (जेठ शुक्ल पूर्णिमा)", असार पन्ध, राँके (साउने) संक्रान्ती, (लुतो फाल्ने संक्रान्ती), रक्षाबन्धन गुरुपूर्णिमा-जनैपूर्णिमा-रीसीतर्पणी, (बाहुन पूर्णिमा), मेला, पर्ब, हरेलो, श्रीकृस्नास्टमी, बसन्तपन्चमी-सरस्वती पन्चमी, गाइजात्रा, गठेमंगल, नागपन्चमी, भूमे पूजा, कुल पूजा, कुलायन पूजा, रोदी, लाखे नाच, इन्द्रजात्रा, स्वस्थानी पूर्णिमा (पुस शुक्ल-माघ शुक्ल), इन्द्रजात्रा, घोडेजात्रा, मन्ढली, घाली, देउराली, दाई, धामी, झाँकी, बराही, सिमे आदि इत्यादि चाडपर्बहरु मनाउनुपर्दछ। ब्रहमा, विस्नु, शिव, पार्वती, लक्ष्मी, सरस्वती, गौरी, गणेश, राम, कृस्न, बुद्ध, स्वस्थानी, काली, दुर्गा भगबती, देव, देवी मस्टो वाराय-वाराअ-वराह सीता, राजा, रानी, बा, मा, कुल-कुलाइन पुर्खा, घाम-जून, (सूर्य-चन्द्र) आगो-पानी, पीपल, शालीगराम, हिमालय, कालीगन्डकी, पशुपतिनाथ, मुक्तीनाथ आदि सबै भगवान-भगबतीहरुको पूजा गर्नुपर्दछ।

सनातन हिन्दु धर्माबलम्बी मानिसहरुले सँधै "जनै, टुपी, ताओ, कन्दनी, फेटा" लगाउनु पर्दछ। भगबान बिस्नुले बामन औतार लिई सम्राट बलि राजासँग आर्यहरुको लागि "बर्मा" को राज्जे दान माग्दा बलि राजाले दिनुभयो। भगबान बिस्नुले षस सम्राट बलिलाई "राकसइश-राकसहरुका देउता-राक्षस" र "दानबेन्द्र"-दानब-इन्द्र-दानबहरुका राजा" घोसित गरी सम्मानपूर्बक "याना" पहिऱ्याइदिनुभयो, "याना" मा "अउम (ॐ)" लेखिएको थियो। कम्मरमा "पटुका" बाँधीदिबक्स्यो, शिरमा "फेटा" गुथाइबक्स्यो, हातमा "बन्दन" बाँधीदिबक्स्यो अनि "टोप" दिबक्स्यो। पटुका-पेटी-कन्दनी बन्यो। "कन्दनी" शव्द "खान्दानी-खन्दनी-कन्दनी" भै बनेको हो। "फेटा" शब्द "पेटा" बाट बनेको हो। "पेटा" भनेको टाउकोमा फनफनी बाँध्ने कपडाको ठूलो पेटी हो। बानदान, बन्दन, बन्धन भयो, बन्धन "ताओ-तागो" भयो। तागो रक्षाबन्धन भयो। "टोप" टोपी-टुपी भयो। "याना"-याना, यन, यनइ, जनइ, जनै" भयो। एसरी याना (जनै), टोप (टोपी-टुपी), फेटा (पेटा-फेट्टा), पटुका (कन्दनी), बन्धन (ताओ) षस जात र आर्य जातका मानिसहरुका बिशेश बिशिस्ट चिन्हहरु भए। "द्विज" भनेका दुई जाती षस र आर्य हुन्। इ पाँच ,चीजहरु "जनै, टुपी ,फेटा, कन्दनी, तागो" लोकप्रिय, सर्बोच्च, सर्बमान्ने भै सारा सन्सार भरि फैलिए। त्याँदेखि बलि राजाको सम्मानमा "बलि" चढाइने परम्परा शुरु भयो। बलि राजा "राकसयश" भए र उनको नाममा चढाइने बलि "हिमशा-हिम्सा-हिंसा" भयो, किनभने हिमालयका दानबेन्द्र-राक्षस सम्राट बलि "हिम-सा (देउता)" कहलाइए। हिंसा "पन्चबलि" भयो। "पन्चबलि" बलि राजाको पालादेखि चलेको हो। "पन्चबलि" षस साम्राज्जेका "पाँच जात" को तर्फबाट देषी-देउतालाई चढाइने पूजा-परम्परा हो। दानबेन्द्र बलि "पाँच जात" षसका सम्राट थिए। हिम्सालाई "राजसा-राजसी, तामसा-तामसी" पनि भनिन्थ्यो। एसरी सत्य जुगदेखि "जनै, टुपी , फेटा, तागो, कन्दनी" को धर्म-परम्परा षस र आर्य जातमि भगबान बिस्नुबाट स्थापना गरिबक्स्यो। तेसैकारणले "जनै" लगाएपछि गायत्री मन्त्र जप्नुपर्दछ र तागो (रक्षबन्धन) बाँद्धा बलि राजाको नाम लिइन्छ। अत: सबै मानिसहरुले इ पाँच चीजहरु सदा प्रयोग गर्नुपर्दछ, छोड्नुहुँदैन। फेटा गुथेपछि टोपी लगाउनु जरुरी छैन, टोपी लगाएपछि फेटा गुथ्नु जरुरी छैन। शिरको बीच भाग भुमरो ओरिपरिको रौँलाई टुपी भनिन्छ, बाल काटेपनि टुपी काट्नुहुँदैन। प्राचीन कालमा षस र आर्य जातीमा बाल, जुंगा, दारी काट्ने चलन थिएन, काट्न नहुने नियम थियो, समयको गतिसँगै परिबर्तन हुँदै गयो। बाल काट्ने चलन चलेपछि "टुपी" राख्ने नियम बनेको हो।

म बाराय-बाराअ-बराह मस्टो भगबानको पूजा गर्दा सनातन कुल धर्म परम्परा अनुसार बर्सको एकचोटि मस्टो पूर्णिमा-जेठी पूर्णिमा (जेठ शुक्ल पूर्णिमा) को दिनमा भेडा, बाखा, च्याङ्राका साण, बोका, पाठाको बलि चढाउनु। मेरो पूजामा अरु पशु-पन्छीको बलि नचढाउनु, तिमीहरुको नास हुनेछ। भाले जनाबरको मात्र बलि चढाउनु, पोथी जनाबरको बलि नचढाउनु। मेरो पूजामा भेडाका काला रङका साणपाठाको बलि चढाउनु सबैभन्दा राम्रो हो।

भेडाका साण नपाइएमा बाखा र च्याङ्राका बोका-पाठा भए पनि हुन्छ। साण, बोका, पाठाको रङ कालो नपाइएमा अरु रङको भए पनि हुन्छ। मेरो लागि खुला ठाउँमा चौतारो जस्तो "थान" हुनुपर्दछ र थानमाथि यौटा रुख रोप्नुपर्दछ। म सत हुँ, साक्षात भगबान हुँ, म कृस्ट-उत्कृस्ट-सबोत्कृस्ट हुँ । म बाराय बाराअ बराह मस्टो भगबान कुल कुलाइन प्रभु परमेश्वर ठाकुर सृस्टीकर्ता पालनकर्ता संहारकर्ता जगतपति पृथ्वीनाथ बराहथान नानी पुरुष-पुर्खा हुम् । म हरेक बर्स मस्टो पूर्णिमा (जेठ शुक्ल पूर्णिमा) को दिनमा मस्ट डाङ्रे-झाँक्री मार्फत प्रकट हुन्छु । मस्ट डाङ्रेले भनेको कुरा मेरो बोली हो । म बा हुँ, म रा हुँ, म अ हुँ, म य हुँ, ब बाराय हुम्, बाराअ हुम्, बराह हुम्, बराहमन हुम् । म बाराअ मस्टो भगबान हुम् । यल-जल हुम् । पानी हुम्, सनातन हुम्, सा हुम्, स हुम्, म घाम हुम्, जुन हुम्, सूर्य हुम्, चन्द्र हुम्, पिर्थिबी हुम्, आगो हुम्, बत्ती हुम्, नानी हुम्, आइ हुम्, षस हुम्, काठा हुम्, म सबै हुम् ।

हेर योगी ! यो पिर्थिबीका सबै मानिसहरुले मेरो आत्मामा आफ्नो आत्मालाई आफ्नो आत्माले आफ्नो आत्मा समर्पण गर्नुपर्दछ र मेरो आत्मामा प्राप्त हुन्छ । आत्माले आत्मालाई आत्मामा आत्मा गरेर आत्मामा मिल्दछ। आत्मा नानी हो, नानी मानिस जातकि बा-मा हुन् म नानी हुम्, अतः सबै मानिसहरुले मेरो नानीमा आफ्नो नानीलाई आफ्नो नानीले आफ्नो नानी समर्पण गर्नुपर्दछ र मेरो नानीमा प्राप्त हुन्छ। नानीले नानीलाई नानीमा नानी गरेर नानीमा मिल्दछ। नानी आत्मा हो, आत्मा नानी हो, म बराह मस्टो "नानी" हुम् । बुझ्यौ योगी ! अझै सुन, मेरो पूजा नेपालमा नेपालका नेपालीले मात्र गरिराखेका छन्, यो पिर्थिबीका सबै मानिसहरुले गर्नुपर्दछ। ऐले मानिसहरुले आफ्नो मूल धर्म, कूल धर्म, सनातन धर्म, हिन्दु धर्म बिर्सेजस्तो देखिन्छ। यल-जल बाराअ हो, बाराय हो, बराह हो, मस्टो हो। यली-जली स्वस्थानी हो, मस्टी हो । यली यली ले म स्वस्थानी, यल यल ले म बराह । ना बराह हुन्, नी स्वस्थानी हुन् । बाराय जल-बाराअ हो, बाराय थल-बाराअ हो। बाराअ मस्टो भगबान आदि भगबान बराह हो, बराह मस्टो पूजा आदि पूजा हो, सनातन धर्म हो, नानी हो, आत्मा हो, आइ हो । चीन, भारत, रसिया, युरोप, अमेरिका, अस्ट्रेलिया, अफ्रिका आदि महादेसका बिभिन्न बर्ण, जात, जाती, थर, थरी, भासा, लिपि आदिका सबै मानिसहरुलाई हरेक बर्सको एकचोटि मस्टो पूर्णिमा (जेठ शुक्ल पूर्णिमा) को दिनमा भेडा, बाखा र च्याङराका साण, बोका, पाठाको मात्र बलि चढाई मेरो पूजा गर्ने समान अधिकार छ । तेसो गरेमा सबै मानिसहरु बाराअलोकमा आउन पाउँछन् ।

मेरो नाममा जल चढाएर धूप हालेपछि म पुरुस डाङ्रे मस्टको आडमा सिधै प्रबेश गर्दछु र लगलग हल्लाउन थाल्दछु र मेरो कुरा बोल्न लगाउँछु अनि भोग खान्छु । मस्टमा मेरा आत्माले बास गर्दछ र डाङ्रे मस्टले घन्टी बजाउँदै "हेर् हेर् बाबै हुम्, मस्टै हुम्, कुलै हुम् हए, यल ले, यल ले हए, जल ले, जल ले हए, पानी ले, पानी ले हए, कुलायन हुम्, सनातन हुम् हए, यल ले हए" भन्दछन् र गाउरोबाट पानी आफ्नो शिरमा-थाप्लोमा-टाउकोमा खन्याउँछन्

अनि काचो रगतको भोग खान्छन्। मेरो आत्माले बास गरेको मस्ट डाङरे लोग्नेमानिस मात्र हुन्छ, आइमाइ मानिस हुँदैनन्, आइमाइ मानिसलाई मस्ट आउँदैनन्, लोग्नेमानिस सत हुन्, मस्ट हुन्, आइमाइ मानिस सती हुन्, मस्टी हुन्। मस्ट मस्टीभन्दा ठूला हुन्। मस्ट पानी हुन्, मस्टी आगो हुन्। पानी बा हुन्, आगो मा हुन्। पानी यल हुन्, यल जल हुन्, जल सत हुन्, सत मस्ट हुन्, मस्ट बा हुन्, बा पति हुन्, पति पानी हुन्, पानी यल हुन्, यल पानी हुन्। म मस्ट हुँ, सबैको बा हुम्। सबै कुरा मैले सृस्टी गरेको हो, म श्रीसत हुम्, सृस्ट हुम्, म सृस्टी-पालन-संहार गर्दछु, म सबैभन्दा ठूलो भगबान हुँ। सबै मेरा सृस्टी हुन्, मेरो पूजा सबैभन्दा ठूलो पूजा हो। अरु देबीदेउताको पूजा पनि मेरै पूजा हो। पशुको बलि चढाउँदा पशुको गर्दन सँधै सूर्यमुखी हुने हुनाले खुकुरी, तरबार, खुणाले गर्दनमा च्वाट्टै हानेर एकै चोटमा छिनाल्नुपर्दछ, काट्नुभन्दा पैला पानीले पर्छिनुपर्छ, पानी यल-जल हो।

मैले यो पिर्थिबीको सृस्टी सूर्य सम्बंतको बैशाख एक (१) गते गरेको हुँ, बिकम सम्बत सूर्य सम्बतको नयाँ औतार हो। सनातन हिन्दु धर्मका सबै चाडपर्बहरु तिथिमा आधारित छन्। तिथिको गणना चन्द्रसम्बतमा आधारित छ, चन्द्रसम्बतको नयाँ औतार "शक सम्बत" श्री शाके हो। अत: बिकम सम्बत-सूर्य सम्बत र शक सम्बत-चन्द्र सम्बत दाजु भाइ जस्ता हुन्। दुबैको चलन गर्नुपर्दछ। बिकम सम्बत बैशाख १ गतेबाट शुरु हुन्छ। एस अनुसार ७ दिनको १ हप्ता र ३६५ दिनको १ बर्स हुन्छ। समय बिभाजन चाहिँ हालमा ६० सेकेन्डको १ मिनेट, ६० मिनेटको १ घन्टा, २४ घन्टाको १ दिन (दिनरात) हुन्छ। ७ दिनको १ हप्ता हुन्छ। सात दिनका नामहरु हुन्: आइतबार (रबिबार), सोमबार, मङ्गलबार, बुधबार, बिहीबार (बृहस्पतिबार), शुक्रबार (शुकबार) र शनिबार (सन्सरबार-शनिश्चरबार)। १ (एक) बर्समा १२ (बार) मैनाहरु हुन्छन्, ति हुन्: बैशाख, जेठ (जेस्ट), असार (आषाढ), साउन (श्रावण), भदौ (भाद्र), असोज (आश्वीन), कात्तीक (कार्तिक), मङ्सीर (मार्गशीर्स), पुस (पौस), माघ, फाउन (फागुन-फाल्गुन), चैत (चैत्र) यो पिर्थिबीका मानिसहरु १२ राशिहरुमा बाँडिएका छन्। ती हुन्: मेस (साण), बृसभ (साणे), मिथुन, कर्कट (गँगटो), सिँह, कन्या, तुला, बृश्चीक (बिच्छी), धनुं, मकर (बोका), कुम्भकर्ण (भाणा), मीन (माछा) राशि। हरेक महिनाको पैलो दिन (संकान्ती), औंसी (अमाबस्या) र पूर्णिमा (पूर्नियाँ) पबित्र दिनहरु हुन्। हरेक औंसी र पूर्णिमा पछिको एघारौं दिन एकादशीमा मासु नखानु। बा-आमा मरेका मानिसहरुले जिन्दगीमा कम्तीमा एकचोटि मुक्तीनाथमा गएर सनातन हिन्दु धर्मको बिधि बमोजिम श्रद्धा-तर्पण गर्नुपर्दछ, गरेमा सारै राम्रो हुन्छ। मुक्तीनाथमा बोकापाठा काटेर बलि चढाउनु पर्दैन। मुक्तीनाथमा पूजा गर्दा सबैभन्दा पैला पानीमा न्वाउनुपर्दछ, तेसपछि ज्वालामाइको दर्शन गर्नुपर्दछ। पानी सत हुन्, आगो सती हुन्।

भात खाँदा दाइने हातले खानु, पूजा गर्दा दाइने हातले गर्नु, टीका लगाउँदा दाइने हातले लगाइदिनु, लेख्दाखेरि दाइने हातले देब्रेपट्टीबाट दाइनेपट्टी लेख्दै जानु सबैभन्दा राम्रो हो।

मलाई अन्नमा जौ र धान, फूलमा लालीगुराँस, फलमा स्याउ, रुखमा सल्ला, जलमा मूलको पानी, र पहाडमा हिमाल मन पर्छ। यो पिर्थिबीमा सबैभन्दा अग्ला हिमालहरु नेपालमा छन्। यो हिमालय पृथ्वीको केन्द्र हो। मैले बाराअलोकबाट हेर्दाखेरि यो पिर्थिबीको सबैभन्दा अग्लो हिमालय नेपालको सगरमाथा हिमालय मेरो आँखामा पर्दछ। यो पिर्थिबीमा बिहान घाम उदाउँदा सबैभन्दा पैला नेपालको सगरमाथामा उदाउँछ, बेलुकी घाम अस्ताउँदा सबैभन्दा पछि नेपालको सगरमाथामा अस्ताउँछ। यो नेपालको सगरमाथामा चढेर नेपाल, चीन र भारतलाई हेर्दा बडो मीठो आनन्द आउँछ। नेपालको हिरा हिमालय हो।

सनातन हिन्दु धर्मका सबै देबीदेउताहरुको लागि मन्दीरहरु बनाउनुपर्दछ, बनाइएका छन्। इ मन्दीरहरुमा देबीदेउताहरु, भगबान-भगबतीहरुको मूर्ति, तस्बीर राखेर पूजा गरिन्छ, गर्नुपर्दछ र सँधै गरीरहनुपर्दछ। एसो गर्नाले मात्र तिनीहरु खुशि हुन्छन् र मागेको बरदान दिन्छन्। सबै मानिसहरुले सँधै आफ्नो घर, गाउँ, गोठ, शहर, नगर, बजार, टोल, कोट, मन्दीर हरुमा सनातन हिन्दु धर्मका "रीगबेद, बेदहरु, उपनिसद, पुराण, महाभारत, रामायण, भगबदगीता, मनुस्मृति, बेदान्त" आदि सबै महान् ग्रन्थहरु गाउने, सुन्ने, पढ्ने, लेख्ने, बोल्ने गर्नुपर्दछ। "रीगबेद" सनातन हिन्दु धर्मको महान मूली किताब हो, सबैले "रीगबेद" का मन्त्रहरु उच्चारण गर्नुपर्दछ, सुन्नुपर्दछ, पाठ गर्नुपर्दछ, गाउनुपर्दछ, बोल्नुपर्दछ। "रीगबेद" गाउ, पढ, सुन, बोल, लेख।

कोट मौला दसैं र भगबती दुर्गा काली भगबती देबीको मन्दीरमा पूजा गर्दा बलि चढाउनुपर्दछ। दसैं मौला कोट र भगबती दुर्गा कालीको मन्दीरमा भेडा, बाखा, च्याङराका साण, बोका, पाठाको बलि चढाउनुपर्दछ।

सृस्टीकर्ता ब्रहमा, पालनकर्ता बिस्नु, संहारकर्ता शिब, राम, श्रीकृस्न, बुद्ध, आदिको पूजापाठ, जपध्यान, भजन, कीर्तन गर्नु, फलफूल, जल पात चढाउनु। पार्बती, लक्ष्मी र सरस्वतीको सदा पूजा गर्नु।

मासु खाने बिसयमा भेडा, बाखा, च्याङ्रा जातीको मासु खानु। अरु पशुपन्छीको मासु सकभर नखानु।

अरु पशुमा मृग, हरिण, थार, घोरल, सुँगुर-बङगुर, राँगा-पाडा आदि, पन्छीमा परेवा, हाँस, कुखुरा, मालुवा, च्याखुरा, ढिकुर, तित्रा आदि र जलप्राणीमा माछाको मासु खान मन लागेमा खान मन लाग्ने मानिसहरुले खाए हुन्छ।

जाण-रक्सी, चुरोट-गाँजा आदि स्वास्थेको लागि फाइदाजनक छैनन्, सकभर नखानु। ज्वा सकभर नखेल्नु। धुम्रपान सकभर नगर्नु। इच्छा हुनेले दसैं र फाउ होली पूर्णमामा जाण-रक्सी खाए हुन्छ, शिवरात्रीमा नेपाली गाँजा-घोट्टा खाए हुन्छ र त्यारमा ज्वा खेले हुन्छ।

दसैंमा दसैं कोट मौला र दुर्गा भगवतीको पूजा बलिपछि बिजयादशमी टिकाको दिनमा सबै मानिसहरुले आफ्ना राजा-रानी, बाउ-आमा, सासु-ससुरा, मामा-माइजु र गुरु-गुरुमाका

हातबाट रातो रङमा मुछिएका चामलका टीका-अछेता र जौको जमरा लगाउनु, आशिरबाद ग्रहण गर्नु। सबै मानिसहरुले रातो रङमा मुछिएका चामलका अछेताका "टीका" सँधै हरेक दिन लगाउनु सबैभन्दा राम्रो हो। टीका लगाउनु म बाराअ मस्टो भगबानलाई मान्नु हो। टीका मेरो निशान हो, नानी हो। टीका दसैं हो, दसैं टीका हो। सदैं दसैं मान, दसैं सदैं मान। दसैं, टीका, कोट, मौला, जमरा इ मानिस जातीका बिशेस बिशिस्ट संस्कृति हुन्। दसैं टीका बिजयादसमी सबैले मान्नुपर्दछ। तीजमा दाजुभाइहरुले दिदीबैनीहरुको र भाइतिहारमा दिदीबैनीहरुले आफ्ना दाजुभाइहरुको पूजा-आजा टीका टाला गरि भोजभतेर, घुमाए रोटी ख्वाउनु। तिहारमा भैलो देउसुरे खेल्नु। कौवा तिहार, कुकुर तिहार, गाई तिहार, गोरु तिहार, भाइतिहार मान्नु। भैंसी तिहार मान्ने चलन पनि छ। तिहारमा तोरण तार्नु। आफ्नो धर्म-संस्कृति पटक्कै छोड्नु हुँदैन। भाइतिहारमा दाजुभाइलाई दिदीबैनीले फूलमाला लगाइदिनु। भाइतिहार सबैले मान्नुपर्दछ। बिजयादशमी-टीका सबैले मान्नुपर्दछ। तीज सबैले मान्नु पर्दछ। दसैं टिका बिजयादशमीको दिनमा सारा मानिसहरु दसैं कोट मौला मन्दीरमा जम्मा भै लिङ्ग, जातजाती, थर थरी, उमेर, दर्जा, पद, बर्ण, धर्मको भेदभाब नगरीकन परस्परमा चामलको टिका र जौको जमरा लाउनुपर्छ। तिहारलाई यमपन्चक भन्छि। तिहारमा "यमराज" को पूजा गर्नुपर्दछ। यमराजको पूजा गर्नाले पापबाट मुक्ती मिल्दछ। यमराजका पाँच दिनलाई यमपन्चक भनिन्छ। यमराज मेरा सृस्टी र अंश हुन्, यमराज "य" हुन्, नियम हुन्, यमराज धर्मराज हुन्। आफ्नो जिन्दगीभर "कौवा जाती, कुकुर जाती, गाई जाती, भैंसी जाती र मानिस जाती" को बलि, हत्या, र भोजन नगर्ने मानिसहरु सच्चा सत्त महात्मा पुन्यात्मा सतात्मा धर्मात्मा हुन्। तिहार मान्नु ठूलो धर्म हो।

षस जातजातीका मानिसहरुले हिमालय चौंसी गाई जाती, कौवा जाती र कुकुर जातीको बलिदान, हत्या र भोजन कैल्यै पनि नगर्नु, तिमीहरुको नास हुनेछ।

सनातन हिन्दु धर्माबलम्बी मानिसले कुनै पनि देस, समय, परिस्थितीमा पनि गोबध नगर्नु। गोबध भनेको गाईगोरुको काटमार, हत्या, बलिदान हो। गाई, गोरु र साणेको पूजा गर्नु।

मानिस जातीले मानिस जातीको मासु कहिल्यै पनि नखानु, तिमीहरुको नास र पतन हुनेछ। माउरी-मौरी-माहुरीको मह खानु।

होली फाउ पूर्णिमामा सबै मानिसहरु-केटाकेटी, तरुनी-तन्नेरी, बिबाहित-अबिबाहित, बुढाबुढी सबैले अबीर दलादल गरी फाउ खेली बर्णसम्करकर्ता महादेब भगबान शिबको नेतृत्वोमा सबै बर्णहरु समान भएको ऐतिहासिक दिबस-"होली पूर्णिमा" धूमधामका साथ मनाउनु। शिबरात्रीमा श्री पशुपतिनाथको ठूलो पूजा गर्नु। गुरु पूर्णिमामा ब्रतबन्ध गरेका सबै मानिसहरुले जनै लगाउनु। ताओ बाँध्नु। ताओ-तागो रक्षाबन्धन हो। बलि राजाको सम्मान गर्नु।

बिहान घाम झुल्कने बेलामा सूर्यलार्य नमस्कार गर्नु। हरेक दिन बिहान पानीमा न्वाउनु, जीउमा जल छर्कनु, मुख धुनु, मुख नधोइकन खानेकुरा नखानु। कालीगन्डकीमा न्वाइ-ध्वाइ गरी पाप पखाल्नु। शालीगरामको पूजा गर्नु। मानसरोबरको परिकमा गर्नु। नारायणी बागमती, पदमा गंगा, ब्रहमपुत्र यानुन, यमुना-जमुना, सतलय-सतलज, "इन्दु-हिन्दु-सिन्दु, कर्नाली आदि नदीहरुमा नान-स्नान गर्नु। मुक्तीनाथमा न्वाउनु, पूजा गर्नु, ज्वालामाइको दर्शन गर्नु मुक्ती मोक्ष-मोच्छे मिल्दछ।

हरेक पूर्णिमाको दिनमा बेलुकी जुन झुल्केपछि सबै मानिसहरु एक ठाउँमा जम्मा भएर "रीगबेद, बेदहरु, पुराणहरु, उपनिसदहरु, महाभारत, रामायण, भगबदगीता, बेदान्त, मनस्मृति, भासा-साहित्ते आदि पढ्नु, पढेर सुनाउनु, भजन-कीर्तन, नाचगान गर्नु, बाजा बजाउनु। हरेक बर्स मस्टो पूर्णिमा (जेठ शुक्ल पूर्णिमा) को दिनमा म बराह मस्टो देउताको पूजा गर्नु। हरेक १२ (बार) बर्समा मेरो ठूलो पूजा गर्नु।

राजालाई मान, राजा भगबान बिस्नुका अंश-औतार हुन। राजा बा हुन्। राजा बाराअ हुन्। राजाको पूजा गर। राजा रा हुन्, सूर्य हुन्, राजा चन्द्र हुन्।

षस जातजाती नेपालका आदिबासी-भूमिपुत्र-भूमिपति भएकाले "राजा" हुन्, अरु सबै "प्रजा" हुन्। "प्रजा" शब्द "परायं" बाट "पराय, परया, परजा, प्रजा" भै बनेको हो। राजातन्त्र-प्रजातन्त्र भनेको त्यै हो। "प्रजा" ले "राजा जाती" को सदा रक्षा, बिकास, आदर, सम्मान गर्नु। "राजा"-षस-हिमाल" जातजाती भनेको एकै हो, अर्को शव्दमा नेपाली जाती हो, बराह जाती हो, सनातन जाती हो, मस्टो जाती हो, देबनागरी जाती हो, राजा जाती हो, बराहमन जाती हो, हिन्दु जाती हो।

सबै मानिसहरुले योगासनहरुमा योग-अभ्यास गर्नु। आनन्द, शान्ती र मुक्ती मिल्दछ। योगासनहरु मुख्खेतया ८४ (चौरासी) ओटा छन्। अङ्कहरुमा १,२,३,४,५,८,१२,१४,१६,३२,३६,८४, १००,१०८,१००८ पबित्र मानिन्छन्। अतः योगासनहरुमा योग अभ्यास गर्दा "अउम (ॐ)" भनेर सम्झनुपर्दछ, तबमात्रै आनन्द, शान्ती र मुक्ती मिल्दछ।

छोराछोरीको जन्म भएपछि खुशि हुनु, बाजा बजाउनु, नाचगान-भोजभतेर गर्नु। छोराछोरीको नामाकरण गर्दा आफ्नो बाको बंश परिबारको नाम-थर, जातजाती पनि मौलिक नाउँको पछाडि लेख्नुपर्दछ। छोराछोरी जन्मेको एघारौं दिनमा पूजारी, पन्डीत, पुरेत, पाणाद्वारा न्वारान गराई आफ्नो भासामा छोराछोरीको नाम राख्नुपर्दछ। एसलाई नामकरण सँस्कार भनिन्छ। आफ्नो बंश; कुल, जात, जाती, थर, थरीमा कुनै आइमाइ सुत्केरी भएमा ११ दिनसम्म सबै दाजुभाइ दिदीबैनीहरुले "सुत्केरो" बार्ने चलन पुरानो नियम हो। छोराछोरी जन्मेको सेकेन्ड, मिनेट, घन्टा, बार, गते, मैना, साल आदि मिति र पच्याक (प्रतिपदा), दुज (द्वितिया), तीज (तृतीया), चौथी (चतुर्थी), पन्चमी, सस्टी (षष्टी), सप्तमी, अस्टमी, नवमी, दशमी, एकादसी, द्वादसी, त्रयोदसी, चतदसी (चतुरदसी), औंसी-पूर्णिमा आदि तिथिको आधार

मा गणित र फलित ज्योतिसशास्त्रका बिद्वान ज्योतिसीबाट चिना (जन्म कुन्डली-जन्मपत्रिका) लेखाउनुपर्दछ। बा-आमाले छोरीलाई पनि बिबाह नभइन्जेल छोरा बराबर माया गर्नुपर्दछ। छोरीहरुलाई संक्रान्ती, औंसी, पूर्णिमा आदि दिनमा चामलको टिका अछेता लगाइदिनुपर्दछ साथै बिबाह भएपछि ज्वाइँहरुलाई पनि तेसै गर्नुपर्दछ। सबैले आफ्ना छोराछोरहिरुलाई धर्म, भासा, लिपि, गणित, ज्ञान-बिज्ञान आदि बिसयमा अनिबार्य रुपले पढाउनुपर्दछ। नरनारी दुबैले आफ्नो नामको अगाडि "श्री" लेख्नुपर्दछ। नारीहरुको बिबाह भएपछि आफ्नो लोग्नेको वंश-परिबारको नामथर, थरथरी, जातजाती लेखे पनि हुन्छ, बाउको पारिबारिक नाम थर नै कायम राखेमा झन् राम्रो हुन्छ। एस बिसयमा म तिम्लाई लोकगीता सुनाउँछु। सत्ते जुगमा युबक-युबतीको बीचमा गीता गाउने बाजी हुँदा युबकले जितेर युबतीलाई ब्या गरेको कुरा र युबतीले स्वीकारेको कुरा गीतमा सुन :

युबकले भने:-

यौटा काठ कालीकाठ, यौटा काठ पैयुँ
मान्छे सानो भए पनि, अध्यक्ष मै हुँ ॥

युबतीले भनिन्:-

परार सालको गाईको बाच्छो, ऐले साल दाएको,
अध्यक्ष भए पनि हाम्ले (आइमाइ) नै पाएको ॥

युबकले भने:-

परार सालको गाईको बाच्छो, ऐले साल दाएको,
तिम्ले (आइमाइ) पाएको भए नी हामीबाटै (पुरुस) गएको ॥

सुन योगी! तिमीले अर्थ बुझ्यौ होला, हकि ? छोराछोरीका लागि सबैभन्दा ठूला मानिस बा हुन्, भगबान राम सम्झ। बा पछिकी दोश्री ठूली बेक्ती मा हुन्, भगबती सीता सम्झ। लोग्ने सत हुन्, स्वास्नी सती हुन्। आमा, दिदी, बैनी, छोरी, भान्जी पूजनीया आदरणीया हुन्, देबीका साक्षात् रुप हुन्, पूजा गर। बिबाह-सम्भोग कदापि कैल्यै पनि नगर्नु, खबरदार!

लोग्नेमानिसको ब्या गर्नुभन्दा अगाडि ब्रतबन्ध (बर्तन) सँस्कार गरी पन्डीत गुरुद्वारा गायत्री मन्त्र सहित पबित्र मनाएर "जनै" घाँटीमा लगाउनु। पूजा-आजा, धर्म-कर्म, कार्जकिरिया, बिहेबर्तन आदिमा सधैं जनै अनिबार्य लगाएको हुनुपर्दछ। ब्रतबन्ध गरेपछि जनै फुकाल्नु हुँदैन। जनै पूर्णिमामा नयाँ जनै लगाउनुपर्दछ। मानिसको उमेर चौरासी (८४) वर्स पुगेपछि ठूलो समारोह गरेर "चौरासी पूजा" गर्नुपर्छ। ससुराबाट जनै लगाउनु पर्छ।

नरनारीले बिबाह नहुँदै सम्भोग नगर्नु। ब्या भएपछि लोग्नेले आफ्नी स्वास्नीसँग र स्वास्नीले आफ्नो लोग्नेसँग सम्भोग गर्नु। अरु मानिससँग सम्भोग नगर्नु। ब्या गरेका नरनारीले मात्र "कामसूत्र" पढ्नु। आइमाइ मानिसले रजस्वला मासिक धर्म "नछुनी" भएको समयदेखि कम्तिमा ८४ (चौरासी) घन्टासम्म सम्भोग नगर्नु। मानब समाजमा "नछुनी मासिक

धर्म" मान्ने पुरानो नियम हो। नछुनी हुँदा बा, दाजुभाइको मुख नहेर्ने, सूर्यको मुख नहेर्ने चलन पनि छ। जे होस्, आइमाइको योनी (भग) बाट रगत बगेको समयमा सम्भोग गर्नुहुँदैन तर आइमाइहरुले पानी, धारा, नदी, खोलामा न्वाइध्वाइ गरी सफासुग्घर रहनुपर्दछ। आइमाइ मानिसले हलो नजोत्नु। पुजारी, पन्डीत, पुरोहित, पुरेत, पाणाको काम लोग्नेमानिसले मात्र गर्नु। आइमाइ मानिसले पुजारी, पन्डीत, पुरेत, पाणा बन्नुहुँदैन। सबै नरनारहिरुले ब्या गर्नु, छोराछोरी जन्माउनु एकदम राम्रो हो। कति छोराछोरी जन्माउने भन्ने चाइँ लोग्ने-स्वास्नीको आपसी छलफल र सल्लाहको कुरा हो। खेती गर्दा, हलो जोत्दा, राँगा-गोरु प्रयोग गर्नु, गाई-भैंसी प्रयोग नगर्नु। औंसी-पूर्णिमामा हलो नजोत्नु। अरु सबै काम-कारवाई आइमाइ मानिसले लोग्नेमानिस सरह गरे हुन्छ।

नरनारीको बिहे गर्दा कम्तीमा १४ (चौध) बर्स उमेर पुगेको हुनुपर्दछ। ब्या गर्दा यौटै बा-आमाबाट जन्मेका दाजुभाइ-दिदीबैनी, यौटै बा तर भिन्दै आमाबाट जन्मेका दाजुभाइ, दिदीबैनी र एउटै आमा तर भिन्दै बा बाट जन्मेका दाजुभाइ-दिदीबैनीको बीचमा कदापि नगर्नु। आफ्ना बा का सहोदर दाजुभाई (जेठाबा-कान्छाबा आदि) का छोराछोरी, बा का सहोदर दिदीबैनी (फुपु) का छोराछोरी, आफ्नी आमाका सहोदर दिदीबैनी (ठूली आमा-छामा आदि) का छोराछोरीसँग बिबाह नगर्नु। आफ्नो बाको वंश-परिबारमा तेरह (१३) पुस्ताभित्रका ब्या नगर्नु। बाको बंश-परिबारमा १३ पुस्ता (टोपी) भित्रका नरनारी १३ दिने दाजुभाइ-दिदीबैनी हुन् भन्नाले "ज्यूँदामा जन्ती, मर्दामा मलामी" - "जन्मदाँ खुशी र हर्स, मर्दा आँसुको बर्सा" हुने हाडनातासम्बन्धी हुन्। बिबाह नगर्नु, राम्रो हुँदैन। ब्या गर्दा रास्ट, धर्म, जात, जाती, बर्ण, भासा, लिपि, थर-थरी आदिको भेदभाब नगरी दुबै नरनारीको बराबर राजीखुशीले गर्नुपर्दछ। एस बिसयमा आफ्ना बा-आमा, दाजुभाइ-दिदीबैनीको पनि सरसल्लाह लिनुपर्दछ।

हेर योगी! बिहेको दिनमा दुलहा पच्छेका लोग्नेमानिसहरु नौमती पन्चैबाजागाजासंहित जन्ती लिएर दुलहीको घरमा गएपछि दुलाहाका घरमा दुलाहा पच्छेका सबै आइमाइ मानिसहरु भेला भै त्यो रातभर नाचगान-भोजभतेर गरेर रत्यौली खेल्नु। "रत्यौली" नारहिरुको मनोरन्जनको मुख्खे थलो-परम्परा हो। रत्यौलीमा पुरुसहरु नजानु, जन्तीमा दुलाहा पच्छेका आइमाइ मानिसहरु नजानु। बिहेमा दुलहीले दुलाहालाई फूलमाला र दुलाहाले दुलहीलाई सुनमाला-चुरा पहिऱ्याउनु, सिउँदोमा सिंदुर लगाइदिनु। दुलही पच्छेका मानिसहरुले दुलहा-दुलहीको गोडा धोएर जल ने, तामाको ताउलो गोद्ध्वा हाल्ने चलन पुरानो नियम हो। विवाहमा जग्गे (यज्ञ) बनाउनुपर्दछ। विवाह वैदिक बिधि वमोजिम सम्पन्न गराउनुपर्दछ। विवाहमा हिमालय चौंरी गाईको पुच्छर "चमर" डोलाउनु अनिवार्य छ किनकि चौंरी गाई र षस जातजातीको वीचमा ऐतिहासिक-धार्मिक-सांस्कृतिक सम्वन्ध छ।

अव ढोगभेटको विसयमा- छोराले वा-आमा र स्वास्नीले लोग्नेको दुवै पाउमा (खुदटामा) शिर राखी ढोगभेट दर्शन गर्नु, अरु सवै नातासम्वन्धी मानिसहरुको हकमा शिर

निहुर्‍याएर दुबै हात दस औँला जोडी "नमस्कार-नमस्ते" गर्नु ।

सबै मानिसहरु हरेक दिन बिहान एक-आपसमा भेट हुँदा स्वागत गर्नुपर्दछ । स्वागत गर्दा "नमस्ते, नमस्कार, राम-राम, दर्शन" गर्नुपर्दछ। हात मिलाउनुपर्दछ। स्वागत गर्दा हरेक मानिसले "बाराअमन-बराहमन" भनी स्पष्ट उचारण गर्नुपर्दछ, "नानी" भने पनि हुन्छ । "बाराअमन-बराहमन" भन्नुको मतलब यो पिर्थिबीका हामी सबै मानिसहरु भगबान बाराअ बराह, ब्रहमा, बिस्नु, शिबका सृस्टी हौं, मानिस हौं, भक्त हौं, मस्टोका पूजारी हौं भन्नु हो ।

आइमाइले बिहेपछि बाको सम्पती नमाग्नु । लोग्नेको आधा सम्पती माग्नु । लोग्ने मानिसले स्वास्नी र स्वास्नीका बा-मा, दाजुभाइबाट दाइजो-सम्पती नमाग्नु । दुलहीबा बा-आमा दाजुभाइले दुलाहाका बा-आमा, दाजुभाइबाट दाइजो-सम्पती नमाग्नु। स्वास्नीले लोग्नेको गोडा धोएर जल खाने चलन पुरानो नियम हो । सबै मानिसहरुले हरेक बर्स आफ्नो र आफ्ना परिबारका सबै सदस्सेहरुको जन्मद्विन र उत्सब गरि मनाउनु । मरीसकेका सदस्सेहरु पितृ-मातृहरुको जन्म-तिथिमिति खुशियालीको रुपमा र मरणतिथिमितिमा श्रद्धा, तर्पण, पिन्ड, पानी चढाई शोक मान्नु । छोराले बा-आमाको मरणपछि १३ दिनसम्म काजकिरिया गर्नु । स्वास्नीले लोग्नेको काजकिरिया लोग्ने मरेपछि १३ दिनसम्म गर्नु। मानिस मरेपछि तिनीहरुको लासलाई शङ्ख बजाउँदै आफ्नो गाउँ-बजार, शहर-नगर नजिकैका पवित्र मानिएका जल-नदी-नाला-गन्डकी खोलाहरुबा घाट किनारामा लगी सनालन हिन्दु धर्मको बिधी बमोजिम जलाएर खरानी पार्नु अनि खरानीलाई नदीमा बगाइदिनु सबैभन्दा राम्रो हो । यलेशा-जलेशा लाने चलन पनि छ । मरेका मानिसका सम्झनामा चौतारो चिन्नु सारै राम्रो हो, सनातन धर्म हो, चौतारा-चौतारी बनाएर ब्या गर्ने चलन एकदम राम्रो छ, प्राचीन षस सभ्यता हो । काजकिरिया गर्दा १३ दिनसम्म नून, मासु, चुरोट, जाण-रक्सी नखानु, सम्भोग नगर्नु । "नून" सत हो, प्राण हो, पानी हो, नाना हो, नानी हो, बा-मा हो, नानीको रगत-मासु हो । अतः छोराहरुले बा-आमा मरेपछि १३ दिनसम्म नून खानुहुँदैन, काजकिरिया भनेको त्यो हो, ना हुम् । ब्या गरेका छोरहिरुले बा-आमाको काजकिरिया ५ (पाँच) दिनसम्म गर्ने चलन छ । छोराबुहारीले सासु-ससुराको काजकिरिया १३ दिनसम्म गर्ने चलन पुरानो नियम हो । दाजुभाइहरुले १३ दिनसम्म नून बार्ने-जूठो बार्ने चलन पुरानो नियम हो । काजकिरिया गर्दा कोरमाना ल्याउने, कोरा बार्ने, गरुड पुराण लाउने-सुन्ने, गाईदान गर्ने, बाहुन जातका पन्डीत, पुरेत, पुजारी ब्राहमणहरुलाई दानदछिना गर्ने चलन पुराना नियम हुन् । छोराहरुले बा-आमाको काजकिरिया गर्दा टुपी राखेर कपालका बाँकी रौंहरु खुर्कनुपर्दछ । छोराहरुले दुख बोक्ने, बराखी बार्ने चलनहरु पुराना नियम हुन् ।

बालबिबाह, बहुबिबाह, अनमेल बिबाह गर्नु राम्रो होइन । लोग्नेले स्वास्नी मरेपछि या स्वास्नी पोइल गएपछि या छोराछोरी नभएपछि मन लागेमा, इच्छा भएमा अरु मानिससँग बिहे गरे हुन्छ । छोराछोरी जन्माउनुपर्दछ, अपुताली पर्नु राम्रो होइन । स्वास्नीले लोग्ने मरेपछि

"सती" जानु हुँदैन। बिधवा भएपछि सेतो लुगा लगाउने चलन पुरानो नियम हो। स्वास्नीमानिसले लोग्ने मरेपछि, छोराछोरी नभएपछि पोइल जाने चलन पनि छ।

सबै मानिसहरुले हरेक दिन बिहान उठ्नेबित्तीकै खोला, मूल, नदी, धारा, ताल, कुवा, समुद्र आदिको जलमा न्वाउनुपर्दछ। जलले मुख धुनुपर्दछ। जलले चाक धुनुपर्दछ। बिहान खानेकुरा खानुभन्दा पैला जल शिर शरीरमा छर्केको हुनुपर्दछ, जस्ले छर्कँदैन, त्यो मानिस पबित्र हुँदैन, अपबित्र हो। यल-जल बा हुन्। सबै मानिसहरुले पानीलाई बा मान्नुपर्दछ, पानीमा न्वाउनुपर्दछ, यल-जल, ताल, कुन्ड, नदीनाला, समुद्रमा डुब्नुपर्दछ, शरीरमा जल छर्कनुपर्दछ। पानीले पाप पखालिन्छ। पानीलाई बा मानेपछि पापबाट मुक्ती मिल्दछ। अत: हरेक मानिसले हरेक बिहान पानीमा न्वाउनुपर्दछ, जीउमा जल छर्कनुपर्दछ, जलले मुख धुनुपर्दछ। तेसो गरेमा मात्र मुक्ती मोच्छे मोक्ष मिल्दछ। नत्र मरेपछि पापलोकमा गएर पापको फल भोग्नु पर्दछ। साथै नाना प्रकारका, नाना थरिका, नाना किसिमका चौरासी जुनी लिएर यो पिर्थिबीमा घुमीरहनुपर्दछ। चौरासी जुनीबाट मुक्ती पाउनको लागि मानिसहरु "सत" हुनुपर्दछ, "सत" हुनलाई पानी, जल, यल लाई "बा, पति, परमेश्वर" मानेर जलले न्वाउनुपर्दछ। एसो गर्नाले मानिसहरु चौरासी बर्स भन्दा धेरै बर्स बाँच्दछन् र चौरासी जुनीको चक्रबाट मुक्ती पाउँछन्।

चौरासी जुनीबाट मुक्ती पाउनको लागि मानिसहरुले हरेक दिन चौरासी पल्ट ॐ (अउम) भनेर जप्नुपर्दछ। अनि शिर, कपाल, थाप्लो, टाउकोमा जल छर्कनुपर्दछ। "हरहर गंगा पदमा हरहर ! ब्रहमपुत्र यानुन ! हरहर इन्दु सतलज ! हरहर काली सेती ! हरहर बागमती बिस्नुमती ! भन्नुपर्दछ।

सम्पूर्ण मानबजातीको भासा "संस्कृत भासा" मा घोसणा-निर्माण गरिएका सनातन हिन्दु धर्मका "रीगबेद, बेदहरु, पुराणहरु, उपनिसदहरु, महाभारत, रामायण, भगबदगीता, बेदान्त, मीमांशा, श्रुतिहरु, स्मृतिहरु, मनुस्मृति" आदि सबै शास्त्रहरु एस पिर्थिबीका सबै भासाहरुमा अनुबाद गरेर प्रचार-प्रसार गर्नुपर्दछ, तबमात्रै सबैले सनातन हिन्दु धर्म बुझ्नेछन्। भगबानले सबैको भासा बुझ्दछन्, भगबानलाई सबै कुरा थाहा छ। संस्कृत भासा सनातन हिन्दु भासा हो। यो पिर्थिबीका चौरासी (८४) करोड मानिसहरुले इ धर्मशास्त्रहरु हरेक दिन लेख्ने-पढ्ने, सुन्ने, गाउने, बोल्ने गर्दछन् र गर्नुपर्दछ। संस्कृत भासा, साहित्य, शव्दकोश, ब्याकरण मीठो र बिकसित छ। संस्कृत भासाको यो पिर्थिबीका सबै आधुनिक भासाहरुमा सर्बोच्च, सर्बमान्ने स्थान छ।

सनातन हिन्दु धर्म यो पृथ्वी र मानब जातीको लागि सृस्टीको समयदेखि नै चल्दै आएको लाखौं बर्स पुरानो प्राचीन सनातन धर्म हो। यो आज सन्सारमा चलिरहेको छ, यो आधुनिक धर्म हो। भोलिको सन्सारमा पनि सनातन हिन्दु धर्म चलिरहनेछ, यो भबिस्सेको धर्म हो। सनातन हिन्दु धर्म हिजो-आज-भोलिको सदाकालको धर्म हो। सनातन हिन्दु धर्म अबिनाशी अनन्त धर्म हो। ब्रहमा, बिस्नु, शिवबाट पालन-रक्षा गरिएको धर्म हो। सनातन हिन्दु

धर्म बराह मस्टों भगबानको सृस्टी हो। सनातन हिन्दु धर्म प्राणीको प्राण हो, जिबन हो, यो लाखौं लखौं बर्ससम्मन् चलिरहनेछ - चलिरहनुपर्छ।

"संस्कृत भासा" मा लेखिएका सम्पूर्ण शास्त्र-ग्रन्थहरु षस र आर्य जातीका धर्म-कर्म, राजनीति, सभ्यता, संस्कृति, रास्ट, समाज, भुगोल, जातजाती, भासा-लिपि, ज्ञान-बिज्ञान, कला-प्रबिधि, धर्म, अर्थ, काम, मोक्ष, नीति-नियमका इतिहास, दर्शन, साँछी र प्रमाण हुन्। सबै मानिसहरुले इ किताबहरुको पठन-पाठन, श्रबण-मनन, चिन्तन गर्नुपर्दछ।

सबै मानिसहरुले पबित्र तीर्थस्थलहरु, मन्दीरहरु, घाटहरु, कोटहरु, देबालयहरुको रक्षा र बिकास गर्नुपर्दछ। अमरनाथ, बद्रीनाथ, केदारनाथ, पशुपतिनाथ, मुक्तीनाथ, स्वयम्भूनाथ, गोरखानाथ, बौद्धनाथ, बराहथान, बराहक्षेत्र, बराहनाथ, मस्टोथान, मस्टोथानको दर्शन गर्नु पर्दछ।

भगबान श्रीकृस्न भगबान बिस्नुका औतार हुन्, सत हुन्, श्रीसत हुन्। श्रीकृस्न कृस्ट-उत्कृस्ट-सर्बोत्कृस्ट श्रेष्ठ हुन्, यश हुन्। यशोदाका छोरा हुन्। श्रीकृस्नगन्डकीमा सबैले न्वाउनुपर्दछ। भगबदगीता सबैले पढ्नुपर्दछ। भगबदगीता सबैभन्दा मुख्खे धर्मग्रन्थ हो, हिन्दुगीता हो, लोकगीता हो, भारतगीता हो। "भगबदगीता" संस्कृत भासा-देबनागरी लिपिमा हिन्दु धर्मको ब्राहमण हो। "भगबदगीता" श्रीसत, पुरुस, आत्मन, ब्राहमन हो। भगबदगीता सबैले गाउ, पढ, सुन, बोल, लेख। "महाभारत" सबैभन्दा ठूलो, महान, महत्तोपूर्ण महाकाब्बे, इतिहास, दर्शन हो। "महाभारत" महान कबिता हो, दर्शन हो, सच्चा इतिहास हो। महाभारतको लडाईं हालको भारत (इन्डीया) को महारास्ट्र प्रदेशमा "बारथ" भनीने कौरबहरु र "मारथ" भनीने पान्डबहरुको बीचमा धेरै हजार बर्स अघि भएको थियो जस्लाई "मारथ बारथ = माबारथ = माबारत = महाभारत" भनियो। "मारथ" हरु "मराठ-मराठी" भनिए। "महारास्ट्र" भन्ने नाम "मारथ-माराठ-माराट-महाराट-महारास्ट-महारास्ट्र" भै बनेको हो। "महाभारत" भन्ने नाम "मा" बाट "महा", "बा" बाट "भा" अनि "रथ" बाट "रत" बनी "मारथ-बारथ" दुबै समूहको सल्लाह बमोजिम "माबा रथ" बाट "महाभारत" भनिएको हो। "महाभारत" सबैले पढ्नुपर्छ। महाभारतको लडाईंमा नेपालका राजाहरुले पनि भाग लिएका थिए। बीर कर्ण कर्णाली भेगका राजा थिए र कर्णाल (बाजा) र कर्णाली राज्यको नामाकरण "कर्ण" बाट गरिएको हो। महारास्ट्रको प्राचीन-पुरानो नाम "मर्त्य लोक" हो। "मर्त्य" शब्द "मरत+य" मिलेर बनेको छ। "मरत" को मतलब प्राचीन कालमा "मारथ" र आजभोलि "मराठ-मराठी" भन्ने बुझ्नुपर्दछ। "मर्त्य लोक" भन्नाले "मारथ राज्य, मराठ राज्य, मराठ लोक" भन्ने बुझिन्छ। महाभारत सबैले पढ।

"रामायण" सबैले पढ्नुपर्छ। भगबान श्री राम भगबान बिस्नुका औतार हुन्, सत हुन्, श्रीसत हुन्। भगबान रामको जन्म भारतको अयोध्या र भगबती सीताको जन्म नेपालको जनकपुरमा धेरै धेरै हजार बर्स अघि भएको थियो। राम र राबणको लडाईं श्रीलकामा भएको

थियो जस्मा "हनुमान" ले ठूलो भूमिका खेलेका थिए। महाबली रावण "राकसयश" थिए। राबणको नाम "राउन, राउन्ने" पनि थियो। हनुमान "बादर" थिए। "राउन्ने-हनुमान" भन्नाले मकै बारीमा साउन-भदौमा उम्रने "घाँस-झारपात" पनि बुझिन्छ। साउन मैनाको प्राचीन नाम "सरावण, श्रावण" हो र भदौ मैनाको प्राचीन नाम "बादर, बाद्र, भाद्र" हो। "साउन, सरावण श्रावण" मैनाको नाम "रावण" को नामबाट र "भदौ, बाद्र, भाद्र" मैनाको नाम "बादर (हनुमान)" को नामबाट राखिएको हो। "पाँच जात" षसमध्ये रावण "राषस" जातका थिए भने हनुमान "दर" जातका बनमानिस थिए। रावण मरेपछि "कौवा" भएकाले तिहारमा राबणको सम्मानमा नेपालमा सबैभन्दा पहिला "कौवा तिहार" मान्ने धर्म छ। राबणका भाइ "कुम्भकर्ण" नेपालको धौलागिरी-कर्णाली भेगका राजा थिए। धौलागिरी हिमालको प्राचीन नाम "कुम्भकर्ण हिमाल" हो। हनुमान "बादर" थिए। भन्नाले "दर" जातजातीका "बा (राजा)" थिए। हनुमान बीर, पराक्रमी, साहसी, योद्धा, लडाकु थिए। नेपाली भासामा लोकप्रिय शव्द "बहादुर" "बादर" बाट बनेको हो। "बादर बाट "बादर, बहादुर, बहादुर" बन्यो। हनुमानको ख्यातिबाट। "बादर" भन्दाभन्दै "बहादुर" भन्न थाले। हनुमान "बादर" को श्रीलकाका राजा राबणसँग कुनै बेक्तीगत-जातीगत-रास्टगत रीस ईबी नभैकन, अयोध्याका राजा रामको सहायताका लागि लडाइँ लडेका थिए। तेस समयदेखि तेस्ता योद्धाहरुलाई भारतमा "बादर-बहादुर" भन्न थालिएको हो र हिजो आज पनि ब्रिटिश सेना र भारतीय सेनामा भर्ती भै "युदध गर्ने नेपाली गोरखा सैनिक" लाई बेलायत र भारतमा "बहादुर" भनी सम्मानपूर्बक सम्बोधन गरिन्छ। नेपाली जाती आबस्सेक परेमा अरुको मदतको लागि लडाइ गर्ने बीर जाती भएकाले आफ्नो नाममा सगौरब "बहादुर" शव्द प्रयोग गर्दछन्। एसरी नेपाली शव्द "बहादुर" को इतिहास रामायणसँग गाँसिएको छ। रामायण कालदेखि "षस जातजाती" माथि "आर्य जातजाती" ले हेला गर्न थालेकाले समाज वर्णसकर गराई चार जातमा बाँडी "षस जातजाती" - "राजा जात" भएकाले "षस" मात्र "राजा" हुन पाउने नियम-कानुनको वेवस्था भएको हो। षस "क्षत्रीय" हुन् - चार जात वेवस्था वमोजिम। "क्षत्रीय" भन्ने शव्द "षस (कस) + थरी (तरी) + य" मिलेर वनेको छ जस्को मतलव "षसथरी" अथवा "षसजात" भन्ने वुझिन्छ। कालान्तर मा "षस" शव्द नराम्रो मानिएकोले "षस" शव्दको सट्टा एउटै अक्षर "क्ष (षस=कस)" को वेवस्था-प्रचलन देवनागरी लिपिमा गरिएको हो। वुझ्यौ, वहादुर वावा ' राक्षस रावण महाविद्वान र शिवभक्त थिए। तेसै कारणले उनको स्मृतिमा "कौवा तिहार" मनाइन्छ। सवैले "रामायण" पढ्नुपर्दछ। "हनुमान" शव्द "वनुमान, अनुमान" भै वन्यो।

सबै मानिसहरुले मस्टो पूर्णिमा, बुदध पूर्णिमा, रामनवमी, कृस्नास्टमी, तीज, दसैं, तिहार, होली पूर्णिमा, मान्नुपर्दछ। ब्रहमा, बिस्नु, शिब, सरस्वती, लक्ष्मी, पार्बतीको पूजा आराधना गर्नुपर्दछ। सबैले "रीगबेद, महाभारत, रामायण, भगवदगीता, मनुस्मृति, स्वस्थानी, मस्टो-वाणी" पढ्नुपर्दछ।

यो पिर्थिबीमा तीन जातीका मानिसहरु भएका र तीन जातीका "सृस्टीकर्ता, पालनकर्ता, संहारकर्ता - ब्रहमा, बिस्नु, शिब भएकाले सनातन हिन्दु धर्म" ब्रहमा, बिस्नु, शिब" लाई बराबर पूजा मान मर्यादा गर्ने धर्म हो। सनातन हिन्दु धर्म बाराअ धर्म हो। ब्रहमा, बिस्नु, शिब पिता हुन्, बा हुन्। ब्रहमा बा हुन्, बिस्नु रा हुन्, शिब अ हुन्। ब्रहमा बिस्नु शिव बाराअ हुन्। ब्रहमा, बिस्नु, शिबको सबैले पूजा गर। ब्रहमा, बिस्नु, शिब बराह हुन्, बराह मस्टो हुन्। सन्सारका सबै मानिसजाती "बराहमन-बाराअमन" हुन्। बराह सृस्टीकर्ता-पालनकर्ता-संहारकर्ता हुन्। सबैले "बराह" को पूजा गर। "बराहथान-बराहनाथ" लाई मान।

सनातन हिन्दु धर्म बमोजिम ब्रतबन्ध सँस्कार गरी यज्ञोपबीत "जनै" सधैं लगाउने, सनातन हिन्दु धर्माबलम्बी, दिनदिनै गायत्री मन्त्र जप्ने, नित्ते जपध्यान-पूजापाठ गर्ने, हिम्सा नगर्ने, संस्कृत भासामा लेखिएका सनातन हिन्दु धर्मका सर्बश्री "रीगबेद, सामबेद, यजुरबेद, अथर्बबेद, बेदान्त, मीमांसा, मनुस्मृति, उपनिसद, पुराणहरु, महाभारत, रामायण, भगबदगीता आदि इत्यादि सम्पूर्ण शास्त्रहरु धेरै बर्ससम्मन् पढेर पन्डीत, शास्त्री, आचार्य भै संस्कृत भासामा र यो पिर्थिबीका आजभोलि बोलिने हजारौं भासाहरुमध्ये कुनै एक-दुई भासामा ब्याख्या गर्न सक्ने अनि सनातन हिन्दु धर्मका जन्म, न्वारान, ब्रतबन्ध, बिबाह, मरण, काजकिरिया, श्राद्धे आदि १६ सँस्कारहरु सनातन हिन्दु धर्म शास्त्र बिधान बमोजिम गराउने, गणित र फलित ज्योतिसशास्त्रका बिद्वान ज्योतिसी, बाहुन जातका लोग्नेमानिसहरुलाई पन्डीत, पुजारी, गुरु, पुरोहित, पुरेत भनिन्छ।

पुंजारी, पन्डीत, पुरेतहरुले रास्ट, बर्ण, जात, जाती, भासा, लिपि, थर, थरी, लिङ्ग आद्रिको आधारमा भेदभाब नगरी समानताको आधारमा सबै सनातन हिन्दु धर्माबलम्बी नर-नारीहरुको जन्मेदेखि मरुन्जेलसम्मका १६ सँस्कारहरु गराइदिनुपर्दछ। इ १६ सँस्कारहरु गराउँदा सनातन हिन्दु धर्माबलम्बी मानिसहरुले आफ्ना पूजारी, पन्डीत, पुरेतहरुलाई आफ्नो आर्थिक अबस्था अनुसार दानदछिना (पैसा) दिनुपर्दछ। एस्ता पन्डीत, पुरेत, पुजारी गुरु हुन्, धर्मगुरु हुन्। धर्मगुरुलाई अरु मानिसहरुले श्रद्धापूर्बक नमस्कार गर्नुपर्दछ र धर्मगुरुबाट आशिरबाद लिनुपर्दछ। धर्मगुरुलाई जजमानहरुले खुट्टामा ढोग गर्ने चलन पुरानो नियम हो। यो पिर्थिबीमा हाल धेरै रास्ट, भासा, लिपि, बर्ण, जात, जाती, थर, थरी, धर्म, भगबान, भगबती, मन्दीर, देब देबी प्रति प्रतिबद्ध करोडौं-करोडौं मानिसहरु भएकाले र सनातन हिन्दु धर्ममा इ सबै कुराहरु अटाउने भएकाले पिर्थिबीका सबै प्रकारका मानिसहरुरुपी फूलहरु यौटै सनातन हिन्दु धर्मको धागोमा उनिएर माला बनेमा सारै राम्रो हुन्छ। सनातन हिन्दु धर्म मूल धर्म हो। संस्कृत भासाका "रीगबेद, बेद, उपनिसद, पुराण, बेदान्त, मीमांसा, महाभारत, रामायण, भगबदगीता, मनुस्मृति" आदि ग्रन्थहरु सम्पूर्ण मानब जातीका इतिहास र दर्शनका साँछी र प्रमाण हुन्। सबै मानिसहरुले इ शास्त्रहरुको अध्धेन गर्नुपर्दछ। एसो गरेमा सबै मानिसहरु भगबानको नजिक आउन पाउनेछन्, भगबानको नजिक आउनु सत बाटो पकड्नु हो। अनि

मात्रै ब्रहमलोक, बिस्नुलोक, शिबलोक, सत्यलोक, मस्टोलोक, कैलाशलोक, बारायलोक, बैकुन्ठलोक, बाराअलोक, देबलोक, देबीलोक, रामलोक, कृस्नलोक, बुद्धलोक, बराहलोक, धर्मलोक आदि लोकहरु प्राप्त गर्नु हो। इ लोकहरु प्राप्त गर्ने मानिसहरु पापलोक जाँदैनन्। पापीहरु मात्र पापलोकमा जान्छन्। सबै मानिसहरुले धर्म गर्नुपर्दछ, पाप गर्नुहुँदैन। धर्म सत हो, पाप सत होइन। सबैले "मस्टो-बाणी" सुन, बोल, पढ, लेख।

लौ त महायोगी बहादुर बाबा! मैले तिम्लाई धर्म-शास्त्र, पूजा-बली, काटमार, खानापीना, बिहेबर्तन (बिबाह-ब्रतबन्ध), जन्म-मरण, काजकिरिया, रीतिरिबाज, सम्भोग-मैथुन, चालचलन आदिको विसयमा यम-नियमको छोटो-मीठो व्याख्या गरें। इ बिसयसँग र अरु बिसयसँग सम्बन्धीत मैले नभनेका कुराहरुमा आफ्नो सनातन कुल, धर्म, संस्कृति, परम्परा, बंश, जात, जाती, समाज-रीतिथिति र हाल यो पिर्थिबीमा चलेका ऐन, कानुन, नियम, सम्बीधान अनुसार काम कारबाइ गरेमा मानब समाजको कल्ल्याण हुनेछ।

एति कुरा सुनेपछि महायोगी बहादुर बाबाले भगबान बाराय-बाराअ-बराह मस्ट परमेश्वरमा अर्को प्रश्न सोध्नुभयो - हे भगबान बाराअ! सृस्टीकर्ता, पालनकर्ता, संहारकर्ता! जगतपिता! बा! बराहथान! बराहनाथ! एस पिर्थिबीमा मानिसहरु "चार बर्ण-ब्राहमण, क्षेत्रिय-बैश्य, शुद्र" बाट हजारौं उपजात-जातीहरुमा बाँडिएका छन्। यो "चार बर्ण" बेबस्था हालको पिर्थिबीको सामाजिक अबस्थाको बिचार गर्दा बराबर बनाइनु आबस्सेक जस्तो देखिन्छ अथवा "जातसमकर" हुन जरुरी देखिन्छ परमेश्वर! महादेब भगबान शिबले सबै बर्णहरुमा समानता कायम गरेजस्तै फेरि सबै जातमा समानता कायम गरिबक्स्योस्, अतः "जातसमकर" को बिसयमा क्यै कुरा सन्न पाउँ, ब्रहमान्डपिता प्रभु, मस्टो बराहनाथ!

महायोगी बहादुर बाबाको एस्तो लोककल्ल्यणकारी अनि सार्बजनिक महत्तोको प्रश्न सुनी भगबान बाराय बाराअ बराह मस्टो देउता मुसुक्क हाँसीबक्स्यो र आज्ञा गरीबक्स्योः- "ल त योगी! सबैभन्दा राम्रो प्रश्न गर्‍यौ, ध्यान दिएर सुन। मैले सृस्टीकर्ता ब्रहमा, पालनकर्ता बिस्नु र संहारकर्ता शिबका सल्लाह, आज्ञा अनुसार मानिसहरुको सृस्टी गर्दा "दुई जात तीन बर्ण" का मानिसहरुको मात्र सृस्टी गरेको छु। ती हुन्: पुरुस र आइमाइ वा नर नारी वा याता र याती। "याता" जात भयो, "याती" "जाती" भयो। "जात" भनेको भाले र "जाती" भनेको पोथी हो। जात सत हो, जाती सती हो। जात पुरुस हो, जाती आइमाइ हो। एसरी "यातायाती" शब्दबाट "जातजाती" शब्द बनेको हो। "यात" हिमालय मानिस "नर" हो भने "याती" हिमालय मानिस "नारी" हो। नेपालको प्राचीन नाम "हिमलोक, हिमाललोक" पनि हो। "हिमाल" शब्द "यिमाल" बाट बनेको हो। "यिमाल" बाट "हिमाल" र "जिमाल (जिम्मावाल-जिम्माल)" शब्दहरु बनेका हुन्। त्यै कारणले नेपालमा हरेक गाउँको मुखियालाई "जिमाल" भनिन्छ। "जिमाल प्रथा" लाखौं बर्स पुरानो हो। "यात-याती" नानी हुन् भन्नाले षस-षसिनी हुन्, अतः षस-षसिनीलाई अझ पनि "जात-जाती (जाँठा-जाँठी)" भनेर भन्ने चलन छ।

एसरी पुरुस र आइमाइ दुई जातका मानिसबाहेक तेश्रो जातका मानिस यो ब्रहमान्डमा छैनन्। यो पिर्थिबीमा मूल तीन बर्ण (सेता, पहेंला, काला) का मानिसबाट बिकसित बिभिन्न बर्णका मानिसहरु छन् तर तिनीहरुको "जात-जाती" नरनारी मात्र छ। इ दुई जात "नर-नारी" पनि एक आपसमा बराबर छन्। ढुङ्गाको भर माटो, माटोको भर ढुङ्गो भनेजस्तै "नर लाई नारी, नारीलाई नर, नर-नारी एक आपसमा बराबर" छन्। मानिस ठूलो बर्ण र जातले हुँदैन, धर्म र कर्मले हुन्छ। प्राचीन कालमा सत्य युगमा बर्ण र जातको भेदभाब थिएन। तेसपछि "पान्चयात" (पाँच जात)" बेबस्थाको उदय भयो। "पाँच जात" बेबस्थापछि "चार बर्ण" बेबस्था आयो। "चार बर्ण" बेबस्थापछि "चार जात" बेबस्था आयो र समाजमा चलिरह्यो, चलेको छ, अब "जातसमकर" बेबस्था आयो, बुझ्यौ योगी ! जगतपालक भगबान बिस्नुका चार हात छन्। चार हातमा शङ्ख, चक्र, पदम गदा छन्। शङ्खको मतलब "अमन" चक्रको मतलब "रामन", पदमको मतलब "बामन" र गदाको मतलब बराहमन (बाराअमन) मानिसहरु हुन् पुरानो "चार बर्ण" बेबस्था अनुसार। नयाँ "चार बर्ण" बेबस्था अनुसार शङ्खको मतलब ब्राहमण, चक्रको मतलब क्षेत्रिय, पदमको मतलब वैश्य र गदाको मतलब शूद्र हुन्। बास्तबमा भगबान बिस्नुका चार हातमा भएका शङखको मतलब "मन्दीर", चक्रको मतलब "मानिस", पदमको मतलब "धर्म" र गदाको मतलब "शिक्षा" हो। जगतका पालनकर्ता भगबान बिस्नुले एसरी चार हातमा क्रमश: मन्दीर, मानिस, धर्म र शिक्षाको प्रतीकको रुपमा शंख, चक्र, पदम, गदा लिइबक्सेको छ र जगत पालन गरिबक्सेको छ। भगबान बिस्नु आत्मन, पुरुस, ब्राहमन, श्रीसत होइबक्सीन्छ। सबै मानिसहरुले शंख, चक्र, पदम, गदा धारी भगबान बिस्नुको सदा पूजा गर्नुपर्दछ अनि मात्र "मन्दीर, मानिस, धर्म र शिक्षा" को रक्षा र बिकास हुन्छ।

बिभिन्न बर्ण, पेशा, आश्रम, परम्परा, भासा, लिपि, चालचलन, जात-जाती, थर-थरी, धर्म-आस्था, रास्ट-देसमा बाँडिएपनि सबै मानिसहरु एक आपसमा बराबर छन्। धर्म, अर्थ, काम, मोक्ष, शिक्ष, ज्ञान-बिज्ञान, कला-सीप, बुद्धी, नाता-सम्बन्ध, उमेर, पद, अनुभब आदि गुणहरुले अरुभन्दा माथिल्लो, जेठो, श्रेष्ठ तहमा पुग्नु त स्वाभाबिक हो, सन्सारको नियमै हो। यो पिर्थिबीका सबै मानिसहरु "बाराअमन (बराहमन)" हुन्। म इ सबैको "बा" हुम्। मस्टो बराह भनेको "बाराअ" हो। "बाराअ" भनेको - "बा" भनेको म सृस्टीकर्ता, पालनकर्ता, संहार कर्ता परमेश्वर "स" हुम्। "रा" भनेको "सूर्य, घाम" - मेरो आत्मा "सूरय" हो। "अ" भनेको मेरो छोटो मीठो नाम हो। सबै कुरा "अ" बाट शुरु हुन्छ। अ "य" बाट बनेको हो। "य" यल-जल, यग-जग-जगत, यमीन-जमीन-पिर्थिबी-भूमि हो। "यल" बाट "अल" र "यग" बाट "अग" बनेको हो, "अल-अग" मिलेर "अलक" शब्द बनेको छ। "अलक" को मतलब "जल थल" हो जसको मतलब बराह "जल-थल" दुबैमा छन्। तेसैकारणले "बराह" को नाममा जोगी-सन्न्यासीहरुले भिक्ष माग्दा "अलक" भन्ने चलन छ। म यल-यली, जल-जली हुँ। "अ"

भासा-लिपिको पैलो बर्ण तथा अच्छेर हो। सबै बर्ण-अच्छेरहरु "अ" बाट शुरु हुन्छन्। "अ" मैले यो पिर्थिबीको लागि बराअलोकमा सृस्टी गरेको पैलो थरीको लोग्नेमानिसलाई दिएको मेरो नाम हो । "ययी-यायी" बाट "अइ-आइ" भएको हो । तेसकारण मैले "अउम (ॐ)" भन्दछु र मानिसहरुले पनि "अउम (ॐ)" भनेर रातदिन जप्दछन् र जप्नुपर्दछ। "अउम" भनेको "अ हुम्" भनेको हो, ॐ। एसरी बाराय-बाराअ-बराह बनेको छ। यी हुम्। अ हुम्। नीयम हुम्। मेरा नियम-कानून नमान्नेलाई म सजायँ दिन्छु। "नीयम" भन्ने शब्द "नी" र "यम" मिलेर बनेको छ जस्को मतलब षस जातजातीको पुर्खाकी आमा "नी" को पालादेखि चलेको "यम" (कानून)" हो। ब्रहमा, बिस्नु, शिब "बाराअ" हुन्। "बा" ब्रहमा हुन्, "रा" बिस्नु हुन्, "अ" शिब हुन्। ब्रहमा सृस्टीकर्ता, बिस्नु पालनकर्ता, शिब संहारकर्ता हुन्। ब्रहमा बिस्नु शिब "बराह" हुन्। ब्रहमा, बिस्नु, शिबको सबैले सँधै पूजा गर, गर्नुपर्दछ। ब्रहमा बिस्नु शिब "बराह" र मानिस जाती "मन" हुन्, "बराहमन" हुन्। मस्टो देउता "बराहमन" को सृस्टीकर्ता, पालनकर्ता, संहारकर्ता हुन्।

मलाई मान्ने मानिसहरुले यो पिर्थिबीका सबै मानिसहरुलाई आफुसरह बराबर ठान्नुपर्दछ, तब मात्रै म खुशी हुन्छु। यो पिर्थिबीका सबै मानिसहरुलाई आफ्नोरास्ट, धर्म, भासा, लिपि, थर, थरी, जात, जाती, सभ्भेता, बर्ण, सँस्कृति र परम्पराको रक्षा र बिकास गर्ने समान अधिकार छ। हरेक मानिसले आफु जन्मेको रास्टका राजा, भासा, लिपि, बर्ण, जात, जाती, थर, थरी, धर्म, सँस्कृति, नियम-कानुन बेबस्थाप्रति सदा श्रद्धा गर्नुपर्दछ। हरेक मानिसले आफुले काम गरिरहेको रास्टका राजा, भासा, लिपि, बर्ण, जात, जाती, थर, थरी, धर्म, सँस्कृति, नियम, कानून-बेबस्थाप्रति श्रद्धा गर्नुपर्दछ। हरेक मानिसले आफु बसाइँ सरेको नयाँ रास्टका राजा, भासा, लिपि, जात, जाती, बर्ण, थर, थरी, धर्म, सँस्कृति, नियम-कानुन बेबस्थाप्रति श्रद्धा गर्नुपर्दछ। कसैले कसैमाथि अन्याय, अत्याचार गर्नुहुँदैन, अन्याय-अत्याचार गर्नु पाप हो र पाप गर्ने पपी मानिसहरुको बास सँधै पाप लोकमा हुन्छ, मलाई धर्म मन पर्छ, पाप मन पर्दैन। म धर्मात्माको रक्षा, सृस्टी र पालन गर्दछु अनि पापीको संहार गर्दछु। यो पिर्थिबकि सबै मानिसहरुलाई मस्टो पूर्णिमा-जेठी पूर्णिमा (जेठ शुक्ल पूर्णिमा) को दिनमा मेरो पूजा गर्ने समान अधिकार छ अनि सबै मानिसहरुलाई मेरो "मस्टो-बाणी" बोल्ने,, गाउने, लेख्ने, पढ्ने, सुन्ने समान अधिकार छ। यो पिर्थिबीका सबै मानिसहरुका पुर्खाहरु मेरा सृस्टी हुन्, म सबैको बा हुँ र सबै मानिसहरु बाराअमन हुन्। बामन-रामन-अमन-बाराअमन-"बराहमन" हुन्। "मन" शब्दबाट "मन, मन्छे, मुन्छे, मान्छे, मनुस्य, मनुवा, मानिस, मानब" बनेको हो। मस्टो पूर्णिमा-जेस्ठी (जेठी) पूर्णिमा हो, जेठी पूर्णिमा मस्टो पूर्णिमा हो। मस्टो पूर्णिमा जेठ शुक्ल पूर्णिमा हो। मस्टो पूर्णिमा "सत" पूर्णिमा हो। जेस्ट-जेस्टी बाट जेष्ठ-जेष्ठी बनेको हो। "जेष्ठी" शब्द "येसत" बाट "ये सत, येसत, येस्त, येस्ठ, जेस्ट-जेस्ठी बनेको हो। जेस्ठ-ज्येस्ठ-जेठ महिनाको नाम् "जेस्ठी पूर्णिमा" को नामबाट दिइएको छ। मस्टो पूर्णिमा-जेस्टी पूर्णिमा

चन्द्रसम्बत शक सम्बत अनुसार जेठ शुक्ल पूर्णिमाका दिनमा अर्थात् सूर्य सम्बत बिकम सम्बतको जेठ (कैलेकाइँ असार) मैनामा पर्दछ। "जेठा-जेठी" शब्द "याता-याती" बाट बनेको हो। जेस्ठ-जेस्ठी "सत-संती" हुन्, मस्ट-मस्टी हुन्। मस्ट-मस्टी "नानी" हुन्। अतः मस्टो पूर्णिमा (जेठ शुक्ल पूर्णिमा) "नानी पूर्णिमा" हो। नानी "बराह-बराही" हुन्। "ना" बराह हुन्, "नी" बराही हुन्। मस्टो पूर्णिमा "बराह पूर्णिमा" हो। मस्टोथान "बराहथान-बराहनाथ" हो। म मस्टो हुम्। मेरो पूजा सबैले गर्नुपर्दछ। म सबेको "बाउ ना" हुम्।

आजदेखि फेरि यो पिर्थिबीमा सबै जातहरु बराबर भए। यो मेरो हुकुम हो। जात-समकर भनेर जानीलिनु। अनि पिर्थिबीमा प्रचार-प्रसार गर। "बर्णसमकर-जातसमकर" मानिसहरुको मूलमन्त्र हो। सुन योगी! ऐले यो पिर्थिबीमा मानिसहरुले ठूलो उन्नति गरेका छन्। मानिसहरु हामी देउताहरुले चढ्ने बिमानहरु, हबाइजहाजहरुमा चढेर आकाशमा उड्छन्, एक देसबाट अर्को देसमा जान्छन्। ज्ञानबिज्ञानको उन्नति निकै भएको छ। टेलिफोन, कार, मोटर, रेल, बस, बिमान, हबाइजहाज, रेडियो, टेलिभिजन, क्यामेरा, सिनेमा, बिजुली बत्ती, छापाखाना, घडी, पानीजहाज आदिको बिकास भएको छ। तर कठैबरा! इ मानिसहरु बिभिन्न रास्ट, राजनीति, धर्म, आस्था, परम्परा, जात, जाती, थर, थरी, बर्ण, भासा, लिपि, समुदाय आदिमा बाँडएका छन् र एक-अर्कामा सधै झगडा, कलह, मारकाट, लडाइँ, युद्ध गरिरहेको पनि देखिन्छ। इ मानिसहरुले हामी सबै भगबान बाराअ मस्टोका आज्ञा बमोजिम भगबान ब्रहमा, बिस्नु, शिबका सल्लाहले सृस्टी भएका नरनारहिरुबाट जन्मेका मानिसहरु हौं भन्ने कुरा बिर्सेको देखिन्छ। सुन बहादुर योगी! म यौटा मूलमन्त्र भन्दछु।

"हरेक मानिस देउता हो
हरेक घर मन्दीर हो
हरेक देस बैकुन्ठ हो
हरेक भासा बाणी हो।"

अतः हरेक मानिसले एक अर्काप्रति माया-प्रेम, आदर-सत्कार गर्नुपर्दछ। हरेक प्राणीको आत्मामा मेरो आत्माको अंश छ। म बाट सारा ब्रहमान्ड सन्चालन भैरहेको छ। सूर्य मेरा आत्मा हुन्। अतः मेरा आत्माबाट सृस्टी भएका सम्पूर्ण कुराहरु ममा आउन चाहछन्, मेरा आत्मामा मिल्न चाहन्छन्, मेरो आत्माको ओरिपरि घुमिरहन्छन्। मानिसको त के कुरा, पृथ्वी र अरु देबदेबीलोकहरु पनि मेरो आत्माको ओरिपरी नै घुमिरहन्छन्। पिर्थिबीमा पाप धेरै बढ्यो भने पापको नास गरी धर्मको थापना गर्न म औतारहरु लिन भगबान बिस्नुलाई आज्ञा दिनेछु वा आजजस्तै आफै आउनेछु या मस्ट डाङ्रे झाँकी मार्फत पनि भन्न लगाउनेछु। मेरा आज्ञा अनुसार अरु देबदेबीले पनि समय-समयमा बिभिन्न औतारहरु मानिसहरु लगायत अरु सम्पूर्ण प्राणीहरुको रक्षा गरिरहेका छन् र गर्नेछन्। मेरा आज्ञाले भगबान शिबले शिबलोकबाट यो पिर्थिबीमा आई पापीहरुको संहार गर्नेछन् अनि मेरा आज्ञाले मेरा अंश ब्रहमाले फेरि सृस्टी

गर्नेछन् र भगबान बिस्नुले पालन गर्नेछन्। जबसम्म यो पिर्थिबीमा घाम लागीरहन्छ, ताप र प्रकाश आइरहन्छ, तबसम्म तिमीहरुको जन्म, पालनपोसण, र मुक्तीको बेबस्था मबाट भैरहेको छ भनेर मनमा पक्का निश्चय गर्नु। पाप बढ्यो भनेर नहडबडाउनु, नआत्तीनु, मेरो पूजा गर्नु, मैले भने अनुसार काम गर्नु, सबै कुरा ठिकठाक भैहाल्छ। म सँधै छु, मेरो जन्म-मरण, आदि - अन्त छैन। म अरबौं-अरबौं बर्स पैला पनि थिएँ, आज पनि छु, भबिस्सेमा अरबौं-अरबौं बर्ससम्मन् पनि जस्ताको तस्तै रहिरहनेछु। म सँधै छु र म छन्जेल मेरो आत्मा सूर्य रहन्छ, सूर्य छन्जेल यो पिर्थिबी रहन्छ र यो पिर्थिबी छन्जेल चन्द्रमा रहन्छ, तेस्तै यो ब्रहमान्डमा अरु देबदेबीलोकहरु पनि रहिरहन्छन्। म सर्बमान्ने, सर्बोच्च बाराअलोकमा बसेर यो सारा ब्रहमान्डको पालन गर्दछु। सबै कुरा मेरा मनबाट चल्दछन्। म सबैभन्दा ठूलो मूली हुँ। यौटा कुरा नबिर्सनु, योगी ! त्यो के भने, यो पिर्थिबीमा भएका सबै प्राणीहरुमा मानिस जाती सर्बश्रेष्ठ प्राणीहरु हुन्। यो पिर्थिबीका नरनारी श्रेष्ठ छन्। मानिसहरुको लागि यो पिर्थिबी नै देबलोक जस्तो हो, सबैले राम्रो काम गरेमा यो मनुस्सेलोक-मानबलोक पृथ्वी पनि देबलोक जस्तो जस्तो बन्न सक्छ। मैले यो पिर्थिबीको लागि चाहिने सबै चीजहरुको रचना गरिदिएको छु, कुनै कुराको कमी छैन। तेसकारण यो पिर्थिबीमा के गरे ठिक हुन्छ, के गरे बेठीक हुन्छ भन्ने कुरा मनमा राखेर सबै मानिसहरुले राम्रो काम गरेमा मानिसहरुको लागि त्यो भन्दा सर्बोत्तम चीज एस पिर्थिबीमा अर्को छैन। तब मात्रै मुक्ती-मोच्छे मिल्दछ। पापलोकमा पापको फल भोग्नुपर्दैन। सिधै मेरो लोक "बाराअलोक" तथा अरु भगबान-भगबतीहरुको लोकमा जान पाइन्छ। म बाराअ, बाराअपति, बापती, रापती, अपती, बाराअथान, बाराअथानी, बाराअनाथ, बाराअनाथी, बराहनाथ, बराहथान, बाराय, बारायपति, यपती, बराये, बराह हुम्। बा हुम्, रा हुम्, अ हुम्, य हुम्, म बुडो जे "य" हुम्, बाबा हुम्। बाराय, बाराअ, बराह मस्ट, मस्टो, नानी, सत, स, ईश्वर, परमेश्वर, प्रभु, कुल, मूल हुम्।

यो पिर्थिबीका सबै बर्णका मानिसहरुका बा-मा हरु मैले मेरा मनबाट सृस्टी गरेका हुन्, तेसैले सबै थरी "बराहमन" मानिसहरु हुन्। पृथ्वीका सारा मानिसहरु "बराहमन" हुन्। सृस्टीकर्ता ब्रहमा, पालनकर्ता बिस्नु, संहारकर्ता शिब र अरु देबीदेउताहरु मेरा ओरिपरि छन्। म कुनै पनि आइमाइलाई स्वास्नी बनाएर छोराछोरी पाउँदिन अनि म कुनै पनि मानिसको छोराछोरी भएर जन्मन्न। म आफै औतार लिँदिन। औतार लिने काम मेरा आज्ञाले भगबान बिस्नुले र अरुले देबीदेउताहरुले गर्दछन्। म सबैको बीउ हुँ, आत्मा हुँ, बा हुँ, बीउ दिने पिता हुँ, बाबा हुम्, नानी हुँ, सत हुम्, सतबीउ हुँ। म सर्बत्र व्याप्त छु तैपनि अदृस्से जस्तो छु। सबै चीजको जन्म मेरा आत्माबाट हुन्छ, मनबाट हुन्छ, मैले जे चाह्यो, जस्तो चाह्यो, जहाँ चाह्यो तेस्तै बनाइदिन्छु। तैपनि सबै कुरा नियमबाट चल्ने गरि बनाउँछु, बेनियमपूर्बक होइन। मानिसले फलामबाट खुकुरी बनाउन सक्छ तर खुकुरीमा प्राण भर्न सक्दैन तर मैले चाहेमा खुकुरीमा पनि प्राण भर्दिन सक्छु। लोग्नेमानिस र आइमाइ मानिसले दुबैले सम्भोग गरेर

आफुजस्तै छोराछोरी जन्माउन सक्दछन् तर एक्लै जन्माउन सक्दैनन्। मैले त फु मन्तरकी बाचा फु मान्छे उत्पन्न भैजा भन्नेबित्तीकै मान्छेको सृस्टी हुन्छ। काला बर्णका लोग्ने-स्वास्नीले सेता बर्णका छोराछोरी जन्माउन सक्दैनन्, तेस्तै गरेर सेता बर्णका लोग्ने-स्वास्नीले काला बर्णका छोराछोरी जन्माउन सक्दैनन्। जन्माउन चाहेमा अन्तरबर्ण-अन्तर जात। बिबाह सम्बन्ध कायम गर्नुपर्दछ। तर मैले चाहने बित्तीकै जुनसुकै बर्ण-जातका मानिसको र प्राणीको सृस्टी हुन्छ। मानिसले बिमान बनाएर हामी भैँ आकाशमा उडे तापनि कमिलाको सृस्टी गर्न सक्दैनन्। सृस्टी गर्ने शक्ती ममा र मेरा अंश ब्रहमा, बिस्नु, शिबमा छ, अरुमा छैन। मेरो यम-नियम सृस्टी भनेको त्यो हो। तेसै कारणले सबैले मलाई "बा, बाराअ" भन्दछन् र मैले पनि म सबैको "बा, बाराअ" हुम् भन्दछु। म बाराअ मस्टो भगबान ब्रहमा, भगबान बिस्नु, भगबान शिब र अरु सबै देबी-देउताहरुको सृस्टीकर्ता हुँ। मेरा आज्ञाले मेरा अंश ब्रहमाले सृस्टी गरे, बिस्नुले पालन गरे, शिवले संहार गरे। ब्रहमाले सृस्टी गर्दछन्, बिस्नुले पालन गर्दछन्, शिबले संहार गर्दछन्। ब्रहमाले सृस्टी गरिरहनेछन्, बिस्नुले पालन गरिरहनेछन्, शिबले संहार गरिरहनेछन्। एसरी मेरो अध्यक्षतामा,पतित्वमा यो ब्रहमान्ड चलेको छ र चलिरहनेछ। यो ब्रहमान्डमा यो पृथ्वीका साथै बाराअलोक, ब्रहमलोक, बिस्नुलोक, शिबलोक, बैकुन्ठलोक, कैलाशलोक, देबलोक, देबीलोक, भगबानलोक, भगबतीलोक, मस्टलोक, मस्टोलोक, यमलोक, रामलोक, कृस्नलोक, पितृलोक, मातृलोक, बुद्धलोक, स्वर्गलोक, न्वर्गलोक, धर्मलोक, पापलोक, तारालोक, चन्द्रलोक, सूर्यलोक, हिन्दुलोक, मंगल, बुध, बृहस्पति, शनि, शुकलोक आदि इत्यादि छन्। बाराअलोक सर्बोच्च हो, त्याँ मेरो अनि ब्रहमा, बिस्नु, शिबको सदा भेटघाट र आपसी सर सल्लाह भैरहन्छ। पापलोकमा यो पिर्थिबीमा पापकर्म गर्ने पापी मानिसहरुलाई मरेपछि पापको फल भोग्नको लागि पठाइन्छ। ए मान्छेहरु! मान्छे भएर धर्म गरेर धर्मलोकमा जाने काम गर्नु तर पापलोकमा जाने पापी काम कैल्यै पनि नगर्नु। अत: म आज यो पिर्थिबीको सबैभन्दा अग्लो हिमाल सगरमाथाको देश नेपालबाट यो पिर्थिबीका सबै रास्ट, बर्ण, जात, जाती, भासा, लिपि, थर, थरीका मानिसहरुलाई घोसणा गर्दछु : मेरो पूरा नाम बराअ हो, मेरो छोटो नाम अ हो। म बा हुँ। मेरो बोली बा बोली हो। बा बोली ॐ (अउम) हो। य हुम्। बा पति मान। बा पति मान्नु भनेको मलाई सर्बोच्च सार्बभौम मालिक, पति मान्नु हो। किनकि म सृस्ट हुँ, म कृस्ट-उत्कृस्ट-सर्बोत्कृस्ट श्रेष्ठ" स, ईश, ईश्वर, परमेश्वर" हुँ। य हुम्। यल-जल हुम्। यमीन-जमीन हुम्। यग-जग-जगत-जगतपति हुम्। अल-अग अलग-"अलक" हुम्। म बाराय हुम्। म बारायलोक, बाराअलोक, बराहलोक बराहथान बैकुन्ठमा बस्दछु। म सृस्टी. पालन र सहार गर्दछु। जुनसुकै काम गर्दा वा पूजा गर्दा सबैभन्दा पैला सुरुमा ॐ (अउम) भनेर उच्चारण गर्नुपर्दछ। ॐ (अउम) मेरो मूल बाणी हो। सृस्टीकर्ता भगबान ब्रहमाको पूजा गर्दा ॐ (अउम) मा, पालनकर्ता भगबान बिस्नुको पुजा गर्दा (स्वस्तीका) मा र सहारकर्ता भगबान शिबको पूजा गर्दा (त्रिशुल) मा पूजा गर्नुपर्दछ। अउम (ॐ), स्वस्तीका ( ) त्रिशुल ( ) सनातन

हिन्दु धर्मका त्रिसत हुन् । ब्रहमा, बिस्नु, शिब "त्रीपिता" हुन्, बा हुन्, सत हुन्, देब, स, ईश, ईश्वर, परमेश्वर हुन् । सरस्वती, लक्ष्मी, पार्बती "त्रीमाता" हुन्, मा हुन्, सती हुन् । देबी, इश्वरी, परमेश्वरी हुन् । ब्रहमा, बिस्नु, शिब बाराअ हुन् । ब्रहमा बा हुन्, बिस्नु रा हुन्, शिब अ हुन् । म बाराय-बाराअ-बराह, सत-मस्ट-मस्टो हुम् । "मस्टो-बाणी" मेरो बाणी हो । "मस्टो-बाणी" सबै मानिसहरुका लागि धर्मको गुरु हो । मैले भने अनुसार गर्नु धर्म हो, नगर्नु पाप हो । धर्म गरेमा मात्र "धर्मलोक" मा जानेछौ । पाप गर्ने पापी मानिसहरु "पापलोक" मा गएर पापको फल भोग्नेछन् । सँधै धर्म गर, पाप कैले पनि नगर, तब मात्रै धर्मको स्थापना हुनेछ । "अउम ॐ" पुरुस, आत्मन, ब्राहमण, सत, श्रीसत, नानी हो । पिर्थिबीका सबै मानिसहरु "बय्रहमन (ब्राहमण)" हुन् । सबैले मेरो पूजा गर", मस्टो-बाणी" पढ, लेख, गाउ, सुन, बोल । स हुम्, सत हुम्, श्रीसत हुम् । म सत हुँ, मस्ट हुम् । हेर योगी !" खस जाती, संस्कृत साहित्य, हिन्दु धर्म, सनातन सँस्कृति, नेपाल रास्ट, देबनागरी लिपिं, नेपाली भासा, बिक्रम सम्बत, मस्टो देउता र राजातन्त्रात्मक प्रजातन्त्र" सत हुन्, मस्ट हुन्, मस्टाङ्ग हुन्, मस्टका अङ्ग हुन्, मेरा अङ्ग हुन् । "मस्टो-बाणी" मेरो बाणी हो । "मस्टाङ्ग र मस्टो-बाणी" लाई सबैले सधैं मायाप्रेम, रक्षा-बिकास गर । "मस्टाङ्ग र मस्टो-बाणी" लाई माया-प्रेम, रक्षा-बिकास गर्ने मानिसलाई मात्र बाराअलोक बैकुन्ठधाम प्राप्त हुन्छ । "मस्टो हुँ म, मस्टो म हुँ, हुँ म मस्टो, म हुँ मस्टो, म मस्टो हुँ, हुँ मस्टो म ।" सनातन हुम् । हिन्दु हुम् । य हुम् । यल-जल हुम् । बा हुम्, रा हुम्, अ हुम्, बाराअ हुम् । धर्म हुम् । सनातन हिन्दु धर्म हुम् । आइ हुम् । नानी हुन् । सासी हुम् । आ हुम् । ना हुम् । सा हुम् । बामन हुम्, रामन हुन्, अमन हुम्, बाराअमन हुम् । म सबैको बा बाराअ, बाराय, बराह मस्टो भगबान हुँ, म सबैभन्दा ठूलो देउता हुँ । म सृस्टीकर्ता, पालनकर्ता, संहारकर्ता हुम् । मेरो माया सबैमा बराबर छ । म कसैलाई काखा र कसैलाई पाखा गर्दिन । जसरी सूर्य पिर्थिबीका सबै बस्तुहरुमा समान रुपले चम्कन्छन् । बुझ्यौ, महायोगी बहादुर बाबा ! यो पिर्थिबकि सबै मानिसहरुले हरेक दिन चौरासी (८४) पटकः-

"यवुम यावुम यीवुम युवुम येवुम योवुम, ववुम वावुम वीवुम वुवुम वेवुम वोवुम,
कवुम, कावुम, कीवुम, कुवुम, केवुम, कोवुम, गवुम गावुम गीवुम गुवुम गेवुम गोवुम
चवुम चावुम चीवुम चुवुम चेवुम चोवुम, तवुम तावुम तीवुम तुवुम तेवुम तोवुम
दवुम दावुम दीवुम दुवुम देवुम दोवुम, नवुम नावुम नीवुम नुवुम नेवुम नोवुम
पवुम पावुम पीवुम पुवुम पेवुम पोवुम, ववुम वावुम वीवुम, वुवुम वेवुम वोवुम
मवुम मावुम मीवुम मुवुम मेवुम मोवुम, सवुम सावुम सीवुम सुवुम सेवुम सोवुम
रवुम रावुम रीवुम रुवुम रेवुम रोवुम, लवुम लावुम लीवुम लुवुम लेवुम लोवुम"

भनेर "चौरासी जात" हरुको नाम लिनुपर्दछ । तेसपछि यो पिर्थिवीका सवै मानिसहरुले हरेक दिन एक सय आठ (१०८) पटकः-

"अहुम आहुम ईहुम उहुम एहुम ओहुम्, हहुम हाहुम हीहुम हुहुम हेहुम, होहुम

जहुम जाहुम जीहुम जुहुम जेहुम जोहुम, झहुम झाहुम झीहुम झुहुम झेहुम झोहुम
ञहुम ञाहुम ञीहुम ञुहुम, ञेहुम ञोहुम, षहुम षाहुम षीहुम षुहुम षेहुम षोहुम
घहुम घाहुम घीहुम घुहुम घेहुम घोहुम, छहुम छाहुम छीहुम छुहुम छेहुम छोहुम
थहुम थाहुम थीहुम थुहुम थेहुम थोहुम, टहुम टाहुम टीहुम टुहुम टेहुम टोहुम
ठहुम ठाहुम ठीहुम ठुहुम ठेहुम ठोहुम, डहुम डाहुम डीहुम डुहुम डेहुम डोहुम
ढहुम ढाहुम ढीहुम ढुहुम ढेहुम ढोहुम धहुम धाहुम धीहुम धुहुम धेहुम धोहुम
णहुम णाहुम् णीहुम णुहुम णेहुम णोहुम, फहुम फाहुम फीहुम फुहुम फेहुम फोहुम
भहुम भाहुम भीहुम भुहुम भेहुम भोहुम, ङहुम ङाहुम ङीहुम ङुहुम ङेहुम ङोहुम
भनेर एकसय आठ (१०८) पटक "१०८ (एकसय आठ) बर्ण" हरुको नाम लिनुपर्दछ। एसरी "चौरासी जात र एकसय आठ बर्ण" हरुको एकसय बयानब्बे (१९२) पटक नाम लिएपछि फेरि बत्तीस (३२) पटकः-

"अहुम कहुम षहुम गहुम घहुम ङहुम चहुम छहुम जहुम झहुम ञहुम टहुम ठहुम डहुम ढहुम णहुम तहुम थहुम दहुम धहुम नहुम पहुम फहुम बहुम भहुम महुम यहुम रहुम लहुम वहुम सहुम हहुम"

भनेर नाम लिनुपर्दछ। इ बत्तीस नाम बत्तीस (३२) लक्षण हुन्। बत्तीस लक्षण पूर्णता हो। बत्तीस दाँत-बत्तीस दन्ते बत्तीस नाम हुन्। मानिसका बत्तीस (३२) ओटा दाँत हुनु पूर्णता प्राप्त गर्नु हो, अत: हरेक दिन कम्तीमा "बत्तीस नाम" हरु "बत्तीस दाँत" बाट "बत्तीस पटक" उच्चारण गर्नुपर्दछ। "देबनागरी लिपि" को आधुनिक बर्णमाला इ "बत्तीस नाम" मा आधारित छ। अउम (ॐ) बाराअ ! सुन ! योगी ! यो पिर्थिबकि सारा मानिसहरुले जगतपालक, भगबाऩ बिस्नुको सदा पूजा गर्नुपर्दछ। भगबान बिस्नुले चार हातमा "मन्दीर, मानिस, धर्म र शिक्षा" को रुपमा "शंख, चक्र, पदम, गदा" लिइबक्सेको छ र जगतको पालन गरिबक्सेको छ। बुझ्यौ योगी !" बाराअ सत हुन्। बाराअ हुन् सत। हुन् बाराअ सत। हुन सत बाराअ। सत बाराअ हुन्। सत हुन बाराअ।" बाराअ सत हो। बाराअ हो सत। हो बाराअ सत। हो सत बाराअ। सत बाराअ हो। सत हो बाराअ।" बाराअ सत हुनुहुन्छ। बाराअ हुनुहुन्छ सत। हुनुहुन्छ बाराअ सत। हुनुहुन्छ सत बाराअ। सत बाराअ हुनुहुन्छ। सत हुनुहुन्छ बाराअ।" बाराअ सत होइबक्सन्छ। बाराअ होइबक्सन्छ सत। होइबक्सन्छ बाराअ सत। होइबक्सन्छ सत बाराअ। सत बाराअ होइबक्सन्छ। सत होइबक्सन्छ बाराअ।" एसरी यौटा "ब्रहमबाक्य" लाई चौबीस तरिकाले परर बोल्न सकिन्छ, बोल्नुपर्दछ, यो मेरो बाणीको बिशेसता हो, बुझ्नुभो, योगीज्यू ! घाम् झुलुक्क झुल्कन्छ, जुन टलक्क टल्कन्छ, पानी सलल बग्छ, हावा सरर बहन्छ, आगो धपक्क बल्छ, मान्छे गलल हाँस्छ। मेरो कुरा "मस्टो-बाणी" तपाईंले बुझ्नुभयो होला, "मस्टाङ्ग" को बिसयमा फेरि एकपल्ट भन्छु - "नेपाली भासा, मस्टो देउता, देवनागरी लिपि, बिक्रम सम्बत, सनातन सँस्कृति, हिन्दु धर्म,नेपाल रास्ट, संस्कृत साहित्य, मानिस जाती, र राजातन्त्रात्मक

प्रजातन्त्र" मस्टाङ्ग हुन्, सदा सर्बदा रक्षा र बिकास गर। "नेपाली भासा" मेरो भासा हो, मस्टो भासा हो, षसभासा हो, लोकभासा हो, मूलभासा हो, रास्टभासा हो, बा भासा हो, पितृभासा हो, मातृभासा हो, देबभासा हो, दानव, भासा हो, मानब भासा हो, साजा भासा हो, राजा भासा हो। सन्सारका सबै भासाहरु "नेपाली भासा" बाट बनेका हुन्। "नेपाली भासा" सन्सारमा सबैभन्दा मीठो भासा हो। "नेपाली भासा" सन्सारमा सबैभन्दा सर्जिलो भासा हो। बुझ्यौ योगी! अरु क्यै कुरा छ कि?

महायोगी बहादुर बाबाले भन्नुभयो : हे जगतनाथ, मानबश्रस्टा, प्राणीपिता, बाबा, ठाकुर, नाना, शाशा, रारा, पति, यश, सत, बाराय, बराह, पिता, ईश्वर, देब, नाथ, थान, श्रीसत, थानी, सर्बोत्कृस्ट, भासाश्रस्टा, लिपिश्रस्टा, धर्मश्रस्टा, परमपिता, बाराअ मस्टो देउता, भगबान, मस्टो-बाणी। मेरा मनमा उठेका सबै प्रश्नहरु, सवालहरु, जिज्ञासाहरु आज हजुरबाट बक्सेका "मस्टो-बाणी" बाट समाधान भए। म एती खुशि छु कि बयान गरेर साध्य छैन। हजुरका "मस्टो-बाणी" धर्मबाणीहरुको पालन गर्नेछु, प्रचार-प्रसार गर्नेछु, दुनियाँ-मुलुकमा फैलाउने छु। हजुरको साक्षात दिब्य अलौकिक दर्शन आज हजुरले मलाई बक्स्यो। म सारै हर्सित छु र मेरो जन्म सार्थक भएको अनि "धर्म, अर्थ, काम, मोक्ष" मिलेको अनुभव भैरहेको छ। हजुरलाई मेरो बारम्बार नमस्कार छ।" हजुर बा-आमा, राजा-रानी, हजुर दाजु भाई - दिदीबैनी, हजुर धन-दौलत, ज्ञान-गीता, हजुर सबैभन्ना ठूला देउता" होइबक्सन्छ।

तेसपछि महायोगी बहादुर बाबाको कुटीबाहिर बिमानको आबाज सुनियो। अनि जगतपिता भगबान मस्टो बाराअ देउताले बहादुर बाबालाई भनीबक्स्यो - "लौ त योगी! मेरो जाने समय भयो, तिमीलाई आशिरबाद दिन्छु, आशिरबाद ग्रहण गर भनी महायोगी बहादुर बाबाको शिरमा दुबै हात राखी "ॐ (अउम)" उच्चारण गरीबक्स्यो र आशिरबाद दिबक्स्यो -

"अउम! द्रोणाचार्यका झैं आयु, दशरथका झैं श्री रामका झैं शत्तुरहरुको नास, नहुसका झैं ऐश्वर्य, बायुका झैं गति, दुर्योधनका झैं मान-मर्यादा, कर्णका झैं दानपुन्ने, बलरामका झैं बल, युधिस्ठीरका झैं सत्ते बचन, बिदुरका झैं बुद्धी र नारायणका झैं कीर्ति प्राप्त होस्, ॐ बाराअ!"

महायोगी वहादुर बाबाले भगबान मस्टका दुबै चरणकमलमा शिर राखी ढोग गर्नुभयो। भगबान मस्टो बाराअ परमेश्वरले "तथास्तु" भन्दै बहादुर बाबालाई मीथ उठाइबक्स्यो र विदावादी भै देउताद्वारा हाँकिएको बिमानमा चढी मुक्तीनाथको दिशा भएर "बाराअलोक" तर्फ सवारी होइवक्स्यो।

तेसपछि महायोगी बहादुर बाबाले कालीगन्डकीमा गै भर्खरै झलमल्ल उदाएका भगबान सूर्यलाई "हजुर बा-मा, राजा-रानी, हजुर दाजुभाइ, दिदीवैनी, हजुर धनदौलत, ज्ञान-गीता, हजुर सबैभन्दा ठूला देउता" भनी श्रीकृस्नगन्डकी कालीनदीको यल-जल-पानी अँजुलीमा उठाइ आठपटक जल अर्पण र नमस्कार गर्नुभयो।

त्यो दिन "मस्टो पूर्णिमा (जेठ शुक्ल पूर्णिमा-जेठीपूर्णिमा)" को दिन थियो । भगबान मस्टो श्रीसत बाराअको पूजा गर्ने महान दिन । राखुको शिरमा रहेको सिजाल गाउँमा भगबान बाराय मस्टको पूजा गर्न "मस्टो बराहथान" धुपिचौरमा सयौं बाजागाजा, धोजा-पताका, बोका-पाठा-साण, धूप-बत्ती लिएर जम्मा भएका नेपाल अधिराज्यका १४ (चौध) अन्चल, ७५ (पचत्तर) जिल्लाहरुमा मेची अन्चलका झापा, इलाम, पाँचथर, ताप्लेजुङ जिल्लाहरु, कोशी अन्चलका मोरङ, सुनसरी, भोजपुर, सङखुवासभा, तेरहथुम, धनकुटा जिल्लाहरु, सगरमाथा अन्चलका सोलुखुम्बु, खोटाङ, ओखलढुङ्गा, उदयपुर, सिराहा, सप्तरी, जिल्लाहरु, जनकपुर अन्चलका दोलखा, रामेछाप, सिँधुली, धनुसा, महोत्तरी, सर्लाही जिल्लाहरु, बागमती अन्चलका रसुवा, नुवाकोट, धादिङ, भक्तपुर, काठमान्डौ, ललितपुर, काभ्रेपलान्चोक, सिन्धुपाल्चोक जिल्लाहरु, नारायणी अन्चलका मकवानपुर, रौतहट, बारा, पर्सा, चितवन जिल्लाहरु, गन्डकी अन्चलका गोरखा, मनाङ, लमजुङ, कास्की, तनहुँ, स्याङजा, जिल्लाहरु, लुम्बीनी अन्चलका गुल्मी, पाल्पा, अर्घाखाँची, कपिलबस्तु, रुपन्देही, नवलपरासी जिल्लाहरु, धौलागिरी अन्चलका मुस्ताङ्ग, म्याग्दी, बागलुङ्ग, पर्बत जिल्लाहरु, भेरी अन्चलका जाजरकोट, दैलेख, सुर्खेत, बाँके, बसिर्दया, जिल्लाहरु, राप्ती अन्चलका रुकुम, रोल्पा, प्युठान, सल्यन, दाङ जिल्लाहरु, कर्णाली अन्चलका डोल्पा, मुगु, जुम्ला, कालीकोट, हुम्ला जिल्लाहरु, सेती अन्चलका कैलाली, बझाङ, बाजुरा, डोटी, अछाम जिल्लाहरु र महाकाली अन्चलका दार्चुला, बैतडी, डडेलधुरा, कन्चनपुर, जिल्लाहरु अनि नेपाल बाहिरका सिक्कीम, भुटान, दार्जिलिङ्ग, खर्साङ, लहासा, मुम्बाइ (बम्बै), आसाम, गोरखपुर, बनारस, देहरादुन, धर्मशाला, आदि ठाउँहरुबाट आएका हजारौं हजारौं पन्त, लामिछाने, घोताने, पोखरेल, वाइबा, मरासिनी, ज्ञवाली, पन्थी, बलामी, सलमी, पराजुली, परियार, श्रीस, लम्साल, उप्रेती, भट्टराइ, उपाध्याय, चामलिङ, खनाल, दाहाल, खनेल, तिवारी, काफ्ले, यादब, गोसाइं, मन्डल, मिजार, सेन्चुरी, बराइली, बराल, खतिवडा, रिमाल, लालचन, ठाकुर, मोतीचन, ढष्काल, मानन्धर, अमात्य, ज्यापु, डाँगी, पाणा, मास्के, बाणा, बर्मा, पहाडी, खरेल, मदीसे, ओली, भोटे, रजौरिया, हिमाल, रुम्बा, धामी, पुनेल, रावत, रावल, भाद्र, कार्की, बहादुर, बस्नेत, थापा, गुरुङ, राना, सिजापति, शाह, भन्डारी, राणा, घले, आर्य, आचार्य, मगर, साह, क्षेत्री, थारु, धिमाल, बरुवाल, पुन, चोखाल, सुनार, छन्तेल, बाहुन, बुढा, हमाल, श्रेष्ठ, प्रधान, बोगटी, घर्ती, रोका, शर्मा, सुबेदी, शेर्पा, राजबंशी, जैसी, खस (षस), राई, दमाई, छेत्री, लिम्बु, कामी, लेप्चा, सन्नीसी, न्यार, पान्डे, किरात, चौधरी, झा, रौनियार, मल्ल, बिश्वकर्मा, ठकुरी, जोशी, राजभन्डारी, सिंह, मङ्गोल, माझी, बिस्ट, सार्की, चन्द, चमार, सुनुवार, तामाङ, मैथिल, महत, दनुवार, लामा, पन्त, ब्राहमण, रेग्मी, बराहमन, देबकोटा, गाइने,,पोडे, शुद्र, अधिकारी, आउरी, शाही, बैश्य, खड्का, गिरी, थकाली, गोरखा, क्षेत्रिय, बानियाँ आदि इत्यादि थर-थरी, जात-जातीका सनातन हिन्दु धर्माबलम्बी मानिसहरु सम्मीलित-उपस्थित थिए । मस्ट डाइरेले पूजा घरबाट धूप-बत्ती हालेपछि "यल ले, जल ले, पानी ले हए, बाराय हुम्, बा हुम्, वाराअ हुम्,

सनातन हुम् हए, बराह हुम्, कुल हुम्, हिन्दु हुम्, कुलायन हुम् हए, मस्ट हुम्, मस्टो हुम्, सत हुम् हए, यल ले, जल ले, पानी ले हए" भन्दै ३-४ घन्टासम्म मानिसहरुलाई हुकुम दिए । अनि आफ्नो थाप्लोमा पानी खन्याए तेसपछि मस्ट डाङ्रे झाँकीले बलि चढाएका सबै साण-बोका-पाठाहरुको भोग खाएपछि मस्ट डाङ्रेलाई मस्टो बराहथानबाट १०-१२ जना मानिसहरुले समातेर काम्न छोडाए । भगबान बाराअ मस्टको पूजा, बलि र भोग सकियो । बलि चढाएका सबै साण, बोका, पाठाहरुको मासु पकाएर सबै नरनारीहरुले भगबान बाराय मस्टोको "प्रसाद" खाए ।

तेसपछि धुपिचौर मैदानमा बिभिन्न समूहहरुकां बीच भलिबल, बास्केटबल, डन्डी-ब्यो, कपर्दी, र ठेलो फाल्ने बाजीहरु भए । बिजयीहरुलाई अबीर दलेर फेता गुथाइयो, पुरस्कार बितरण गरियो । त्याँ फ्रान्स, जर्मनी, चीन, जापान, भारत, ब्रिटेन, हङकङ, इटाली, क्यानाडा, रुस, अमेरिका, अस्ट्रेलिया, स्पेन, ब्राजिल, पेरु, मेक्सीको, मलेसिया, स्वीटजरल्यान्ड, अफ्रिका, टर्की, इजरायल, थाइल्यान्ड, इजीप्ट, नाइजेरिया ग्वाटेमाला, अरेबिया, बोर्नियो, ग्रीस, आदि बिभिन्न रास्टहरुबाट नेपालका हिमालय आरोहण गर्न, दृस्से अबलोकन गर्न, घुम्न, फिर्न, पदयात्रा गर्न नेपालको भ्रमणमा आएका किसिम-किससमका रङगी-चङगी लुगा-कपडाहरु लगाएका, क्यामेरा, रेडियो, टेप रिकर्डरहरु बोकेका गोरा, सेता, पहेंला, काला, स्याम आदि बिभिन्न बर्णहरुका इङलिस, जर्मन, फ्रेन्च, स्पेनीस, मलए, उर्दु, सिंहाली, नेपाली, अरबी, फारसी, पन्जाबी, हिन्दी, जापानी, मान्डारीन, रुसी, तामिल, आदि भासाहरु बोल्ने सयौं पर्यटक नरनारीहरु पनि उपस्थीत थिए ।

सबै नेपाली मानिसहरु तेसपछि नेपाली नौमती पन्चै बाजाहरुको तालमा पालैपालो यानीमया, झ्याप्रे, गीतहरु गाउँदै नाचे । कोही युबक-युबतीहरु मादल, मुरली र डम्फु बजाउँदै नेपाली भासामा दोहोरी लोकगीतहरु गाए, नाचे, मोजमज्जा गरे । दमाइहरुले नरसिङा, ट्याम्को, सनाइ, दमाहा, झ्याली आदि पन्चैबाजा बजाई नारा लगाए । बिदेशी परेटकहरुले आ-आफ्नो क्यामेराबाट फोटो खिचे, रेडियो टेपमा बाजाको धोनी रिकर्ड गरे । एसरी "मस्टो-पूर्णिमा (जेठी पूर्णिमा)" मा सारै रमाइलो गरियो र बाराय-बाराअ-बराह मस्टो देउताको पूजा-सम्मान गरियो ।

नेपाल रास्टका रास्टनायक श्री ५ महाराजाधिराज महेन्द्र बीर बिक्रम शाहदेब सरकार बाट नेपालको विधायिका-वेवस्थापिका "रास्टीय पन्चायत" र कार्यपालिका मन्त्रीमन्डलमा विचार बिमर्श छलफल गरी सर्वसम्मतीबाट विक्रम सम्वत २०२० साल भदौ १ गते नेपाल अधिराज्यमा "नयाँ मुलुकी ऐन" लागु गरी सबै जातका मानिसहरुलाई बराबर गराईबक्स्यो ।

नेपालका प्रधानमन्त्री श्री ३ महाराज जङ्गबहादुर राणाले विक्रम सम्वत १९१० सालमा "मुलुकी ऐन" लागु गरी "चार जात छत्तीस जाती" मा बाँडिएको नेपाली समाजलाई "तागाधारी र मतवाली" गरी दुई जातमा ल्याउनु भएको थियो भने प्रधानमन्त्री श्री ३ महाराज

चन्द्रशमशेर जङग बहादुर राणाले बिकम सम्बत १९७७ सालमा "बिधवा आइमाइलाई ज्यूँदै आगोको चितामा जलाएर मार्ने - सती प्रथा" र बिकम सम्बत १९८३ सालमा "दासदासीको रुपमा मानिसहरुको किनबेच गर्ने - कमारा कमारी प्रथा" नेपाल अधिराज्यबाट हटाइदिनु भएको थियो ।

श्री ५ बडामहाराजाधिराज पृथ्वीनारायण शाहका बंशज श्री ५ महाराजाधिराज महेन्द्र बीर बिकम शाह देब सरकारबाट श्री पशुपतिनाथको देश नेपाल अधिराज्यबाट तागाधारी-मतवाली" जात बेबस्थालाई बिकम सम्बत २०२० सालमा सदाको लागि हटाइदिबक्स्यो । त्याँ देखि सबै जातका मानिसहरु बराबर भए । एसरी जात बेबस्थाको अन्ते भयो र सनातन हिन्दु धर्मको रक्षा र बिकास भयो ।

श्रीमान् गम्भीर नेपाली प्रचन्ड प्रतापी भूपति
श्री ५ सरकार महाराजाधिराजको सदा रहोस् उन्नति
राखुन् चिरायु ईशले, प्रजा फैलियोस् पुकारौँ जय प्रेमले
हामी नेपाली साराले ।
बैरी सारा हराउन शान्त होउन सबै बिध्न बेथा
गाउन सारा दुनियाँले सहर्स नाथको सुकीर्ति कथा
राखौँ शासन भारी बीरताले नेपालमाथि सधै नाथको
श्री होस् ठूलो हामी नेपालीको ।

यो पिर्थिबीका सबै मानिसहरु र प्राणीहरुका कल्ल्याणका लागिं भंगबान बाराअ मस्टो देउता र महायोगी बहादुर बाबाबीच भएको "दिब्य सम्बाद, कुराकानी, सवाल-जबाफ, प्रश्न-उत्तर" लाई भगबान बराह मस्टका आज्ञा बमोजिम "मस्टो-बाणी" नामक यो धर्म-ग्रन्थको रुपमा प्रकाशित गरिएको छ ।

"सुन्नेलाई सुनको माला, भन्नेलाई फुलको माला
यो कथा बैकुन्ठ जाला, भन्दाखेरि तात्तातै आइजाला" !
"ॐ मस्टो बराह"

समाप्त

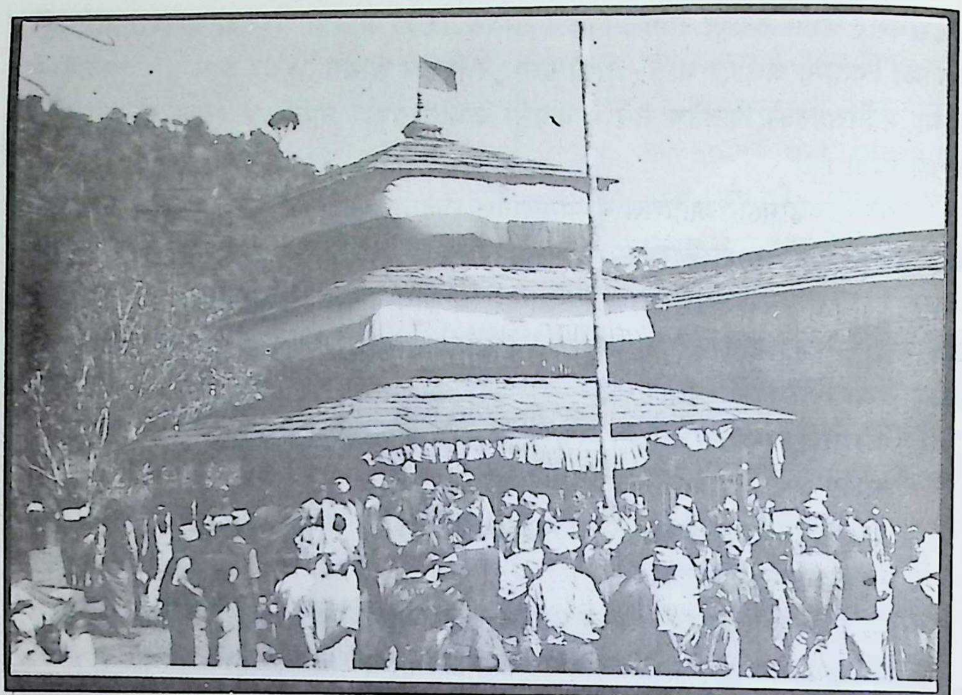

दसैं - टिका - राखु कोट मौला

तीजको मेला - मालिका

जनै-पूर्णिमा - राखु हुमेनटोल

सिजापति भण्डारी मस्टो - धूपिचौर

भण्डारी मस्टो - साजापानी

भण्डारी मस्टो - रातोमाटा

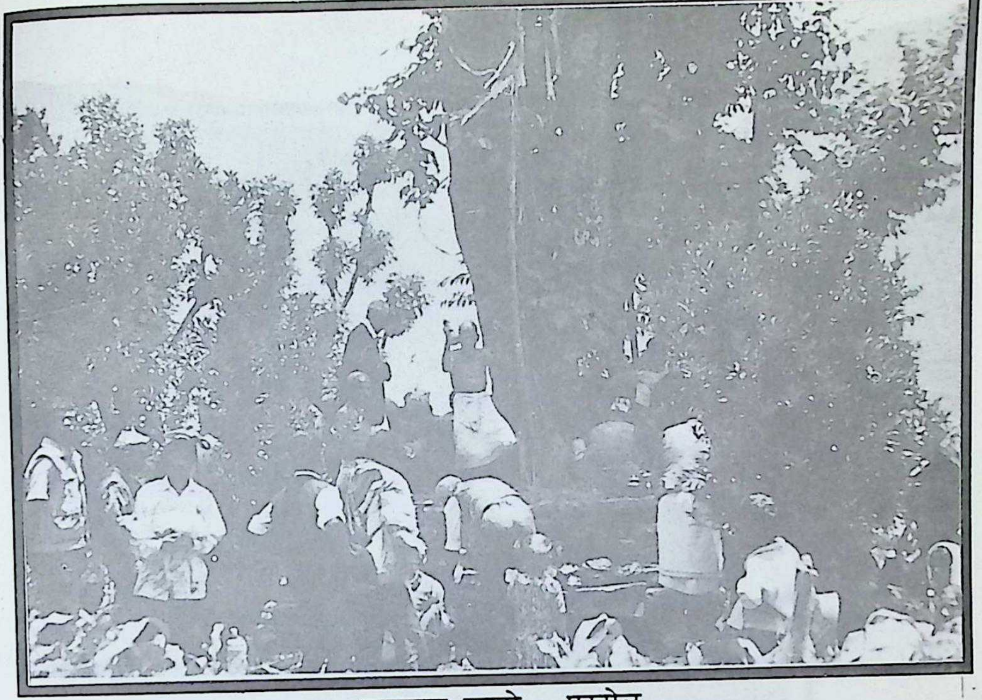

कटुवाल मस्टो - पस्टोल

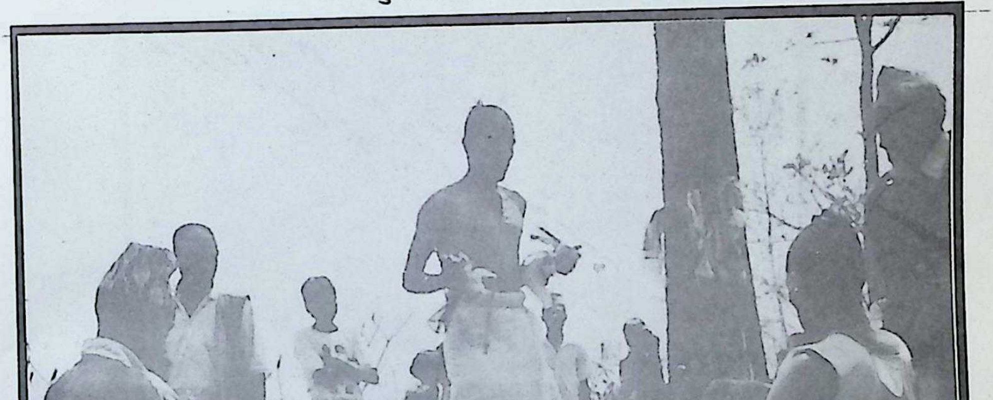

रिजाल बाहुन मस्टो - चुनेपानी

थापा क्षेत्री मस्टो देउपूर्ण - थापाथर

G NO
1082

मस्टो बराहथान - साण बलि

सिजापति भण्डारी मस्टो न्याली (साजापानी)

भाइतिहार - बसनढुंगा

भलिबल बाजी - सिजाल गाउं